

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu raciborskiego za 2015 rok

**Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny
w Raciborzu
Karina Talabska**

.....
Pieczęć i podpis PPIS

Racibórz, dnia 26.02.2016 r.

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna

Tel. 32 415 28 93
Faks 32 459 41 31

ul. Batorego 8
47-400 Racibórz

<http://psseraciborz.pis.gov.pl>
ppisrac@psseraciborz.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP	5
I.EPIDEMIOLOGIA	7
I.1. Najważniejsze zadania w planie działalności w roku 2015 oraz zaplanowane na rok 2016 w zakresie działalności przeciwepidemicznej	7
I.2. Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi	7
I.3. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	11
I.3.1. Grypa i infekcje grypopodobne	11
I.3.2. Zatrucia i zakażenia pokarmowe	12
I.3.3. Wybrane choroby zakaźne wieku dziecięcego objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych: ospa wietrzna, świnka, różyczka, krztusiec, odra	13
I.3.4. Gruźlica	15
I.4. Nadzór nad przeprowadzaniem szczepień ochronnych	17
I.5. Nadzór sanitarny nad higieną lecznictwa w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych	20
I.5.1. Lecznictwo zamknięte	21
I.5.2. Lecznictwo ambulatoryjne	21
I.5.3. Praktyki zawodowe	22
I.5.3. Wyniki kontroli	22
II.HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA	23
II.1. Zadania realizowane w 2015 r.	23
II.2. Jakość zdrowotna wody do spożycia. Stan urządzeń wodociągowych	24
II.3. Jakość zdrowotna wody ciepłej	29
II.4. Jakość zdrowotna wody do kąpieli i rekreacji	29
II.5. Nadzorowane obiekty użyteczności publicznej i wyniki ich kontroli	30
II.5.1. Ustępy publiczne	30
II.5.2. Baseny kąpielowe	31
II.5.3. Inne miejsca wykorzystywane do kąpieli	31
II.5.4. Domy Pomocy Społecznej i inne placówki zapewniające całodobową opiekę osobom starszym lub przewlekle chorym	32
II.5.5. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu	32
II.5.6. Infrastruktura kolejowa i drogowa	33
II.5.7. Tereny rekreacyjne	33
II.5.8. Obiekty sportowe	34
II.5.9. Obiekty kulturalno-widowiskowo-rozrywkowe	34
II.5.10. Noclegownie	34

II.6. Realizacja obowiązków wynikających z innych aktów prawnych oraz działalność poza statutowa	34
II.7. Interwencje	35
III. HIGIENA ŻYWNOSCI ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU	36
III.1. Zadania realizowane w 2015 r. i wyniki kontroli w obiektach nadzorowanych	36
III.2. Działania w ramach systemów wczesnego ostrzegania RASFF i RAPEX	38
III.3. Współpraca z innymi organami kontroli - Inspekcją Weterynaryjną i PIORIN	38
III.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych	39
III.5. Akcje	40
IV. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY	44
IV.1. Zadania realizowane w 2015 r. i zaplanowane na rok 2016	44
IV.2. Stan sanitarny nadzorowanych placówek nauczania i wychowania	44
IV.3. Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach	46
IV.4. Dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu uczniów i dzieci oraz ich oznakowanie	47
IV.5. Tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych	49
IV.6. Sposób dożywiania dzieci w szkołach	50
IV.7. Przebieg wypoczynku dzieci i młodzieży	50
V. HIGIENA PRACY	52
V.1. Realizacja harmonogramu kontroli na 2015 r.	52
V.1.1. Bieżący nadzór sanitarny nad zakładami pracy	52
V.1.2. Ocena narażenia zawodowego nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków, wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w przemyśle spożywczym	55
V.1.3. Nadzór w zakresie egzekwowania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych	56
V.1.4. Nadzór nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3	58
V.1.5. Ocena narażenia zawodowego w zakresie przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest	59
V.1.6. Prowadzenie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu substancji i mieszanin chemicznych	60
V.2. Choroby zawodowe	61
V.3. Plan działalności na 2016 r.	62
VI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	63
VII. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA	69
VII.1. Programy krajowe	69
VII.1.1 „Trzymaj Formę!”	69
VII.1.2 . Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce. Cele i Zadania na lata 2014-2018	70

VII.1.3 „Czyste powietrze wokół nas”	71
VII.1.4 „Nie pal przy mnie, proszę”	71
VII.1.5 . „Znajdź właściwe rozwiązanie”	71
VII.1.6 „Profilaktyczny Program w Zakresie Przeciwdziałania Uzależnieniu od Alkoholu, Tytoniu i innych Środków Psychoaktywnych”	71
VII.1.7 Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV	72
VII.2. Programy wojewódzkie	73
VII.2.1. „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”	73
VII.2.2. „Podstępne WZW”	73
VII.2.3. „Znamię! Znam je?”	73
VII.2.4. „Żywienie na wagę zdrowia”	74
VII.2.5. „Smak życia czyli debata o dopalaczach”	74
VII.3. Interwencje nieprogramowe	75
VII.3.1. Obchody Światowego Dnia bez Tytoniu (31 maj)	75
VII.3.2. Obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia (trzeci czwartek listopada)	75
VII.3.3. Światowy Dzień Zdrowia (7 kwietnia)	76
VII.3.4. „Brązowo, ale czy zdrowo?”	76
VII.3.5. Dopalacze - Wypalacze „środki zastępcze”	76
VII.3.6. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach w ramach programu zdrowotnego Ministra Zdrowia p.n. „Narodowy Program Ochrony Antybiotyków”	78
VII.3.7. Akcja „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”	78
VII.3.8. Kampania „Mam świadomość jak być zdrowym”	78
VIII. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH OC	80
 WNIOSKI I PODSUMOWANIE	 83

WSTĘP

Państwowa Inspekcja Sanitarna realizując swoje zadania działa w oparciu o zapisy Ustawy z 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej zgodnie z właściwością miejscową Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych.

Misją państwowej inspekcji sanitarnej jest realizacja zadań z zakresu zdrowia publicznego w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Podjęte działania służą zapewnieniu bezpieczeństwa sanitarnego na podległym terenie poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska. Szczególne działania o szerokim zakresie prowadzone są w kierunku szerzenia oświaty zdrowotnej.

Niniejsze opracowanie stanowi przedstawienie wszystkich działań podjętych przez Państwową Inspekcję Sanitarną na terenie powiatu raciborskiego w 2015 r. na rzecz poprawy stanu sanitarnego i sytuacji epidemiologicznej w powiecie.

W roku 2015 Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Raciborzu realizowała zadania zgodnie z „Planem zasadniczych przedsięwzięć na 2015 rok”, zawierającym główne kierunki działania, zasadnicze zamierzenia oraz harmonogram nadzoru nad obiektami.

Podobnie jak w latach wcześniejszych, realizując zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Raciborzu uczestniczyła w działaniach systemowych mających na celu eliminację z obrotu niebezpiecznej żywności (działania w systemie RASFF), niebezpiecznych kosmetyków, przedmiotów użytku i innych wyrobów (działania w systemie RAPEX) oraz zapobieganie wprowadzania do obrotu żywności mogącej stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, poprzez nadzór nad realizacją wdrożenia przez przedsiębiorców sektora spożywczego zasad zapewniających bezpieczeństwo żywności – zasad systemu HACCP. W związku z wejściem w życie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 z 25 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (...) i rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23.12.2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych środków spożywczych podjęto działania mające na celu rozpropagowanie wymagań zawartych w wymienionych wyżej aktach prawnych. W ramach działań kontrolnych weryfikowano spełnienie zapisów rozporządzeń i podejmowano działania mające na celu usunięcie stwierdzanych nieprawidłowości.

W 2015 roku PSSE w Raciborzu prowadziła nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia w ramach monitoringu z wykorzystaniem systemu informacyjnego o jakości wody. Kontynuowano nadzór nad wodą przeznaczoną do rekreacji. Działania te upubliczniano m.in. z wykorzystaniem Biuletynu Informacji Publicznej redagowanego systematycznie przez tut. Stację.

W związku z koniecznością systematycznej analizy sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych PSSE w Raciborzu kontynuowała nadzór epidemiologiczny i rejestrację zachorowań na podlegające zgłoszeniom jednostki chorobowe w powiecie raciborskim.

W 2015 roku kontynuowano również nadzór nad uodpornieniem populacji powiatu w zakresie obowiązkowych szczepień ochronnych, oraz współpracę z zespołami ds. zakażeń w placówkach świadczących usługi medyczne.

W 2015 r. prowadzono nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej, obiektami i urządzeniami wodociągowymi, środkami transportu publicznego, przewozem zwłok, ekshumacjami i innymi elementami higieny komunalnej.

Jak co roku prowadzono nadzór nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków, wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w warunkach narażenia na działanie szkodliwych czynników w miejscach pracy. W roku 2015 zwrócono szczególną uwagę na warunki pracy pracowników zatrudnionych w przemyśle spożywczym. W roku 2015 nadzorowano również przygotowanie pracodawców do przestrzegania przepisów BHP podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest, kontrolowano produkcję, stosowanie i wprowadzanie do obrotu substancji i mieszanin chemicznych oraz wzmożono nadzór nad obiektami, w których wprowadzano do obrotu środki zastępcze (tzw. dopalacze).

Prowadzono nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w placówkach oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych, wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży oraz w wyższych uczelniach, a także skontrolowano zorganizowane na terenie powiatu turnusy wypoczynku.

Utrzymywano działania poświęcone profilaktyce antynikotynowej i realizacji obowiązków wynikających z Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

Prowadzono także nadzór zapobiegawczy nad nowopowstającymi obiektami na poszczególnych etapach realizacji inwestycji, w szczególności objętych docelowo nadzorem bieżącym przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

I. EPIDEMIOLOGIA

I.1. Najważniejsze zadania w planie działalności w roku 2015 oraz zaplanowane na rok 2016 w zakresie działalności przeciwepidemicznej

W planach działalności na rok 2016 nie przewidziano istotnych zmian w stosunku do roku 2015. Główne kierunki działania w zakresie działalności przeciwepidemicznej przewidziane na rok 2016 polegają przede wszystkim na kontynuacji działań z roku 2015.

Do najważniejszych należą:

1. Sprawowanie nadzoru nad uodpornieniem populacji w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych oraz nad sposobem przekazywania i przechowywania szczepionek służących do przeprowadzania obowiązkowych szczepień.
2. Sprawowanie nadzoru nad spełnieniem przez lekarzy obowiązku zgłaszania organom PIS przypadków uchylenia się od obowiązku poddawania się szczepieniom ochronnym przez osoby prawnie do tego zobowiązane.
3. Sprawowanie nadzoru nad spełnieniem przez lekarzy obowiązku zgłaszania organom PIS niepożądanych odczynów poszczepiennych.
4. Kontynuacja bieżącej działalności przeciwepidemicznej oraz nadzór epidemiologiczny w zakresie zapobiegania, a także zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych wymienionych w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.
5. Kontynuacja bieżącej działalności przeciwepidemicznej w szczególności w zakresie ognisk chorób zakaźnych i zakażeń, stanowiących szczególny problem zdrowotny w kontekście sytuacji epidemiologicznej na terenie kraju, krajów UE oraz państw trzecich.
6. Współpraca z zespołami kontroli zakażeń szpitalnych przy monitorowaniu ognisk zakażeń szpitalnych, czynników alarmowych oraz doskonalenie działań przeciwepidemicznych w zakresie nadzoru nad opracowywaniem ognisk przenoszonych drogą pokarmową, oddechową, kontaktową w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.
7. Kontynuacja działań mających na celu przygotowanie struktur Państwowej Inspekcji Sanitarnej na wypadek pojawienia się w kraju osoby chorej na chorobę wysoce zakaźną i szczególnie niebezpieczną (np. gorączkę Ebola, MERS-CoV), z uwzględnieniem takich elementów przygotowań, jak. m.in. doprecyzowanie planów i procedur reagowania, dokonanie przeglądu wyposażenia i ewentualne uzupełnienie go, dokonanie niezbędnych uzgodnień w zakresie współpracy z innymi zaangażowanymi służbami na terenie województwa.

I.2. Nadzór epidemiologiczny nad chorobami zakaźnymi

Najważniejszym z nadzorowanych elementów bezpieczeństwa zdrowotnego w działaniu przeciwepidemicznym jest nadzór epidemiologiczny w zakresie chorób zakaźnych.

W roku 2015 sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych przedstawiała się w następujący sposób:

Nie odnotowano zachorowań na :	Jednostka chorobowa	ZAPADALNOŚĆ NA 100 000		Wzrost lub spadek zapadalności i w stosunku do 2014r. w %	
		2014	2015		
Dur brzuszny, Dur rzekomy, Błonicę, Botulizm, Czerwonkę, Ostre porażenie wiotkie u dzieci do -14 lat,	Salmonellozy – zatrucia pokarmowe	79,41	20,1	- 74,7 %	
	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nie określone – Ogółem	42,89	41,1	- 4,17 %	
	Biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	31,03	54,8	+ 76,6 %	
	Płonica	55,67	114,3	+ 105,3 %	
	Ospa wietrzna	743,85	523,03	- 29,7 %	
	Różyczka	19,16	4,57	- 76,1 %	
	Krztusiec	0,91	0,91	0 %	
	WZW B	Ostre	-	-	-
		Przewlekłe	19,16	8,2	- 57,2 %
	WZW C (ostre i przewlekłe)	10,03	6,4	- 36,2 %	
	Świnka	7,30	5,48	- 24,9 %	
	Zakażenia jelitowe o etiologii wirusowej (ogółem)	507,47	457,2	- 9,9 %	
	Borelioza	74,84	54,8	- 26,7 %	
	Giardioza (Lamblioza)	117,74	74,06	- 37,1 %	
Grypa – ogółem wg MZ-55	1371,81	4173,3	+ 204,2 %		
Gruźlica	27,38	11,8	-56,9%		

1. Od wielu lat nie odnotowano zachorowań na: dur brzuszny i dur rzekomy, błonicę, botulizm, czerwonkę, ostre porażenie wiotkie u dzieci do lat 14.

2. Wzrost zapadalności w odniesieniu do 2014 roku obserwuje się w przypadku następujących chorób:
 - płonica (wzrost zapadalności z 55,67 w roku 2014 do 114,3 w roku 2015),
 - biegunki i zapalenia żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (wzrost zapadalności z 31,03 w roku 2014 do 54,8 w roku 2015),

- grypa (wzrost zapadalności z 1371,81 w roku 2014 do 4173,31 w roku 2015).

3. Spadek zapadalności w odniesieniu do 2014 roku obserwuje się w przypadku następujących chorób:

- zatrucia pokarmowe pałeczką *Salmonella* (spadek zapadalności z 79,41 w roku 2014 do 20,1 w roku 2015),

- różyczka (spadek zapadalności z 19,16 w roku 2014 do 4,57 w roku 2015).

- wirusowe zapalenie wątroby typu B (spadek zapadalności z 19,16 w roku 2014 do 8,2 w roku 2015),

- gruźlica (spadek zapadalności z 27,38 w roku 2014 do 11,8 w roku 2015),

- lamblioza (spadek zapadalności z 117,74 w roku 2014 do 74,06 w roku 2015).

- wirusowe zapalenie wątroby typu C (spadek zapadalności z 10,03 w roku 2014 do 6,4 w roku 2015),

- ospa wietrzna (spadek zapadalności z 743,85 w roku 2014 do 523,03 w roku 2015),

- borelioza (spadek zapadalności z 74,84 w roku 2014 do 54,8 w roku 2015),

- zapalenie przyusznic (świnka) (spadek zapadalności z 507,47 w roku 2014 do 457,2 w roku 2015),

- zakażenia jelitowe o etiologii wirusowej (ogółem) (spadek zapadalności z 7,3 w roku 2014 do 5,48 w roku 2015),

- inne bakteryjne zatrucia pokarmowe o nieokreślonej etiologii (spadek zapadalności z 44,72 w roku 2014 do 41,1 w roku 2015).

4. Na tym samym poziomie utrzymywał się wskaźnik zapadalności w przypadku krztuśca (ok. 0,9).

Najczęściej występującymi chorobami zakaźnymi w powiecie raciborskim w roku 2015 były: grypa i infekcje grypopodobne (4564 przypadki), ospa wietrzna (572 przypadki), wirusowe zakażenia jelitowe (500 przypadków) oraz płonica (125 przypadków).

Nadal ważnym problemem pozostają pokąsania przez nieznaną (wałęsające się, bezpańskie) zwierzęta, po których konieczne jest podejmowanie szczepień przeciw wścieklicznie. W roku 2015 11 osób pokąsanych poddano szczepieniom przeciw wścieklicznie, z powodu niemożności poddania zwierzęcia obserwacji weterynaryjnej. Ogółem podjęto 107 interwencji związanych ze zgłoszeniem pokąsania osób.

W roku 2015 stwierdzono również 4 przypadki grypy wywołanej wirusem A(H1N1).

Sytuację epidemiologiczną, pod względem liczby zachorowań, jak również wskaźników zapadalności, w okresie 5-letnim można zaobserwować w poniższym zestawieniu:

Lata		2011		2012		2013		2014		2015	
		A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
Jednostka chorobowa											
Liczba Ludności		110 483		110 085		109 929		109 564		109 362	
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, prawdopodob. zakaźnym pochodzeniu (A09)	Ogółem	72	65,17	89	80,85	54	49,12	34	31,03	60	54,8
	W tym dzieci do lat 2	22	19,91	25	22,70	21	19,10	18	16,42	39	35,6
Gruźlica ogółem		26	23,53	13	11,80	14	12,74	30	27,38	13	11,8
Krzusiec		6	5,43	15	13,62	1	0,90	1	0,91	1	0,91
Płonica		52	47,07	151	137,17	80	72,77	61	55,67	125	114,3
Tęžec		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Choroba meningokokowa - - Ogółem		1	0,90	1	0,91	-	-	-	-	-	-
Ospa wietrzna		695	629,06	599	544,12	509	463,03	815	743,85	572	523,03
Odra		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Różyczka		7	6,33	14	12,71	28	25,47	21	19,16	5	4,57
WZW A		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
WZW B ostre		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
WZW B przewlekłe		3	2,71	1	0,91	1	0,90	13	19,16	9	8,2
WZW C		10	9,05	5	4,54	5	4,54	11	10,03	7	6,4
WZW typ B+C		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
WZW inne i nieokreślone		5	4,52	3	2,72	4	3,64	2	1,82	1	0,91
Zapalenie przyusznicy		12	10,87	16	14,53	8	7,28	8	7,30	6	5,48
Grypa zachorowania i podejrzenia zachorowań		1512	1368,54	1328	1206,34	5808	5283,41	1503	1371,81	4564	4173,31
Grypa wywołana wirusem A(H1N1)		1	0,90	-	-	10	9,10	-	-	4	3,65
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe nie określone - Ogółem (A05.9)		70	63,36	81	73,57	51	46,39	49	44,72	45	41,1
Salmonellozy - zatrucia pokarmowe		39	35,30	13	11,81	20	18,19	87	79,41	22	20,1
Wirusowe zakażenia jelitowe	Ogółem	316	286,02	185	168,05	351	319,29	556	507,46	500	457,2
	W tym dzieci do lat 2	98	88,70	58	52,69	123	111,89	123	112,26	155	141,7
Róża		8	7,24	5	4,54	25	22,74	28	25,55	27	24,6
Lamblioza		65	58,83	35	31,80	94	85,51	129	117,74	81	74,06

Pokąsania przez zwierzęta-osoby szczepione	13	11,77	22	19,99	12	10,91	13	11,86	11	10,05
Borelioza z Lyme	11	9,95	11	9,99	36	32,75	82	74,84	60	54,8

A – liczba zachorowań

B – wskaźnik zapadalności na 100 tys. ludności

I.3. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

I.3.1. Grypa i infekcje grypopodobne

Grypa i infekcje grypopodobne zawsze były największym problemem epidemiologicznym w I oraz IV kwartale roku i najczęstszymi chorobami zakaźnymi na terenie powiatu raciborskiego. Najwięcej zachorowań odnotowano w grupach wiekowych 5-14 lat oraz 15-64 r.ż.

Od roku 2005 stan zaszczepienia mieszkańców powiatu raciborskiego przedstawia się następująco:

Lata	Odsetek zaszczepienia w %
2005	4,0
2006	4,4
2007	3,5
2008	3,5
2009	4,2
2010	3,1
2011	2,8
2012	2,5
2013	2,6
2014	2,4
2015	1,9

Pomimo podjęcia szeregu działań w zakresie propagowania szczepień ochronnych, oraz przeprowadzania przez tut. Stację akcji informacyjnych, skierowanych do społeczeństwa, a dotyczących profilaktyki grypy, nie znalazło to pożądanego efektu w liczbie osób zaszczepionych przeciwko grypie.

I.3.2. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 240 wywiadów epidemiologicznych związanych z opracowaniem przypadków zgłoszonych przez placówki opieki medycznej jako podejrzenia bądź potwierdzenia chorób zakaźnych przewodu pokarmowego.

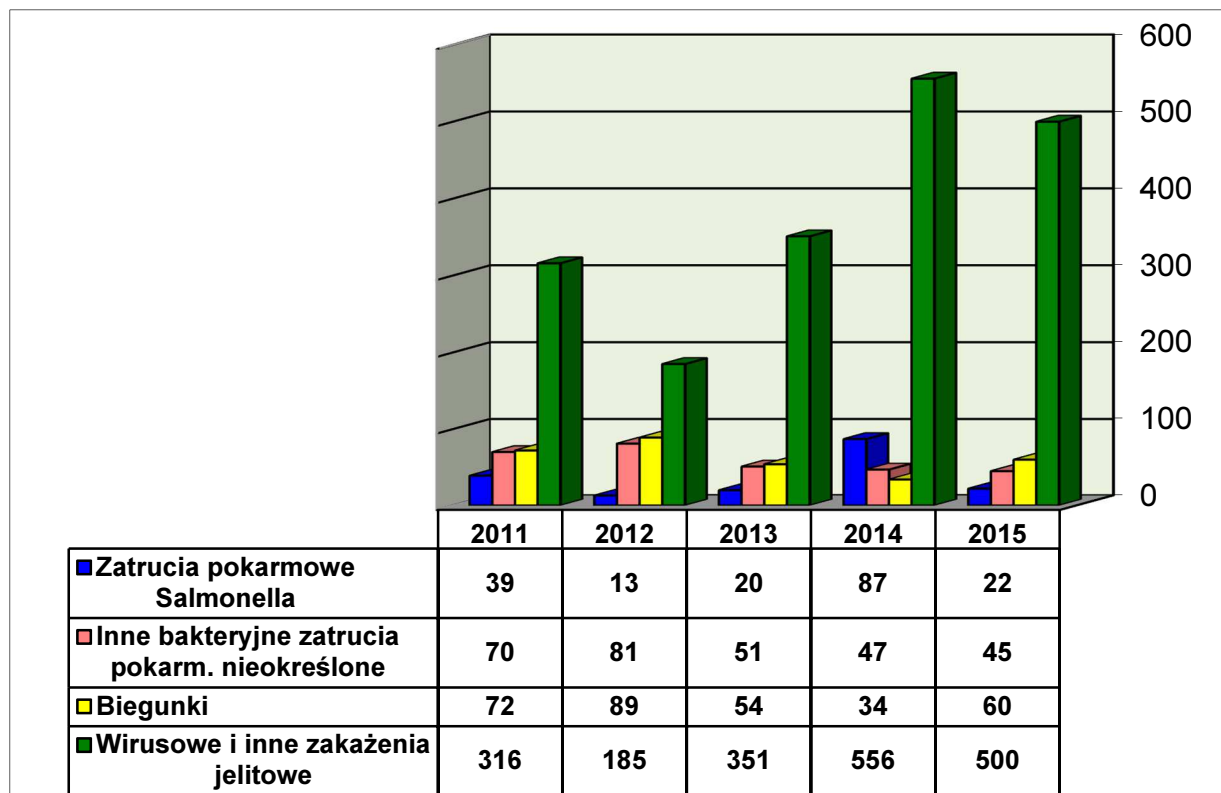
W porównaniu do roku 2014 – liczba zachorowań z uwzględnieniem czynnika etiologicznego przedstawiała się następująco:

Nazwa choroby		Liczba zachorowań	
		2014	2015
Zatrucie pokarmowe pałeczką Salmonella		87	22
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	Ogółem	17	21
	Wywołane przez E. coli biegunkotwórczą	2	2
	Wywołane przez <i>Clostridium Difficile</i>	5	15
	Inne określone	6	2
	Nieokreślone	5	2
Biegunka i zapalenie żołądkowo- jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu		34	60
Wirusowe zakażenia jelitowe	Ogółem	433	500
	W tym dzieci do lat 2	123	155

Jak wynika z powyższego zestawienia, w roku 2015 wystąpił zdecydowany spadek zachorowań na zatrucia pokarmowe pałeczką Salmonella, co związane było z brakiem wystąpienia w roku 2015 ognisk zbiorowych zatruc pokarmowych.

W roku 2015 na terenie powiatu raciborskiego zaobserwowano nieznaczny spadek zapadalności (o 9,9%) w stosunku do roku 2014 na zakażenia jelitowe o etiologii wirusowej i ustalono, że zdecydowaną większość (77,4%) stanowiły zakażenia o nieokreślonej etiologii zgłaszane głównie przez placówki podstawowej opieki zdrowotnej. 16,6% przypadków stanowiły zakażenia rotawirusami, a ok. 4,5% zakażenia norowirusami. Zdecydowaną większość przypadków potwierdzonych laboratoryjnie stanowiły tutaj przypadki hospitalizowane, zwłaszcza na Oddziale Pediatrycznym Szpitala Rejonowego w Raciborzu. Pozostałe zachorowania zgłaszano przede wszystkim z placówek POZ na podstawie objawów klinicznych i z powodu braku diagnostyki laboratoryjnej zakwalifikowano je jako zakażenia wirusowe jelit nie określone (A08.4).

Sytuację epidemiologiczną zatruc/zakażeń przewodu pokarmowego w latach 2011-2015 przedstawia poniższy wykres:

I.3.3. Wybrane choroby zakaźne wieku dziecięcego objęte programem obowiązkowych szczepień ochronnych: ospa wietrzna, świnka, różyczka, krztusiec, odra

W okresie od 2011 do 2015 roku, pod względem liczbowym sytuacja przedstawiała się następująco:

Lata	Jednostka chorobowa				
	Ospa wietrzna	Świnka	Różyczka	Krztusiec	Odra
2011	695	12	7	6	0
2012	599	16	14	15	0
2013	599	8	28	1	0
2014	815	8	21	1	0
2015	572	6	5	1	0

Wcześniejszym rokiem epidemicznym dla **ospy wietrznej** był rok 2009, (wskaźnik zapadalności wynosił 919,72 na 100 tys. mieszkańców). Po 4-letnim okresie „międzyepidemicznym”, co jest zjawiskiem naturalnym dla ospy wietrznej, w roku 2014 nastąpił spodziewany wzrost zachorowań. Natomiast w roku 2015 zapadalność wróciła do poziomu typowego dla okresu międzyepidemicznego. Na terenie całego województwa śląskiego w 2013 roku zarejestrowano 30 przypadków zachorowań na **odre**, natomiast w roku 2014 wystąpiły 4 przypadki a w roku 2015 tylko 2 przypadki.

W Polsce, w ostatnich latach, obserwuje się niewiele zachorowań na odrę ze względu na wciąż wysoki (>98%) odsetek osób zaszczepionych (w Polsce szczepieniami obowiązkowymi przeciwko odrze,

świnie i różyczce objęte są dzieci i młodzież od 13 miesiąca do ukończenia 19 roku życia), co nie oznacza, że takie ogniska nie mogą pojawić się w grupach etnicznych nie szczepiących swoich dzieci. W powiecie raciborskim od dziewięciu lat tj. od roku 2006, kiedy to odnotowano 1 przypadek zachorowania - nie rejestruje się zachorowań na odrę.

Do szczepienia przeciwko odrze, świnie i różyczce stosuje się szczepionki skojarzone, co oznacza, że jedna szczepionka chroni przed wszystkim trzema chorobami. Wszystkie szczepionki zawierają żywe wirusy, ale tak osłabione i zmodyfikowane, że nie wywołują u zdrowych dzieci choroby, a tylko silnie stymulują odporność.

Mimo, że wszystkie trzy choroby wykazują się stosunkowo łagodnym przebiegiem, mogą być przyczyną licznych i ciężkich powikłań tym bardziej, że odra, różyczka i świnka umożliwiają wystąpienie wtórnych zakażeń bakteryjnych oraz wirusowych.

Przed wprowadzeniem szczepionki MMR do Programu Szczepień Ochronnych epidemie odry, świnki i różyczki były dość częste, także na terenie powiatu raciborskiego.

Od końca 2003 roku wprowadzono obowiązkowe powszechne szczepienie u dzieci w 13-15 miesiącu życia szczepionką trójwartną (MMR) - przeciw odrze, świnie i różyczce, a od roku 2005 szczepienia przypominające w 12 roku życia i od tego czasu zrezygnowano już z używania szczepionek monowalentnych przeciw odrze w 7 roku życia i szczepienia dziewcząt przeciw różyczce w 13 roku życia.

W roku 2007 wprowadzono do Programu Szczepień Ochronnych szczepienia przypominające dla wszystkich dzieci (chłopców i dziewczynek), szczepionką skojarzoną przeciwko odrze, świnie i różyczce w 10 roku życia.

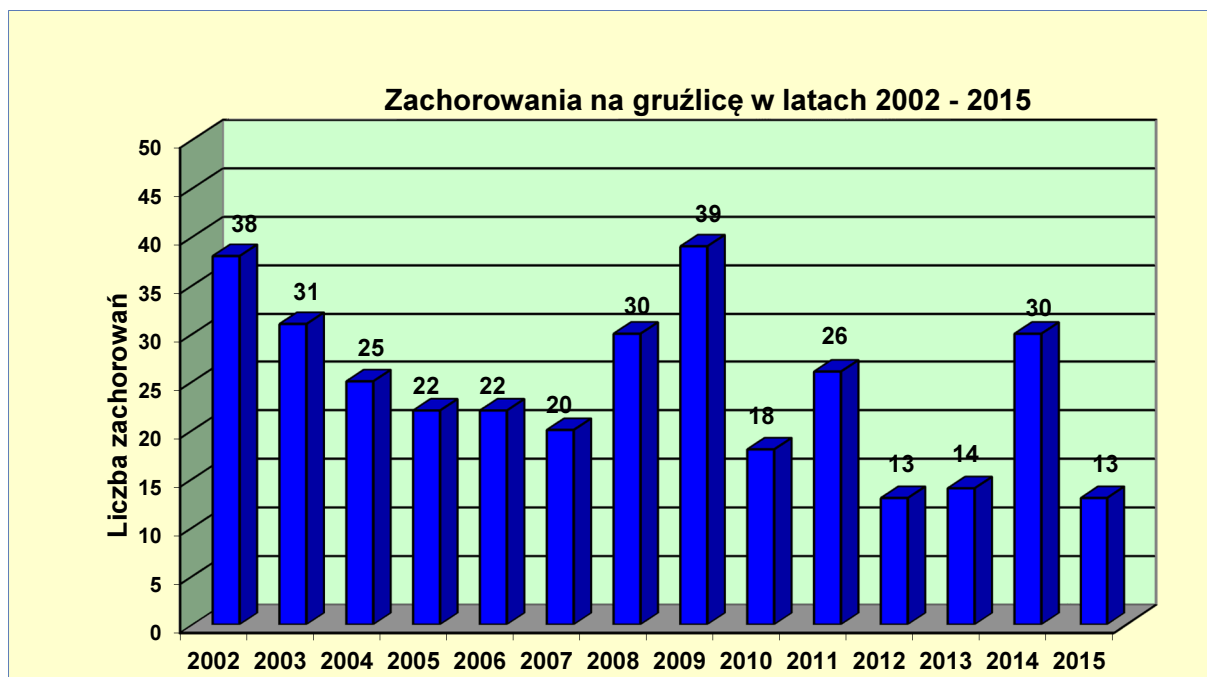
W związku z tym, przypadki zachorowań na świnkę i różyczkę należą do rzadkości.

Nawracającym zagrożeniem jest nadal krztusiec. Ograniczony bardzo przez szczepienia, powrócił w latach 90-tych i jest to tendencja obserwowana w całym świecie, gdyż pomimo szczepień, co jakiś czas odnotowuje się wzrost zachorowań. Na terenie powiatu raciborskiego dotąd rejestrowano pojedyncze przypadki, natomiast w roku 2012 wystąpiło 15 zachorowań potwierdzonych badaniami laboratoryjnymi. Przypadków zachorowań mogło być znacznie więcej, gdyby we wszystkich przypadkach podejrzeń krztuśca przeprowadzono badania diagnostyczne. Także ze względu na fakt, że początkowo daje on objawy zbliżone do przeziębienia, często pozostaje niezdiagnozowany. Taka sytuacja często ma miejsce w przypadku osób dorosłych.

W roku 2015 może niepokoić wzrost zachorowań w skali województwa śląskiego – 535 przypadków. Dla porównania: na terenie powiatu raciborskiego odnotowano 1 przypadek zachorowania, co może niestety świadczyć o braku przeprowadzania diagnostyki laboratoryjnej w tym kierunku przez lekarzy. Od roku 2005 wprowadzono powszechne **szczepienia przypominające** przeciw krztuścowi u dzieci w 6 roku życia – szczepionką DTPa (błoniczo-tężcową z bezkomórkowym składnikiem krztuścowym).

I.3.4. Gruźlica

Od rozpoczęcia rejestracji tj. w latach 2002 - 2007 obserwowano systematyczny, aczkolwiek powolny, spadek zachorowań, natomiast w latach 2008 - 2009 wystąpił znaczny wzrost zachorowań. W roku 2010 odnotowano radykalny spadek zachorowań na gruźlicę, co spowodowane było innym podejściem do statystycznego ujmowania zachorowań w przypadku wznowienia choroby. W roku 2011 ponownie rejestrowano tzw. „wznowy”, tj. nawroty choroby.

Rejestrację przypadków prowadzono w oparciu o zgłoszenia podejrzeń, oraz kliniczne i laboratoryjne potwierdzenia przez specjalistyczne placówki służby zdrowia tj. szpitale i poradnie chorób płuc i gruźlicy.

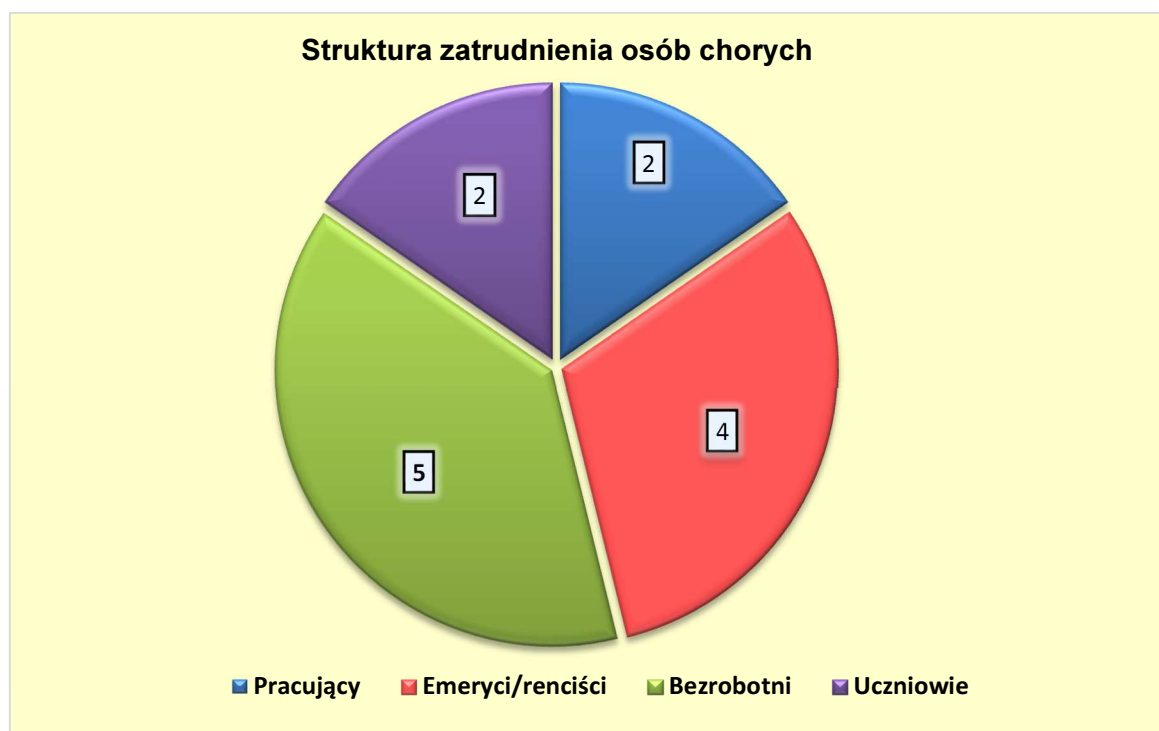
W roku 2015 wszystkie 13 przypadków dotyczyło gruźlicy układu oddechowego.

Średnia wieku chorych z potwierdzoną gruźlicą układu oddechowego wynosiła ok. 41 lat (dla porównania w roku 2013 średnia wieku wynosiła 52 lata). Najstarsza osoba miała 83 lata, natomiast najmłodsza 7 lat.

Z kontaktu z chorym domownikiem zachorowało dwoje dzieci.

Pod względem zatrudnienia sytuacja przedstawiała się następująco:

- emeryci/renciści – 4 zachorowania,
- bezrobotni – 5 zachorowań,
- pracujący – 2 zachorowania,
- uczniowie – 2 zachorowania.

W oparciu o przeprowadzone wywiady epidemiologiczne przeprowadzono analizę czynników sprzyjających zachorowaniom na gruźlicę i ustalono co następuje:

- dobre warunki materialno - bytowe posiadało 9 osób, jednak 7 z nich źle oceniło swój sposób odżywiania, zarówno pod względem ilościowym jak i jakościowym,
- pozostałe 4 osoby posiadały trudne warunki socjalne i mieszkaniowe.

Osoby ze styczności objęte były nadzorem przez Poradnię Chorób Płuc i Gruźlicy przy Szpitalu Rejonowym w Raciborzu.

W Polsce, już od dłuższego czasu, trwają dyskusje na temat celowości szczepień przeciwko gruźlicy. W niektórych krajach szczepień tych się nie wykonuje. Szczepionka BCG jedna z najstarszych stosowana od ponad 80 lat, choć nie zapewnia ochrony przed płucną postacią gruźlicy, to jednak daje ochronę przed gruźliczym zapaleniem opon mózgowo-rdzeniowych i przed uogólnionym zakażeniem gruźliczym, czyli najgroźniejszymi postaciami tej choroby bezpośrednio zagrażającymi życiu. I to jest największy sukces tego szczepienia i powód, dla którego do dziś jednorazowe szczepienie przeciw gruźlicy pozostało w naszym Programie Szczepień Ochronnych, co uzasadnione jest utrzymującą się tendencją do systematycznego wzrostu zapadalności na gruźlicę płucną w kraju. Szczepienie noworodków i niemowląt chroni przed gruźlicą w około 80% przypadków, natomiast szczepienie starszych dzieci i dorosłych jest znacznie mniej skuteczne.

W powiecie raciborskim w roku 2015 odnotowano znaczny spadek wskaźnika zapadalności: W roku 2015 zanotowano ok. 12 zachorowań/100 tysięcy ludności, co w porównaniu do roku 2014 skutkowało spadkiem zapadalności o 56,9%.

Sytuację epidemiologiczną pozostałych chorób zakaźnych można uznać za stabilną ponieważ występowały w pojedynczych przypadkach lub stwierdzono niewielki wzrost, co nie wpłynęło znacząco na możliwość wystąpienia zagrożeń na nadzorowanym terenie.

I.4. Nadzór nad przeprowadzaniem szczepień ochronnych

W roku 2015 nadzorem objęto 36 punktów szczepień, w tym:

- 6 zlokalizowanych w poradniach dla dzieci,
- 11 zlokalizowanych w poradniach dla osób dorosłych,
- 19 placówek prowadzących szczepienia u dzieci i dorosłych.

Podczas kontroli punktów szczepień nie stwierdzono większych zaniedbań w zakresie :

- wyposażenia punktów szczepień w zakresie stworzenia warunków zapewniających bezpieczeństwo podczas wykonywania szczepień,
- racjonalnej gospodarki preparatami szczepionkowymi ze szczególnym uwzględnieniem szczepionek w opakowaniach wielodawkowych,
- obiegu dokumentacji w zakresie szczepień ochronnych z uwzględnieniem miejsca przechowywania, sposobu prowadzenia oraz archiwizacji kart uodpornienia,
- terminowości przeprowadzania szczepień obowiązkowych wykonywanych w oparciu o aktualny Program Szczepień Ochronnych z uwzględnieniem przeciwwskazań,
- fachowości i przygotowania personelu wykonującego szczepienia w zakresie znajomości zagadnień związanych ze szczepieniami, oraz posiadania kursu kwalifikacyjnego w zakresie szczepień ochronnych,
- prawidłowego sposobu prowadzenia dokumentacji oraz sprawozdawczości.

Nadzorowane placówki przestrzegają wymagań dotyczących zachowania łańcucha chłodniczego. Punkty szczepień wyposażone są w lodówkę służącą do przechowywania preparatów szczepionkowych z termometrem służącym do pomiaru temperatury w urządzeniu chłodniczym.

Punkty szczepień prowadzą rejestry dzieci i młodzieży przybyłych, bądź wypisanych z punktu szczepień, na podstawie których sporządzane są kwartalne sprawozdania z posiadanych przez świadczeniodawcę kart uodpornienia.

Ponadto placówki rozliczają w systemie kwartalnym ilość zużytych szczepionek finansowanych z budżetu państwa, dystrybuowanych przez inspekcję sanitarną, a raz w roku przedkładają sprawozdanie ze stanu uodpornienia dzieci i młodzieży przeciwko poszczególnym chorobom zakaźnym oraz wykonanych szczepień ochronnych na druku MZ-54.

Dla zapewnienia realizacji szczepień, zgodnie z programem szczepień ochronnych, konieczne jest współdziałanie lekarzy pierwszego kontaktu, lekarzy pediatrów, pracowników służby sanitarno-epidemiologicznej i rodziców szczepionych dzieci, zwłaszcza przy nasilającym się medialnie zjawisku ruchów „antyszczepionkowych”. Na terenie powiatu raciborskiego można stwierdzić, że problem rodziców uchylających się od zaszczepienia swoich dzieci stanowi zjawisko marginalne. Na dzień

31.12.2015 roku w przypadku 21 dzieci rodzice nie wyrazili zgody na ich szczepienie. Należy tutaj zaznaczyć, że osoby te, w większości, już od kilku lat systematycznie odmawiają szczepień swoich dzieci.

W roku 2015 zaobserwowano pojedyncze przypadki odmowy ze strony rodziców wykonania szczepień u dzieci już na oddziale noworodkowym. Odmowy wykonania szczepień wynikają najczęściej z sugerowania się nieprawdziwymi informacjami propagowanymi przez ruchy antyszczepionkowe.

W powiecie raciborskim od wielu lat utrzymuje się wysoki odsetek stanu uodpornienia dzieci i młodzieży objętych szczepieniem obowiązkowym w ramach Programu Szczepień Ochronnych.

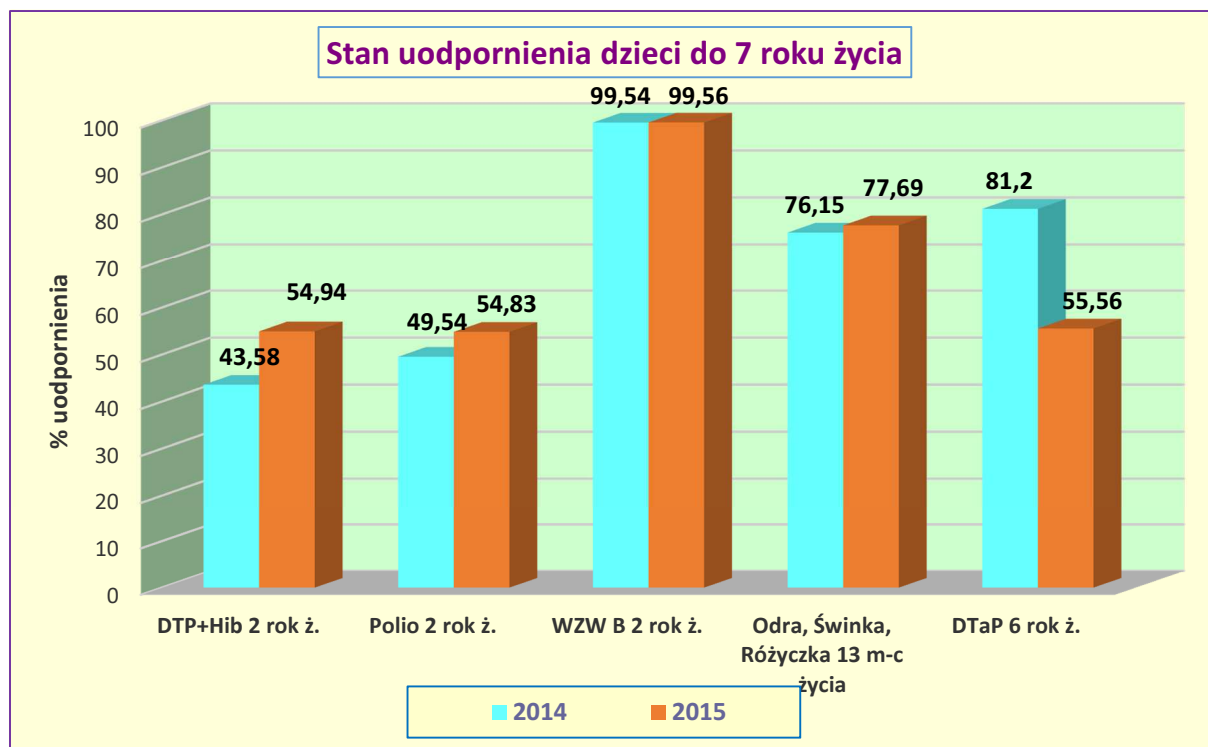
Inaczej niestety przedstawia się sytuacja w zakresie szczepień zalecanych. Niskie na ogół ilości osób zaszczepionych w ramach szczepień zalecanych, przy wysokim odsetku osób zaszczepionych w ramach szczepień obowiązkowych, mogą świadczyć o braku finansowych możliwości rodziców zaszczepienia swoich dzieci. Jednakże na terenie powiatu raciborskiego jest kilka gmin, w których rodzice chętnie zakupują preparaty szczepionkowe wysoce skojarzone, alternatywnie zastępujące szczepionki monowalentne finansowane z budżetu państwa. Do chwili obecnej żadna z gmin powiatu raciborskiego nie zdecydowała się na sfinansowanie swoim dzieciom szczepionek zalecanych w ramach Programu Szczepień Ochronnych.

W ramach możliwości finansowych Państwa (ze względu na zagrożenie epidemiczne ze strony niektórych chorób zakaźnych), wybrane szczepienia zalecane przesuwane są do szczepień obowiązkowych. W roku 2007 wprowadzono szczepienia wszystkich dzieci do 2 roku życia, szczepionką przeciwko Haemophilus influenzae typu b. Bakterie tego rodzaju mogą wywoływać wiele chorób, wśród których największe znaczenie mają choroby inwazyjne, w tym: zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, posocznicę, zapalenie nagłośni i ciężkie postaci zapalenia płuc.

Stan uodpornienia przeciwko tej chorobie na dzień 31.12.2015 r. nadal utrzymuje się na wysokim poziomie – u dzieci w 6 roku życia wynosił 99,69%.

W bieżącym roku zaobserwowano brak zainteresowania szczepieniami przeciwko meningokokom (w roku 2015 nie zaszczepiono ani jednej osoby, natomiast w roku 2014 zaszczepiono 40 osób).

Od wielu lat postuluje się do Ministerstwa Zdrowia o uwzględnienie w programie szczepień ochronnych bezpłatnego szczepienia wszystkich dzieci przeciwko pneumokokowym zapaleniom płuc. Ten czynnik etiologiczny jest udowodnioną przyczyną znacznego odsetka zachorowań na zapalenie płuc wśród niemowląt i dzieci młodszych, a dostępność nieodpłatnych szczepień pozwoliłaby na istotne ograniczenie ich występowania. W porównaniu do ubiegłych lat - w roku 2015 zaszczepiono znacznie mniej dzieci w grupie wiekowej 0-4 roku życia, tj. 266 dzieci. Dla porównania: w 2013r. – zaszczepiono 342 dzieci a w 2014 r. już mniej, bo 293 dzieci, co może świadczyć niewątpliwie o mniejszych zasobach finansowych rodziców.

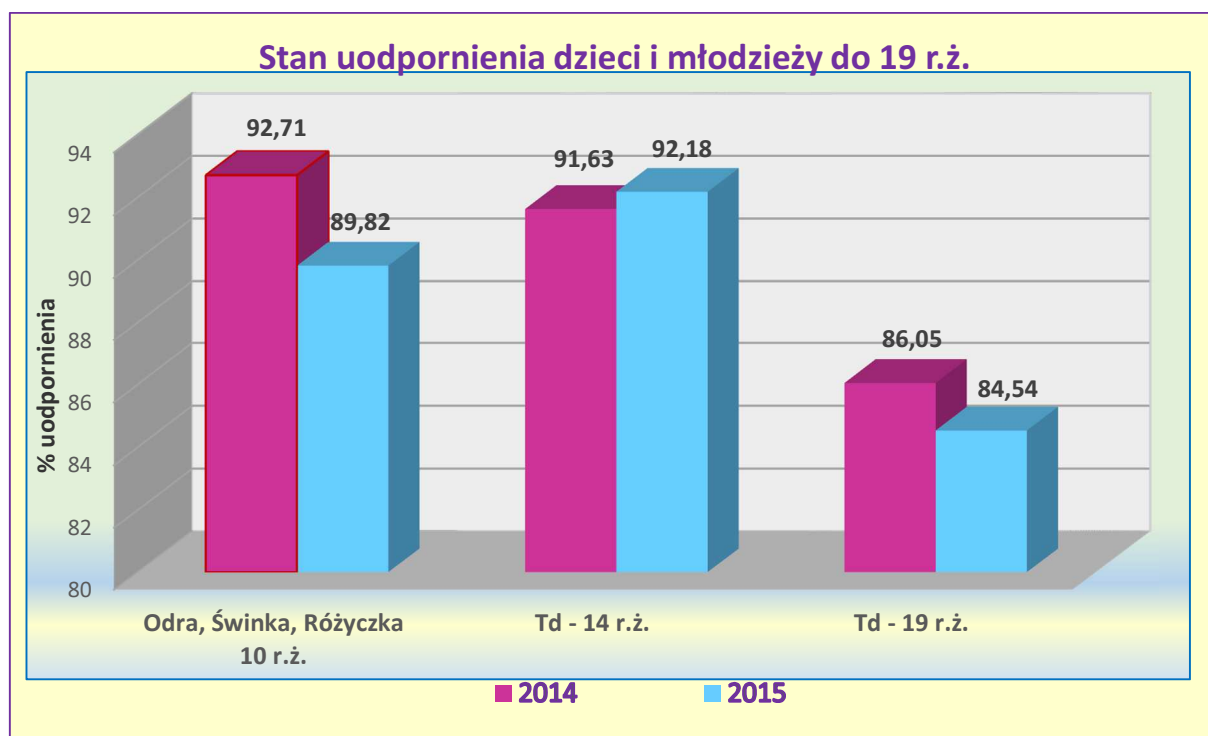

Stan uodpornienia dzieci do 2 roku życia objętych opieką poradni dziecięcych od wielu lat utrzymuje się na wysokim i porównywalnym poziomie, także w porównaniu do roku 2014. Szczepienie przeciwko odrze, śwince i różyczce w 13 miesiącu życia uległo nieznacznemu wzrostowi, tj. o 2% w stosunku do roku poprzedniego.

Niewielkie opóźnienia w stosunku do programu szczepień zazwyczaj są spowodowane czasowymi przeciwwskazaniami lekarskimi.

W większości przypadków, wahania wykonawstwa szczepień u dzieci w każdym roczniku nie są spowodowane nieprawidłowościami w realizacji Programu Szczepień Ochronnych, ale koniecznością zaszczepienia dzieci w chwili ukończenia przez dziecko wieku przewidzianego dla danego rodzaju szczepienia.

W roku 2015 wystąpiło znaczne pogorszenie wykonawstwa szczepień przypominających przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi u dzieci w 6 roku życia. Spadek ten nigdy nie spotykany od wielu lat, spowodowany był trwającym od dłuższego czasu na świecie długotrwałym problemem z produkcją, a tym samym z możliwością dostaw m.in. do Polski tych szczepionek, oraz okresowym brakiem szczepionki żywej p/poliomyelitis.

Od chwili zmiany organizacji szczepień ochronnych polegających na przeniesieniu realizacji szczepień ze szkół do poradni podstawowej opieki zdrowotnej, nie zaobserwowano pogorszenia ich realizacji. Jest to niewątpliwie duża zasługa i rzetelność w wykonywaniu swoich obowiązków pielęgniarek i lekarzy poradni dla dzieci i młodzieży.

I.5. Nadzór sanitarny nad higieną lecznictwa w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych.

Kontrole przeprowadzane przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie epidemiologii, w placówkach udzielających świadczeń zdrowotnych, obejmują zagadnienia dotyczące:

- stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń,
- funkcjonalności obiektów i stanu ich dostosowania do wymagań Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. (Dz.U. z 2012r. poz. 739),
- bieżącego stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń,
- kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 maja 2010 roku.
- dezynfekcji,
- sterylizacji,
- działalności Komitetów i Zespołów Kontroli Zakażeń Szpitalnych oraz ich współpracy z PIS.

W roku 2015 na terenie powiatu raciborskiego sprawowano nadzór sanitarny nad następującymi kategoriami obiektów:

- lecznictwo zamknięte – 1 obiekt,
- lecznictwo otwarte ambulatoryjne (publiczne i niepubliczne) – 46 obiektów,

- zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze – 1 obiekt,
- praktyki lekarskie – 110 obiektów,
- praktyki dentystyczne – 51 obiektów,
- praktyki pielęgniarstwa – 5 obiektów.

I.5.1. Lecznictwo zamknięte

Kontrole przeprowadzone w lecznictwie zamkniętym razem z zakładem pielęgnacyjno-opiekuńczym latach 2014 – 2015

Rok	KONTROLE SANITARNE	KONTROLE TEMATYCZNE	KONTROLE SPRAWDZAJĄCE
2014	1	4*	0
2015	2	4*	0

* 2 kontrole tematyczne wykonane w ognisku epidemicznym Szpitala Rejonowego w Raciborzu – obiekt pod nadzorem WSSE w Katowicach

I.5.1. Lecznictwo ambulatoryjne (publiczne i niepubliczne)

Kontrole przeprowadzone w lecznictwie ambulatoryjnym w latach 2014 – 2015

Rok	KONTROLE SANITARNE	KONTROLE TEMATYCZNE	KONTROLE SPRAWDZAJĄCE
2014	37	20	4
2015	35	10	5

Ilość decyzji administracyjnych w lecznictwie ambulatoryjnym w latach 2014 – 2015 z wyodrębnieniem przyczyn wydania.

Rok	Ilość wydanych decyzji administracyjnych	Ilość decyzji wydanych w zakresie złego stanu technicznego placówek	Ilość decyzji wydanych w zakresie złego stanu porządkowego placówek lub inne	Ilość decyzji prolongujących	Ilość decyzji wydanych w zakresie złej dezynfekcji
2014	5	0	0	2	0
2015	1	1	0	0	0

Decyzja administracyjna wydana w 2015 roku dotyczyła braku wdrożenia dokumentacji kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, oraz stanu technicznego obiektu.

I.5.3. Praktyki zawodowe

Ilość praktyk zawodowych w latach 2014 – 2015

	Praktyki zawodowe			Praktyka pielęgniarek i położnych
Rok	Ogółem Ilość placówek	Praktyki lekarskie	Praktyki stomatologiczne	Ilość placówek
2014	170	114	53	3
2015	166	110	51	5

Kontrole przeprowadzone w prywatnych praktykach zawodowych w latach 2014 – 2015

Rok	Ilość skontrolowanych placówek	Ilość przeprowadzonych kontroli	Ilość przeprowadzonych kontroli sanitarnych	Ilość przeprowadzonych kontroli tematycznych	Ilość przeprowadzonych kontroli interwencyjnych	Ilość przeprowadzonych kontroli sprawdzających
2014	43	44	35	7	1	1
2015	50	53	41	5	0	7

Ilość decyzji administracyjnych w praktykach zawodowych w latach 2014 – 2015 z wyodrębnieniem przyczyn wydania.

Rok	Ilość wydanych decyzji administracyjnych	Ilość decyzji wydanych w zakresie złego stanu technicznego placówek	Ilość decyzji wydanych w zakresie złego stanu porządkowego placówek	Ilość decyzji prolongujących	Ilość decyzji wydanych w zakresie złej dezynfekcji
2014	2	0	1	0	1
2015	3	1	0	1	0

I.5.4. Wyniki kontroli

Zapewnienie bieżącej czystości i higieny w podmiotach leczniczych uwzględniając ich specyfikę, rozkład pomieszczeń, rodzaj i czas wykonywanych zabiegów, organizowane jest w oparciu o firmy zewnętrzne (outsourcing), pracowników szpitala, firmy zewnętrzne i pracowników szpitala (tzw. system mieszany).

Podczas kontroli podmiotów leczniczych stwierdzono właściwy dobór preparatów dezynfekcyjnych i antyseptycznych, znajomość procedur dotyczących przygotowania roztworów roboczych, właściwy

sposób przeprowadzania dezynfekcji sprzętu, narzędzi i powierzchni oraz rąk i skóry, właściwy sposób przechowywania i użytkowania preparatów zgodnie z zaleceniami producenta, właściwy czas ich stosowania zgodne z terminami przydatności preparatów, używanie odpowiedniej odzieży ochronnej przez pracowników,

Podczas kontroli zwracano uwagę na: procedury związane z przygotowaniem narzędzi i materiałów do sterylizacji, postępowanie z materiałami i narzędziami po sterylizacji, procedury związane z transportem i przechowywaniem artykułów sterylnych, dokumentację sterylizacji,

Komitety i Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych powołane przez kierowników szpitali na podstawie art. 14.1 pkt 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, realizują swoje zadania zgodnie z obowiązującym Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 23 grudnia 2011r. w sprawie listy czynników alarmowych, rejestrów zakażeń szpitalnych i czynników alarmowych oraz raportów o bieżącej sytuacji epidemiologicznej szpitala.

Ponadto na bieżąco prowadzona jest współpraca z członkami zespołów w aktualizacji i udoskonalaniu procedur kontroli zakażeń i służą pomocą merytoryczną w opracowywaniu i wygaszaniu ognisk.

W roku 2015 wystąpiły dwa ogniska epidemiczne w Szpitalu Rejonowym w Raciborzu 2 ogniska wywołane wirusowym czynnikiem epidemiologicznymi tj.: rotawirusem obejmujące łącznie 5 osób, 1 ognisko wywołane *Clostridium difficile* ujawnione u 4 osób.

Kontrola prawidłowości postępowania w w/w ogniskach zakażeń nie wykazała zaniedbań w zakresie przestrzegania procedur epidemicznych. Dzięki sprawnym działaniom szpitalnego zespołu ds. kontroli zakażeń nie doszło do rozprzestrzeniania się patogenów alarmowych na inne oddziały szpitalne.

II. HIGIENA KOMUNALNA I ŚRODOWISKA

II.1. Zadania realizowane w 2015 r.

Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska realizując swoje główne statutowe obowiązki określone w Ustawie o Inspekcji Sanitarnej kontynuowała nadzór nad utrzymaniem należytego stanu higienicznego nieruchomości, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, dróg, ulic, środków transportu osobowego itp., a także czuwała nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody do spożycia i wody w miejscach do kąpieli.

Wypełniając obowiązki przeprowadzono systematyczne kontrole mające na celu sprawdzenie przestrzegania przepisów określających wymagania sanitarne i higieniczne w wymienionych wyżej obszarach.

Woda do spożycia i woda do kąpieli badana jest laboratoryjnie w laboratoriach inspekcji sanitarnej województwa śląskiego a ocenę tych badań przeprowadza Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu.

Ponadto Sekcja Higieny Komunalnej i Środowiska realizowała obowiązki wynikające z innych aktów prawnych, to jest spoza obszaru Ustawy o Inspekcji Sanitarnej. I tak np. z zakresu ustawy z dnia 09.05.2011 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych - sprawowała nadzór nad właściwym pod względem sanitarnym i higienicznym przebiegiem ekshumacji i transportem zwłok, z zakresu ustawy z dnia 20.03.2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych – nadzór nad odpowiednim pod względem sanitarnym zabezpieczeniem imprez, z zakresu ustawy a dnia 14.12.2012 r. o odpadach – nadzór nad właściwym postępowaniem z odpadami medycznymi, z zakresu ustawy z dnia 13.09.1996 r. o otrzymaniu czystości i porządku w gminach – opiniowała projekty uchwał regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, z zakresu ustawy z dnia 16.01.2015 r.o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków – opiniowała stosowane w realizowanych inwestycjach materiały i wyroby do kontaktu z wodą.

II.2. Jakość zdrowotna wody do spożycia. Stan urządzeń wodociągowych

Prowadzony przez PSSE w Raciborzu nadzór w dziedzinie zaopatrzenia w wodę polega na:

- przeprowadzaniu kontroli stanu sanitarnego ujęć oraz urządzeń wodociągowych,
- kontroli laboratoryjnej jakości wody w ramach tzw. monitoringu kontrolnego i monitoringu przeglądowego,
- rozpatrywaniu interwencji mieszkańców,
- sprawdzaniu stopnia zanieczyszczenia instalacji wody ciepłej bakteriami rodzaju Legionella Sp.

Woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności w powiecie raciborskim pozyskiwana jest z ujęć wody podziemnej, jedynie niewielki procent pochodzi z ujęć powierzchniowych, których źródła zlokalizowane są poza powiatem. System zaopatrzenia w wodę składa się z 13 wodociągów publicznych

oraz z 5 wodociągów zakładowych (ZPM „Maxpol”, SM „Zott”, ZPC „Mieszko” ul. Opawska, ZPC „Mieszko” ul. Starowiejska, FO „Rafamet”).

W roku 2015 przeprowadzono kontrolę wszystkich ujęć i urządzeń wodociągowych w celu oceny ich stanu sanitarno-technicznego. Stan sanitarno-techniczny urządzeń i ujęć oceniono jako zadowalający. Dbalność o stan urządzeń wodociągowych zależy oczywiście od możliwości finansowych przedsiębiorcy wodociągowego lecz także, i to w dużej mierze, od woli ich faktycznego właściciela, czyli gminy. Przeprowadzane przez PPIS kontrole urządzeń wodociągowych mają na celu wyeliminowanie ryzyka zdrowotnego spowodowanego ich niewłaściwym stanem lecz Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny nie ma wpływu na podejmowanie decyzji w sprawie działań zapobiegawczych, które do takich sytuacji nie powinny doprowadzić.

W wyniku realizacji obowiązków określonych decyzjami Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Raciborzu wydanymi w roku poprzednim poprawiono stan sanitarno-techniczny zbiornika wody czystej w Borucinie oraz w Makowie. Podobny obowiązek został nałożony na Przedsiębiorstwo „Górna Odra” w roku 2015, w związku ze stanem zbiornika Wydale - Owsiszcze. W Nędzy, Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. odpowiedzialne za stan urządzeń wodociągowych w tej gminie przeprowadziło gruntowny remont zbiorników przy Stacji Uzdatniania Wody i przy przepompowni w Szymocicach. Zbiorniki zostały uszczelnione, pokryte wewnątrz nową powłoką, przeprowadzono gruntowny remont pokrywy i otuliny zbiornika w Nędzy.

Stan zbiorników wody czystej z higienicznego punktu widzenia jest bardzo ważnym elementem systemu dystrybucji wody. Bardzo ważną rzeczą jest też ich systematyczne czyszczenie. Niestety błędy budowlane popełniane przy projektowaniu systemów wodociągowych mogą przez wiele lat rzutować na ich eksploatację co np. ma miejsce w Samborowicach. Zbiornik wody czystej w Samborowicach został tak zaprojektowany i wykonany że nie da się go czyścić bez konieczności wyłączenia wody mieszkańcom. Z tego powodu Zakład Gospodarki Komunalnej w Pietrowicach czynności tej nie przeprowadza wcale. Woda w Samborowicach jest poddawana procesowi dezynfekcji.

W roku 2015 Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Raciborzu prowadziła monitoring jakości sanitarnej wody. Wszyscy przedsiębiorcy wodociągowi również przeprowadzali badania monitorujące jakość wody w ramach swojej kontroli wewnętrznej. Wyniki badań oceniane były przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Raciborzu i podawane do publicznej wiadomości na stronie internetowej PSSE. W powiecie raciborskim wytypowano ok. 60 punktów monitoringowych. Zarówno zakres badań jak i częstotliwość poboru wody w tych punktach była różna. Przeprowadzono łącznie 69 kontroli jakości wody wodociągowej obejmujących 151 badań. Podczas kontroli nie stwierdzono przypadków zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody, pod względem mikrobiologicznym woda była bezpieczna dla zdrowia. Jedynie wyłączone z użytku pozostawało „Źródło” przy Kościele Pątniczym w Pietrowicach Wielkich, ponieważ jeszcze w roku 2014 stwierdzono w nim zanieczyszczenie mikrobiologiczne.

Pod względem składu chemicznego cały obszar powiatu raciborskiego cechuje się naturalnie niskim

poziomem magnezu, stężenie magnezu w wodzie wodociągowej jest na ogół niższe od zalecanego ze względów zdrowotnych. Fakt ten jednak nie pociąga za sobą konieczności uzupełniania tego pierwiastka w procesach technologicznych.

Pod względem fizykochemicznym jakość wody mogła okresowo odbiegać od normy w miejscowościach Kobyla i Łańce a także w gminach Krzanowice i Krzyżanowice. (szczegółowy opis poniżej).

Jakość wody w poszczególnych gminach powiatu raciborskiego była następująca:

Miasto Racibórz

Zaopatrywana jest w wodę z trzech ujęć: ujęcia Strzybnik, ujęcia przy ul. Gamowskiej oraz ujęcia przy ul. Bogumińskiej.

Wodociąg raciborski jest wodociągiem obszarowo największym w powiecie. Woda w tym wodociągu nie jest poddawana procesom dezynfekcji, dlatego zdaniem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Raciborzu powinna być w sposób szczególny monitorowana. W trosce o bezpieczeństwo zdrowotne Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu zaleca w tym przypadku ciągle monitorowanie jakości mikrobiologicznej wody na etapie produkcji, nie wyłączając dni wolnych od pracy. Większego nadzoru w takim przypadku wymaga również przesył wody, tym bardziej że Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Raciborzu prowadzi kampanię zachęcającą do picia wody prosto z kranu, a w szkołach, w mieście instalowane są już tzw. poidelka.

W 2015 r. wszystkie zbadane próbki wody spełniały wymagania rozporządzenia.

Punktem publicznego czerpania wody w Raciborzu jest kran zainstalowany w przy Skwerze Kresowian. PSSE przebadła wodę w tym punkcie i woda nadawała się do spożycia.

W roku 2015 do PSSE wpłynęła jedna interwencja dotycząca jakości wody do spożycia. Dotyczyła ona pogorszonej jakości wody na końcówce sieci wodociągowej przy ul. Chudoby. ZWiK Sp. z o.o. bezzwłocznie podjął działania naprawcze, końcówka sieci została przepłukana.

Gmina Krzanowice

Zaopatrywana jest przez wodociąg z ujęciami i Stacją Uzdatniania Wody w Borucinie.

Jest to drugi wodociąg pod względem produkcji wody w powiecie. Z wodociągu korzystają mieszkańcy miejscowości Krzanowice, Borucin, Bojanów, Wojnowice i Pietraszyn. Od roku 2013 wodociąg ten dostarczał wodę o zmiennej, często odbiegającej od normy jakości wody (woda mętna, ze zwiększoną ilością związków żelaza i manganu). Powodem takiej sytuacji była niewydolność procesów uzdatniania wody na stacji w Borucinie. Zakład Gospodarki Komunalnej podjął działania naprawcze a Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu udzielił zgody na podawanie do sieci wody o pogorszonym składzie do dnia ich wykonania, nie później jednak niż do 30.06.2016. Zakład Gospodarki Komunalnej w Krzanowicach oficjalnie nie poinformował PPIS, że działania naprawcze zakończono, jednak z badań wynika, że woda w sieci tego wodociągu obecnie spełnia już wymagania. Badania będą kontynuowane.

Gmina Krzyżanowice

Zaopatrywana jest przez wodociąg z ujęciami i Stacją Uzdatniania Wody w Borucinie (gmina

Krzanowice). Nieznaczne ilości wody pompowane są okresowo ze stacji uzdatniania wody w Rudyszwałdzie, która głównie pełni rolę stacji rezerwowej.

W 2015 roku w dwóch badaniach otrzymano wynik wskazujący na nieznaczne przekroczenie dopuszczalnych wartości manganu, jednak na takie przekroczenia Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu wydał zgodę analogiczną do zgody wydanej dla gminy Krzanowice. Badania będą kontynuowane.

Ponadto pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Raciborzu jest jakość wody „źródlanej” w parku w Tworkowie. Jakość ta nieznacznie odbiega od norm przyjętych dla wody wodociągowej, lecz spożywanie jej nie stanowi ryzyka zdrowotnego. Woda cechuje się niskim odczynem pH oraz nieznacznie podwyższoną zawartością niklu.

Gmina Nędza

Posiada na swoim terenie jeden własny wodociąg z ujęciami w Nędzy i w Babicach. Wodociąg zaopatruje wszystkie miejscowości gminy czyli: Nędza, Babice, Górki Śląskie, Szymocice, Zawada Książęca, Łęg i Ciechowice. W roku 2015 wszystkie zbadane próbki wody spełniały wymagania rozporządzenia. Wodę w wodociągu Nędza w roku 2015 oceniono jako nadającą się do spożycia przez ludzi.

Gmina Rudnik

Posiada na swoim terenie jeden własny wodociąg z ujęciami w Rudniku. Wszyscy mieszkańcy gminy (Rudnik, Strzybnik, Ponięcice, Czerwięcice, Szonowice, Jastrzębie, Łubowice, Grzegorzowice, Sławików, Lasaki, Gamów, Sławienko, Modzurów) oraz Racibórz, ul. Kwiatowa zaopatrywani są w wodę z tego wodociągu. Wszystkie zbadane próbki wody w 2015 roku spełniały wymagania rozporządzenia. Wodę oceniono jako nadającą się do spożycia przez ludzi.

Gmina Kuźnia Raciborska

Posiada w obszarze swojego działania dwa wodociągi: wodociąg „Kuźnia Raciborska” który zaopatruje miejscowości Kuźnia Raciborska, Siedliska, Turze, Budziska i Rudę i wodociąg „Ruda Kozielska”, który zaopatruje miejscowości Rudy, Rudę Kozielską i Jankowice. Wszystkie zbadane próbki wody w 2015 roku spełniały wymagania rozporządzenia. Wodę oceniono jako nadającą się do spożycia przez ludzi. Ze względu na ograniczone zasoby wody oraz ich skład istnieje potrzeba realizacji planowanej od lat inwestycji polegającej na podłączeniu wodociągu do ujęcia w Solarni.

Gmina Pietrowice Wielkie

Mieszkańcy zaopatrywani są przez trzy wodociągi. Są to wodociąg „Maków”, który zaopatruje miejscowości Pietrowice Wielkie, Cyprzanów, Lekartów, Kornice, Żerdziny, Pawłów i Gródczanki, wodociąg „Amandów”, który zaopatruje w wodę miejscowości Amandów, Krowiarki i Maków oraz wodociąg Samborowice, zaopatrujący Samborowice. Wszystkie zbadane próbki wody w 2015 roku spełniały wymagania rozporządzenia. Wodę oceniono jako nadającą się do spożycia przez ludzi.

Gmina Kornowac

Gmina nie posiada własnych ujęć wodociągowych. Woda do spożycia w całości pochodzi z zakupu. Zaopatrzeniem ludności w wodę na terenie gminy zajmują się trzy przedsiębiorstwa wodociągowe, mieszkańcy zaopatrywani są przez trzy wodociągi: wodociąg „Rzuchów”, który zaopatruje miejscowość Rzuchów, woda w tym wodociągu dostarczana jest przez GPWiK Sp. z o.o. z Wodzisławia Śl., wodociąg Pogrzebień-Kornowac, który zaopatruje miejscowości Pogrzebień i Kornowac, wodę w tym wodociągu dostarcza Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Raciborzu i wodociąg „Kobyła-Łańce”, który zaopatruje miejscowości Kobyła i Łańce a wodę dostarcza Spółka Wodna Kobyła-Łańce obecnie w likwidacji. Wszystkie zbadane próbki wody w 2015 roku spełniały wymagania rozporządzenia lub nieznacznie odbiegały od wymagań. Nie oznacza to jednak, że jakość wody w całym obszarze zaopatrzenia w wodę przez okres całego roku była prawidłowa. Nadal bowiem nie funkcjonuje w sposób prawidłowy Stacja Uzdatniania Wody w Dzimierzu która zaopatruje wsi Kobyła i Łańce. Problem zaopatrzenia w wodę wsi Kobyła i Łańce niejednokrotnie był przedstawiany przez PPIS w kontaktach z gminą. Zdaniem PSSE należałoby stworzyć możliwość zaopatrywania tych wsi z alternatywnego źródła zaopatrzenia.

Do PSSE w Raciborzu wpłynęła jedna interwencja dotycząca jakości wody. Sprawa dotyczyła miejscowości Łańce zasilanej ze Stacji Uzdatniania w Dzimierzu, która jak opisano powyżej produkuje wodę o pogorszonej jakości. Pozostają wyłączone z użytkowania: linia przesyłowa zasilająca Pogrzebień przez przepompownię „Zbytki” oraz zbiornik wody czystej w Pogrzebieniu. Istnieje potrzeba podjęcia decyzji przez właściciela tj. gminę Kornowac o dalszych losach tych obiektów.

PSSE w Raciborzu systematycznie informuje mieszkańców o wynikach kontroli jakości wody. Oceny opracowywane na podstawie badań własnych PSSE oraz na podstawie badań prowadzonych w ramach kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw wodociągowych, z podziałem na poszczególne obszary gmin, zamieszczane są na stronie internetowej: www.bip.wsse.katowice.pl/ w zakładce PSSE Racibórz/Komunikaty i Aktualności/ Higiena Komunalna/ Aktualne oceny jakości wody.

Podsumowując, zaopatrzenie w wodę do spożycia jest tematem wciąż aktualnym, wymagającym stałej uwagi i zaangażowania zarówno władz gminnych jak i przedsiębiorstw wodociągowych. Jak pokazuje doświadczenie ze Stacją Uzdatniania w Borucinie, czy ze Stacją Uzdatniania Wody w Dzimierzu niedopilnowanie pewnych procesów powoduje sytuację, że mieszkańcy muszą borykać się z problemem pogorszonej jakości wody przez długi okres czasu. PSSE w Raciborzu zwraca również uwagę na dbałość o sieć wodociągową i ciągłą potrzebę jej modernizacji. Niepokojący jest fakt, że w roku 2015 w całym powiecie raciborskim położono jedynie ok. 330 mb nowej sieci. Stan ujęć, urządzeń i sieci wodociągowych wymaga ciągłej dbałości i inwestowania aby mieszkańcy mogli cieszyć się dalej z dobra, które posiadamy w chwili obecnej. Jakość wody ujmowanej w powiecie jest na tyle dobra, że przy zachowaniu gwarancji czystości magazynowania i dystrybucji wody nie ma potrzeby jej

dezynfekowania chlorem.

Pod koniec roku 2015 PSSE w Raciborzu w trosce o jakość wody ujmowanej przebadła wszystkie ujęcia w obszarze powiatu na zawartość w nich niklu. Zdaniem hydrogeologów, w związku z występującym okresem suszy i małą ilością opadów, w wodach ujmowanych w pasie wodnym od Raciborza do Pszczyny, zawartość niklu mogła ulec zwiększeniu. Z wyjątkiem nieznacznych przekroczeń w wodzie ze „źródełka” w Tworkowie innych odchyleń od normy nie stwierdzono.

II.3. Jakość zdrowotna wody ciepłej

W roku 2015 Powiatowa Stacja Sanitarno Epidemiologiczna w Raciborzu kontynuowała nadzór laboratoryjny nad jakością wody ciepłej pod kątem występowania w instalacjach obiektów użyteczności publicznej bakterii z rodzaju Legionella Sp. Skontrolowano 23 obiekty, takie jak: hotele, internaty, obiekty służby zdrowia, przeprowadzając 76 badań. W dwóch przypadkach (Dom Pomocy Społecznej „Złota jesień” w Raciborzu oraz Rezydencja dla Seniorów w Zabełkowie) stwierdzono skażenie instalacji, co skutkowało wydaniem decyzji administracyjnych nakazujących w trybie natychmiastowym usunięcie skażenia. Badania kontrolne nie potwierdziły obecności zanieczyszczeń. Ponadto w jednym przypadku przeprowadzono badania wody z instalacji budynku prywatnego po zgłoszeniu przez Szpital Rejonowy przypadku Legionellozy u hospitalizowanego pacjenta.

II.4. Jakość zdrowotna wody do kąpieli i rekreacji

W powiecie raciborskim jest siedem tego typu obiektów. Cztery czynne jedynie w okresie letnim oraz 3 baseny całoroczne. Nowym obiektem, posiadającym nowoczesną technologię uzdatniania wody jest park wodny H2Ostróg w Raciborzu, który oprócz basenów pływackich wyposażony jest w wiele innych urządzeń rekreacji wodnej. Badania jakości wody basenowej przeprowadzane są przez PSSE z częstotliwością raz w miesiącu. Przeprowadzono łącznie 41 kontroli basenów pobierając 100 próbek wody. Jakość wody basenowej sprawdzana jest tylko przez PSSE, żaden z właścicieli basenów na terenie powiatu nie wprowadził własnego systemu kontroli jakości wody. Obecne Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody w pływalniach wprowadza taki obowiązek i od czerwca 2016 właściciele basenów będą zobowiązani taką kontrolę wdrożyć.

W roku 2015 wpłynęła jedna skarga na jakość wody do kąpieli w Parku Wodnym H2Ostróg. Kontrola doraźna nie wykazała obecności bakterii chorobotwórczych w wodzie, lecz w obu wannach jaquzzi podwyższona była ogólna liczba mikroorganizmów.

Oprócz basenów w powiecie raciborskim istnieje jedno miejsce wykorzystywane do kąpieli a jest nim Ośrodek Wodno-Rekreacyjny „WODNIK” w Kuźni Raciborskiej. Zarządca obiektu, którym w roku 2015 był nowy podmiot, przebadał dwukrotnie wodę w ramach nakazanej prawem kontroli wewnętrznej. Wodę oceniono jako przydatną do kąpieli.

II.5. Nadzorowane obiekty użyteczności publicznej i wyniki ich kontroli

Regularnym kontrolom poddawane są takie obiekty jak: ustępy publiczne, baseny kąpielowe, miejsca zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli, domy pomocy społecznej i inne placówki o podobnym charakterze, noclegownie dla bezdomnych, hotele i inne obiekty świadczące usługi noclegowe, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu, miejsca obsługi podróżnych takie jak dworzec, stacje i przystanki kolejowe, przystanki PKS, parkingi, miejsca odpoczynku i rekreacji to jest parki, zieleńce, place zabaw dla dzieci, ogólnodostępne piaskownice dla dzieci, ośrodki wypoczynkowe, cmentarze, domy przedpogrzebowe, targowiska, wysypiska, obiekty sportowe (hale, stadiony, boiska, lodowisko), obiekty kulturalno-widowiskowe (domy kultury, kino), zakład poprawczy, zakład karny, obiekty turystyczne, stacje paliw i inne w tym obiekty służby zdrowia. W rejestrze prowadzonym przez dział Higieny Komunalnej jest ich 531. Kontrole te przeprowadzane są w celu oceny stanu sanitarnego obiektów oraz sprawdzenia zgodności z obowiązującymi przepisami. W przypadku znaczących zaniedbań natury sanitarno-technicznej i niezgodności ze stanem prawnym wydawane są decyzje nakazujące ich usunięcie lub w trybie wykonywania tak zwanych „zaleceń doraźnych” bez konieczności wdrażania postępowania administracyjnego.

W roku 2015 naruszenia wymagań określonych przepisami stwierdzono w 29 przypadkach. Wdrożono 11 postępowań administracyjnych skutkujących wydaniem decyzji. W sześciu przypadkach zaistniała konieczność wdrożenia postępowania mandatowego z powodu zaniedbań dotyczących bieżącego utrzymania porządku i czystości w obiekcie. Łączna kwota mandatów wyniosła 850 zł.

II.5.1. Ustępy publiczne

W roku 2015 liczba obiektów w ewidencji nie uległa zmianie. Wszystkie objęte ewidencją ustępy publiczne skontrolowano. Ustępy posiadające publicznego właściciela tj. miejskie (dwa w Raciborzu, jeden w Kuźni Raciborskiej) obsługiwane są przez dzierżawców na podstawie umowy zawartej z właścicielem. Bieżący stan sanitarny ustępów utrzymywany jest na poziomie dostatecznym, lecz od lat miasta nie inwestują aby podnieść standard techniczny tych obiektów. Dzierżawcy przeprowadzają tylko konieczne do ich funkcjonowania remonty, bez gruntownej modernizacji. Takiej przebudowy wymagają zdaniem PSSE toalety w Raciborzu przy Placu Dominikańskim, przy Placu Długosza, także toaleta w Kuźni Raciborskiej. Ponadto obiekty te nie są przystosowane na potrzeby osób niepełnosprawnych

Bieżący stan utrzymania zdecydowanie najgorzej przedstawiają toalety przy centrach handlowych (Kaufland, E.Leclerc, Auchan). Powodem tego stanu jest duża ilość osób korzystających (toalety bezpłatne) przy braku ciągłej obsługi (sprzątanie wg grafika). W roku 2015 w związku ze stwierdzonym podczas kontroli złym stanem utrzymania czystość w toaletach przy markecie Kaufland w Raciborzu nałożono mandat karny na kwotę 100 zł. Kolejna kontrola sprawdzająca czystość toalet nie wykazała nieprawidłowości

II.5.2. Baseny kąpielowe

Mieszkańcy Raciborza mają do dyspozycji dwa baseny kryte funkcjonujące przy szkołach oraz cztery baseny letnie, sezonowe.

Basenem, którego stan techniczno-sanitarny przedstawia się najgorzej od szeregu lat, jest basen przy Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej. W ocenie PSSE z uwagi na stan techniczny i stopień wyeksploatowania basen ten powinien zostać wyłączony z użytkowania lub powinien być poddany generalnej przebudowie i modernizacji. Jednak zarządzająca obiektem Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa takiej decyzji od lat nie podejmuje.

Dodatkowo wprowadzone w szkole oszczędności spowodowały ograniczenie w systemie sprzątania obiektu (usługa zlecana firmie zewnętrznej wyłonionej w drodze przetargu) co skutkowało tym, że kontrola przeprowadzona w roku 2015 wykazała niedostateczny stan sanitarny spowodowany niewłaściwym utrzymaniem obiektu w czystości. Nałożono mandat karny na kwotę 150 zł. Przeprowadzona rekontrola uznała wykonanie zaleceń dotyczących sprzątania, basen został wysprzątany, natomiast sam system sprzątania nie uległ poprawie.

Baseny kąpielowe należą do tej grupy obiektów, gdzie zdaniem PSSE zachowanie reżimu sanitarnego jest wyjątkowo ważną rzeczą, na którą PSSE w Raciborzu kładzie szczególny nacisk. Obiekty te są kosztowne i trudne w eksploatacji. Zarządzający obiektami nie zawsze zdają sobie z tego sprawę. Szczególnie dotyczy to obiektów dla których basen jest dodatkową działalnością (baseny letnie, szkolnictwo).

Problemy eksploatacyjne nie omijają także obiektów nowych. Na przykład ważną rzeczą, z sanitarnego punktu widzenia, jest obecność środka dezynfekcyjnego (chloru) w niecce basenowej. Kontrole stopnia zachlorowania wody przeprowadzane w Parku Wodnym H2Ostróg wykazują, że zawartość środka dezynfekcyjnego w nieckach basenowych nie jest utrzymywana na zalecanym poziomie. Stwierdzano nawet przypadki braku czynnika dezynfekcyjnego w wodzie np. w wannach jaquzzi. Ponadto rodzaj materiałów zastosowanych do wykończenia tego obiektu powoduje, że nie jest on łatwy w utrzymaniu porządku i czystości.

II.5.3. Inne miejsca wykorzystywane do kąpieli

Pod kontrolą PSSE w Raciborzu jest jedno miejsce wykorzystywane do kąpieli, tj. Ośrodek Wodno-Rekreacyjny „WODNIK” w Kuźni Raciborskiej. Stan techniczny infrastruktury obiektu tj. podesty, plac zabaw, zaplecze sanitarne, pozostają (pomimo wysiłków wydzierżawiającego obiekt w sezonie 2015 włożonych w bieżące prace remontowe) od lat na poziomie miernym. Ośrodek jest własnością gminy i oddany jest w dzierżawę. Ani właściciel, ani dzierżawca nie są zainteresowani inwestowaniem w obiekt. Oprócz Kuźni Raciborskiej inne zbiorniki wodne nie są zgłaszane do PSSE jako miejsca zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli.

II.5.4. Domy Pomocy Społecznej i inne placówki zapewniające całodobową opiekę osobom starszym lub przewlekle chorym

W urzędzie wojewódzkim zarejestrowane jako domy pomocy społecznej są dwa obiekty, które kontrolowane są przez PSSE w Raciborzu (DPS w Krzyżanowicach i DPS w Raciborzu przy Placu Jagiełły) oraz jeden, który kontrolowany jest przez WSSE w Katowicach (DPS w Raciborzu przy ul. Grzonki). Obiekty kontrolowane przez PPIS w Raciborzu urządzone są w zabytkowych budynkach i są prowadzone są przez zgromadzenia zakonne, a utrzymanie czystości w tych obiektach nie budzi zastrzeżeń.

Na terenie powiatu są jeszcze 4 obiekty zapewniające opiekę osobom starszym lub przewlekle chorym prowadzone przez prywatnych przedsiębiorców. Kontrole kompleksowe tych obiektów w roku 2015 w przypadku dwóch tj. Domu Seniora „BUK” w Rudach oraz Domu opieki „Domowe Zacisze” w Sławikowie wykazały nieprawidłowości w stanie ich utrzymania. W obu przypadkach wydano decyzje administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości. W przypadku Domu Seniora „Buk” w Rudach nałożono mandat karny w wysokości 100 zł z powodu nieutrzymania bieżącej czystości w obiekcie.

II.5.5. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej i tatuażu

Liczba obiektów w tej grupie pozostaje w ostatnich latach na prawie niezmiennym poziomie (stan na 31.12.2015 to 143 obiekty), to ze względu na obecną sytuację na rynku obserwuje się stosunkowo dużą rotację przedsiębiorców prowadzących tego typu działalność.

Kontrole tych obiektów przeprowadzane są z częstotliwością raz w roku. Podczas kontroli sprawdzany jest stan techniczno-sanitarny dotyczący urządzenia i wyposażenia zakładu oraz warunki higieniczne świadczonych usług. Pomieszczenia i urządzenia w większości obiektów oceniane są na poziomie dobrym natomiast poziom higieny świadczonych usług w dużej mierze zależy od kompetencji osoby prowadzącej działalność. W przypadkach, w których stwierdza się drobne nieprawidłowości dokonuje się pouczeń lub wydawane są zalecenia doraźne i po ich usunięciu przeprowadza się rekontrolę bez konieczności wdrażania postępowania administracyjnego. W roku 2015 nieprawidłowości w świadczeniu usług stwierdzono w przypadku 6 obiektów, w jednym przypadku nałożono mandat karny na kwotę 300zł.

Rok 2015 był rokiem, w którym w województwie śląskim była przeprowadzana akcja oświatowa „Mam świadomość jak być” zdrowym, skierowana właśnie do pracowników tej grupy zawodowej. Akcja to miała na celu podniesienie świadomości w zakresie zagrożeń zdrowotnych jakie mogą występować podczas świadczenia usług w zakładach fryzjerskich, kosmetycznych , tatuażu oraz odnowy biologicznej. Akcją objęto 30% zakładów w powiecie. Kolejnych 20% zakładów zostanie objętych tą akcją w roku 2016.

II.5.6. Infrastruktura kolejowa i drogowa

Dworce i przystanki autobusowe:

Kontrole i ocenę stanu sanitarnego dworca PKS w Raciborzu przeprowadza od roku 2010 ŚPWIS. Kontrole przystanków autobusowych przeprowadzane były w roku 2015 na terenie gmin: Krzyżanowice, Pietrowice, Krzanowice, Kornowac, Racibórz. W ocenie PSSE stan techniczno-sanitarny większości wiat przystankowych utrzymuje się na poziomie zadowalającym. Śmieci są zbierane i wywożone przez uprawnione podmioty. Jednak samo posadowienie oraz stan utrzymania (zamiatania) podłoża i zatoczek pozostawia wiele do życzenia. Wizerunek tych miejsc pogarsza często stan tablic i słupków z rozkładami jazdy przewoźników, które często są zdzierane.

Dworce i stacje kolejowe:

W powiecie raciborskim jest jeden dworzec kolejowy (w Raciborzu), 6 stacji i 5 przystanków kolejowych. Kontrole dworca i pozostałych miejsc obsługi podróżnych przeprowadzane są z dwoma podmiotami odpowiedzialnymi za stan sanitarny obiektów tj. z PKP S.A. Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Katowicach odpowiedzialnym za budynek dworca i jego obrys oraz z Zakładem Linii Kolejowych PKP, odpowiedzialnym za perony. Przeprowadzone w roku 2015 kontrole, podobnie jak w latach poprzednich, wykazały nieprawidłowości dotyczące stanu utrzymania stacji i przystanków kolejowych w zakresie czystości i stanu technicznego podłoża, międzytorzy, utrzymania zieleni i elementów infrastruktury. Przystarzała infrastruktura tych miejsc (nierówne, popękane, wybrakowane, przewymiarowane perony) powoduje, że utrzymanie podłoża w czystości oraz przylegających terenów zielonych jest praktycznie rzeczą nieosiągalną. Dodatkowo wizerunek pogarszają wyłączone z użytkowania, od szeregu lat niezagospodarowane, budynki stacyjne.

Środki transportu osobowego:

Podczas kontroli środków transportu nie zaobserwowano wyraźnej poprawy stanu taboru.

Pociągi:

W obszarze województwa śląskiego usługi przewozowe realizowane są przez Koleje Śląskie Sp. z o.o. Na dworcu PKP w Raciborzu dokonuje się czynności sprzątanania pociągów w sposób manualny. Sprzątanie gruntowne przeprowadzane jest na innych, większych stacjach wyposażonych w odpowiedni sprzęt..

Transport autobusowy:

Teren powiatu raciborskiego nie posiada profesjonalnych, nowoczesnych myjni autobusów oraz nie posiada miejsc zrzutu ścieków z autokarów. Istniejący tabor utrzymywany na poziomie dostatecznym.

II.5.7. Tereny rekreacyjne:

Kontrolujemy parki, zieleńce oraz place zabaw z piaskownicami. Podczas kontroli dokonuje się oceny stanu sanitarno-technicznego obiektów, kontrole przeprowadza się w okresie wiosennym sprawdzając stopień przygotowania do sezonu letniego. Tereny zielone służą rekreacji lecz także są miejscem

wyprowadzania psów przez ich właścicieli w miastach. Pomimo regulacji zobowiązujących właścicieli do sprzątnięcia po swoich zwierzętach w miejscach tych nadal spotyka się psie odchody.

Potrzeba organizowania przez gminy miejsc wypoczynku i rekreacji, a szczególnie miejsc zabaw dla dzieci, jest bardzo duża. Właściciele budynków mieszkalnych, przy których funkcjonują ogólnodostępne place zabaw dla dzieci, generalnie nie są zainteresowani inwestowaniem w tego typu infrastrukturę. Podczas kontroli przeprowadzanych w roku 2015 w jednym przypadku wdrożono postępowanie administracyjne w celu poprawy stanu techniczno-sanitarnego placów zabaw. Ponadto PSSE w Raciborzu od szeregu lat monitoruje w sprawie konieczności podniesienia standardów Ogródka Jordanowskiego w Raciborzu przy ul. Stalmacha oraz Placu Zwycięstwa w Kuźni Raciborskiej.

Piasek w piaskownicach na placach zabaw wymieniany jest raz w roku w sezonie wiosennym. Żaden z podmiotów odpowiedzialnych za stan piaskownic nie dostosował się do przesłanych wcześniej wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego w tym zakresie, które zalecają wymianę piasku co najmniej jeszcze dwa razy w trakcie sezonu.

II.5.8. Obiekty sportowe:

W grupie tej znajdują się różne obiekty: hale sportowe, stadiony, ośrodki sportowe, lodowisko i boiska LKS. Stan tych obiektów stanowi odzwierciedlenie kondycji finansowej właścicieli i praktycznie brak wyraźnej poprawy w tym zakresie. Wyremontowano stadion w Kuźni Raciborskiej, oddano do użytku obiekt tymczasowy na cele widowiskowe przy stadionie w Rudach. Na cele sportowo-rekreacyjne w roku 2015 miasto Racibórz oddało do użytku Stację Rowerową przy ul. Markowickiej. Powstała również przystań kajakowa nad Odrą w Parku Zamkowym.

II.5.9. Obiekty kulturalno-widowiskowo-rozrywkowe:

PSSE w Raciborzu posiada w ewidencji jedno kino, 6 domów kultury, 1 dyskotekę i 1 centrum kulturalno-oświatowe z terenami wystawowymi w Pietrowicach Wlk. Obiekty utrzymane prawidłowo.

II.5.10. Noclegownie:

W powiecie raciborskim jest jedna noclegownia dla bezdomnych prowadzona od lat przez Stowarzyszenie Przyjaciół Człowieka, „TECZA”. Placówka prowadzona bez zastrzeżeń.

II.6. Realizacja obowiązków wynikających z innych aktów prawnych oraz działalność poza statutowa

Zadania te realizowane są na wniosek strony. W roku 2015 nadzorowano 20 ekshumacji, wydano 5 opinii dotyczących imprez masowych, 4 opinie dotyczących różnego typu materiałów i wyrobów przed ich zastosowaniem w instalacjach wodociągowych itp. W ostatnich latach wyraźnie rośnie liczba spraw związanych z przeprowadzeniem ekshumacji w celu przeniesienia zwłok lub szczątków na inne cmentarze.

II.7. Interwencje

Liczba rozpatrywanych interwencji z roku na rok wyraźnie maleje. W dziale Higieny Komunalnej PSSE w Raciborzu rozpatrywanych było łącznie 7 interwencji. Większość interwencji pozostaje poza zakresem możliwości podjęcia działań przez PPIS w ramach przysługujących mu kompetencji i uprawnień. W dwóch przypadkach trudno powiedzieć, że nie dotyczyły one zagadnień natury higienicznej i sanitarnej lecz Inspekcja Sanitarna nie posiada wystarczających kompetencji i umocowań prawnych do ich załatwiania. (skarga na uciążliwość spowodowana lokalizacją komina, uciążliwość spowodowana niewłaściwym utrzymaniem mieszkania). Kolejne trzy przypadki dotyczyły jakości wody, dwie wody do spożycia, jedna wody do kąpieli w Parku Wodnym H2Ostróg.

III. HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

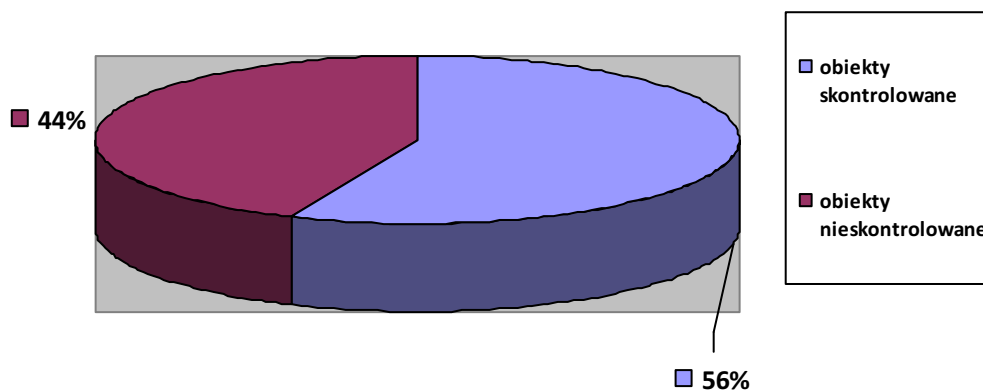
III.1. Zadania realizowane w 2014 r. i wyniki kontroli w obiektach nadzorowanych

Do zakresu działań Sekcji Higieny Żywności należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących:

- warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego,
- nadzoru nad jakością zdrowotną żywności,
- warunków zdrowotnych produkcji i obrotu przedmiotami użytku, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, kosmetykami oraz innymi wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi.

W roku 2015 pod nadzorem PSSE w powiecie raciborskim znajdowało się 1277 obiektów, z których skontrolowano 722. Przeprowadzono w nich 1245 kontroli. Ponadto w ramach kontroli granicznej przeprowadzono 144 kontrole dot. przywożonej lub wywożonej partii towaru.

Procentowy stan kontroli w obiektach nadzorowanych

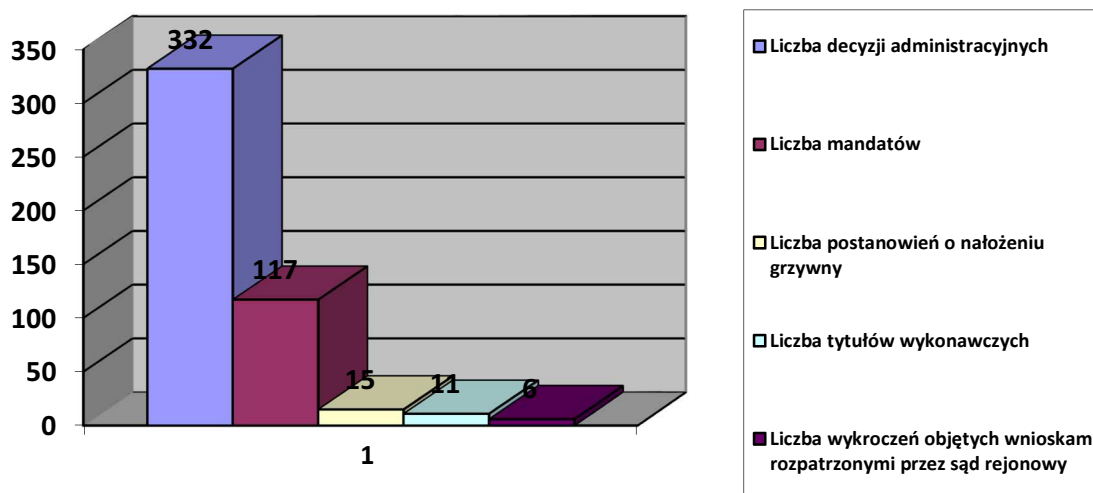
W wyniku przeprowadzonych 492 kontroli sanitarnych z wykorzystaniem arkuszy oceny stanu sanitarnego. 3 obiekty oceniono jako niezgodne z wymaganiami zawartymi w przepisach co stanowi 0,2 % wszystkich nadzorowanych obiektów. Wśród obiektów ocenionych negatywnie był 1 zakład małej gastronomii, 1zakład produkcyjny i 1 obiekt żywienia zbiorowego otwarty (restauracja).

W ramach sprawowanego nadzoru wydano 332 decyzje administracyjne celem poprawy stanu sanitarno-higienicznego, w tym 11 decyzji wstrzymania działalności zakładu Wobec podmiotów nie

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

realizujących obowiązków wynikających z nałożonych decyzji wszczynano postępowanie egzekucyjne. Wydano 11 tytułów wykonawczych oraz 15 postanowień o nałożeniu grzywny na łączną sumę 1650 zł. Winnych wykroczeń stwierdzanych w trakcie wykonywania czynności kontrolnych ukarano 117 mandatami na łączną kwotę 16500 zł.

Wyniki działalności represyjnej

W związku z napływającymi wnioskami stron, w oparciu o przeprowadzone kontrole sanitarne, wydano łącznie 217 decyzji administracyjnych zatwierdzających obiekty (w tym 56 decyzji warunkowych). Ponadto dokonano 51 wpisów do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS obiektów, w stosunku do których nie jest wymagane zatwierdzenie, zgodnie z ustawą z 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia. Wśród wpisanych obiektów znajduje się 25 gospodarstw rolnych, które uzyskały wpis w zakresie produkcji pierwotnej.

Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości należało:

- wprowadzanie do obrotu produktów po upływie terminu przydatności do spożycia bądź daty minimalnej trwałości;
- nieprawidłowe warunki przechowywania artykułów spożywczych (brak ciągłości łańcucha chłodniczego);
- brak czystości i porządku w pomieszczeniach obiektu;
- zły stan techniczny obiektu (m.in. ściany, podłogi, sufity) i wyposażenia;
- brak zabezpieczenia artykułów sprzedawanych luzem przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi;
- brak bieżącej ciepłej wody przy umywalkach do mycia rąk oraz przy zlewozmywakach do mycia sprzętu podręcznego i pomocniczego;
- niewłaściwe oznakowanie artykułów spożywczych sprzedawanych luzem;
- brak monitoringu punktów krytycznych i kontrolnych według procedur systemu HACCP oraz instrukcji GHP;

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

- brak zapewnienia właściwej dezynfekcji naczyń;
- niewłaściwe postępowanie z odpadami pokonsumpcyjnymi oraz poprodukcyjnymi pochodzenia zwierzęcego;
- brak szkoleń z obowiązujących w obiekcie procedur HACCP;
- prowadzenie działalności bez uzyskania wpisu do rejestru zakładów, poszerzenie działalności bez uzyskania decyzji właściwego PPIS;
- krzyżowanie się dróg czystych z brudnymi (m.in. brak wydzielonego stanowiska mycia i dezynfekcji jaj);
- przeprowadzanie czynności brudnych związanych z obróbką wstępną w pomieszczeniach kuchennych (czystych);
- brak skutecznej dezynfekcji jaj (w tym brak nadzoru nad żywotnością lamp wykorzystywanych w naświetlaczach UV);
- wykorzystywanie do produkcji artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia bądź daty minimalnej trwałości;
- brak świadomości personelu w zakresie bezpieczeństwa żywności;

III.2. Działania w ramach systemów wczesnego ostrzegania RASFF i RAPEX

Powiatowa Stacja uczestniczy stale w działaniach w ramach systemów wczesnego ostrzegania RASFF i RAPEX, stale doskonaląc biegłość w tym zakresie w ramach prowadzonych szkoleń.

W ramach współpracy w obrębie systemu RASFF i RAPEX, PSSE w Raciborzu w roku 2015 sprawdziła łącznie obecność 18 niebezpiecznych produktów (środków spożywczych, kosmetyków, przedmiotów użytku) objętych powiadomieniami.

Dodatkowo w ramach działania systemu wczesnego ostrzegania, przyjmowane były również i uwzględniane w działalności bieżącej powiadomienia informacyjne o potencjalnych zagrożeniach.

W ramach działania systemu wczesnego ostrzegania RASFF w powiecie raciborskim stwierdzono 2 kwestionowane produkty. W obu przypadkach producent sam wycofał kwestionowany produkt z obrotu.

III.3. Współpraca z innymi organami kontroli - Inspekcją Weterynaryjną i PIORIN

W 2015 r. przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną z przedstawicielami Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w obiekcie będącym pod wspólnym nadzorem. Kontrolę przeprowadzono w związku z otrzymaną interwencją. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami dotyczącymi nieprawidłowego stanu sanitarnego postąpiono zgodnie z kompetencjami.

W dniu 10.04.2015 r. odbyło się spotkanie, w którym uczestniczył przedstawiciel PIW w Raciborzu oraz pracownik PSSE w Raciborzu. Podczas spotkania zaktualizowane zostały dane o nadzorowanych obiektach zgodnie z zapisami porozumienia. Ponadto uzyskano pisemną informację od PLW w Raciborzu o zmianie w rejestrze zakładów dot. wykreślenia 2 podmiotów zarejestrowanych

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

---

w zakresie pośrednictwa w obrocie produktami mięsnymi pakowanymi bez możliwości składowania oraz 1 podmiotu prowadzącego działalność marginalną, lokalną i ograniczoną.

Przekazano 1 informację właściwemu rzeczowo i miejscowo PLW o kwestionowanych próbach środka spożywczego pochodzenia zwierzęcego. Poinformowano również o nieprawidłowościach stwierdzanych w zakresie znakowania artykułów spożywczych pochodzenia zwierzęcego.

W 2015 r. skontrolowano 6 obiektów będących pod nadzorem Inspekcji Farmaceutycznej, łącznie przeprowadzono 9 kontroli sanitarnych, w tym 2 obiekty oceniono zgodnie z arkuszem oceny zakładu. Nie przekazywano informacji o zamiarze przeprowadzenia kontroli. W wyniku kontroli nie nałożono mandatów, jak i nie wydano decyzji administracyjnych. W 1 obiekcie stwierdzono nieprawidłowości, w związku z czym wydane zostały zalecenia pokontrolne. Pobrano 8 prób suplementów diety w powyższych obiektach. Prób nie zdyskwalifikowano. Ponadto w 2015 r. nie były organizowane szkolenia dla pracowników PSSE przez Inspekcję Farmaceutyczną.

W 2015 r. kontynuowano współpracę na szczeblu lokalnym z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa dotyczącą nadzoru nad działalnością w zakresie produkcji pierwotnej produktów pochodzenia roślinnego. PIORIN w ramach współpracy zobowiązał do przekazania informacji w formie ulotki przygotowanej przez PIS w Raciborzu o obowiązku uzyskania wpisu w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS przez osoby prowadzące działalność w powyższym zakresie.

W ramach realizacji porozumienia z dnia 20 stycznia 2015 r. pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-spożywczych oraz Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska prowadzono wspólne kontrole z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Państwową Inspekcją Ochrony Środowiska. W okresie od maja do października 2015 r. przeprowadzono 11 kontroli sanitarnych powiązanych z poborem prób do badań w kierunku zawartości metali ciężkich oraz azotanów.

III.4. Jakość zdrowotna środków spożywczych

W roku 2015 przeprowadzono badania laboratoryjne krajowych, unijnych i importowanych środków spożywczych i kosmetyków. Zbadano także próbki sanitarne oraz wymazy. Łącznie zbadano 413 próbek - w 6 przypadkach wynik był nieprawidłowy (próbki zmiotków i wytrzepeków).

Przyczynami kwestionowania 6 próbek zmiotek i wytrzepeków była stwierdzona obecność szkodników lub ich pozostałości, takich jak: żywe i martwe larwy, żywe i martwe chrząszcze, oprzędę.

W związku z otrzymanymi nieprawidłowymi wynikami badań wytrzepeków z koszyczków wydano łącznie 6 decyzji nakazujących wstrzymanie produkcji do czasu przeprowadzenia skutecznego zabiegu dezynsekcji przez zakład świadczący usługi w tym zakresie.

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Badania laboratoryjne wykonywane były w ramach zintegrowanego laboratorium województwa śląskiego tj. WSSE Katowice, PSSE w Żywcu, PSSE w Częstochowie oraz w PSSE Bytomiu. Ponadto próby badane były także w laboratorium spoza województwa śląskiego (WSSE Lublin).

III.5. Akcje

W 2015 r. zrealizowano łącznie 12 akcji, w których uczestniczył pion higieny żywności i żywienia. Jedną z akcji zrealizowano przy współudziale Policji, drugą w ramach współpracy z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Inspekcją Ochrony Środowiska. Kolejną akcją dotyczącą wypoczynku letniego w ramach wewnętrznej współpracy w inspekcji sanitarnej z pracownikami ONS/HD. Pozostałe realizowano samodzielnie.

W roku 2015 kontynuowano akcję zainicjowaną pismem nr NS-HŻŻiPU.0911.44.2.2013 dot. oceny urzędowych kontroli kryteriów bezpieczeństwa żywności i higieny procesu (rozp.KE nr 2073/2005). W 2015r przeprowadzono 20 kontroli. Dwie kontrole wykazały nieprawidłowości, w związku z czym wydano dwie decyzje nakazujące usunięcie nieprawidłowości. W ramach urzędowej kontroli żywności pobrano próby do badań w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Nie kwestionowano żadnej próby.

W ramach kontynuacji akcji z 2013 r. w sprawie badania tłuszczów przeznaczonych do smażenia pod kątem zawartości związków polarnych przeprowadzono łącznie 8 kontroli, w tym 4 w zakładach żywienia zbiorowego otwartych (w tym w zakładach małej gastronomii) oraz 4 kontrole w zakładach produkcji żywności (w 1 ciastkarni oraz 3 piekarniach). Podczas kontroli przeprowadzono badania przesiewowe tłuszczów przeznaczonych do smażenia pączków oraz frytek metodą szybką, które nie wykazały nieprawidłowości.

Akcję „Ocena oznakowania środków specjalnego przeznaczenia żywieniowego dla dzieci do lat 3 i przedmiotów do karmienia niemowląt oraz działań reklamowych prowadzonych przez ich producentów i dystrybutorów” przeprowadzono w związku z pismem ŚPWIS nr NS-HŻŻiPU.0911.28.2014 z dnia 03.04.2014 r. (kontynuacja akcji z 2013 i 2014 r.). Kontrole w ramach akcji prowadzone były w okresie od lutego do grudnia 2015 r. Przeprowadzono 10 kontroli w 10 obiektach (sklepy, market, kiosk, apteki). W jednym przypadku stwierdzono naruszenie przepisów w zakresie prowadzenia działań promocyjnych dot. produktów do początkowego żywienia niemowląt. Za wykroczenie nałożono grzywnę w postaci mandatu karnego w wysokości 50zł.

Akcja „Ocena stanu sanitarnego wózków i koszyków w sklepach spożywczych woj. śląskiego” została zainicjowana pismem ŚPWIS nr NS-HŻŻiPU.9011.27.1.2014 z dnia 28.03.2014 r. W roku 2015 kontynuowano akcję i przeprowadzono 10 kontroli sanitarnych, podczas których sprawdzono m.in. stan sanitarno-higieniczny wózków i koszyków używanych w sklepach spożywczych i marketach. Podczas 1 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, m.in. brak możliwości mycia koszyków zakupowych oraz brak czystości i porządku w obiekcie. W wyniku stwierdzonych uchybień nałożono 1 mandat karny na kwotę 150 zł.

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

Akcję dot. zabezpieczenia pieczywa niepakowanego przed wtórnym zanieczyszczeniem przeprowadzono w związku z pismem ŚPWIS nr NS-HŻŻiPU.142.9.1.2014 z dnia 22.01.2014 r. Podczas akcji przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych, w trakcie których szczególną uwagę zwracano na zabezpieczenie pieczywa niepakowanego przed wtórnym zanieczyszczeniem oraz zapewnienie odpowiedniego wyposażenia i sprzętu na wydzielonych stoiskach z pieczywem pozwalającego na higieniczny zakup produktów przez klientów. W trakcie 1 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, w wyniku czego wydano 1 decyzję nakazującą zapewnienie higienicznej sprzedaży pieczywa niepakowanego w sposób zabezpieczający go przed zanieczyszczeniami zewnętrznymi. Pozostałe kontrole nie wykazały nieprawidłowości w powyższym zakresie.

W ramach nadzoru nad sprzedażą żywych karpia w związku z pismem NS-HŻŻiPU.9027.74.2014 z 17.12.2014r. w roku 2015 w okresie przedświątecznym przeprowadzono 2 kontrole w supermarketach. Zwrócono uwagę na warunki sprzedaży żywego karpia. Nie stwierdzono w tym zakresie nieprawidłowości. Poinstruowano przedsiębiorców wprowadzających do obrotu żywe karpie o konieczności informowania klientów o zakazie przewożenia żywych karpia w wózkach zakupowych. W związku z pismem z dnia 05.06.2014 nr NS-HŻŻiPU.0911.40.1.2014 dot. obiektów wprowadzających do obrotu lody nieopakowane oraz sprzedających lody porcjowane przeprowadzono 12 kontroli. W wyniku 3 kontroli stwierdzono nieprawidłowości dotyczące braku ciepłej wody w umywalce, braku segregacji w urządzeniu chłodniczym (przechowywanie w bezpośrednim sąsiedztwie w lodówce gotowej mieszanki lodowej, świeżych jaj w wytłaczankach oraz truskawek), niesystematyczne zapisy z kontroli wewnętrznej, braku orzeczenia do celów sanitarno-epidemiologicznych osoby pracującej w kontakcie z żywnością nieopakowaną oraz brak monitorowania procesów produkcji (brak przeprowadzonych badań lodów, brak harmonogramu badań), o których mowa w rozporządzeniu 2073/2005. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 1 mandat karny na kwotę 100zł, oraz wydano 1 decyzję nakazującą usunięcie nieprawidłowości.

W związku z wejściem w życie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/201125 października 2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (...) i rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23.12.2014 r. w sprawie znakowania poszczególnych środków spożywczych oraz pismami nr NS-HŻŻiPU.9011.19.1.2015 z dnia 13.02.2015 r. oraz nr NS-HŻŻiPU.9011.21.2.2015 z dnia 02.04.2015 r. podjęto działania mające na celu rozpropagowanie wymagań zawartych w wymienionych wyżej aktach prawnych. W dniu 11.03.2015 r. opublikowano komunikat Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Raciborzu dotyczący obowiązku umieszczania w widocznym miejscu informacji na temat żywności nieopakowanej. W ramach działań kontrolnych weryfikowano spełnienie zapisów rozporządzeń i podejmowano działania mające na celu usunięcie stwierdzanych nieprawidłowości.

W ramach realizacji akcji koordynowanej przez ŚPWIS przeprowadzono łącznie 58 kontroli w 52 obiektach, natomiast pozostałe 66 kontrole wykonano w ramach sprawowanego bieżącego nadzoru sanitarnego. W wyniku stwierdzonych naruszeń dotyczących braku opracowanej lub wymagającej

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

---

poprawy informacji dla konsumenta podjęto działania represyjne i wydano 84 decyzje nakazujące usunięcie uchybień.

W ramach bieżących kontroli oraz w związku z pismem ŚPWIS nr NS-HŻŻiPU.021.25.2.2015 z dnia 21.07.2015 r. sprawdzano prawidłowość postępowania z odpadami gastronomicznymi. Przeprowadzono 54 kontrole sanitarne w 54 obiektach, podczas których sprawdzano umowy na odbiór odpadów kategorii 3 oraz dokumentację towarzyszącą w tym weryfikowano firmy odbierające odpady. W wyniku 6 kontroli stwierdzono naruszenia w powyższym zakresie wobec czego wydano 5 decyzji nakazujących usunięcie nieprawidłowości. W jednym przypadku przekazano sprawę do terenowo właściwego inspektora sanitarnego celem wyjaśnienia i podjęcia działań zgodnie z kompetencjami. W związku z naruszeniem warunków higieniczno-sanitarnych w 1 przypadku nałożono grzywnę w postaci mandatu karnego w wysokości 200zł.

W związku z sezonem wiosenno-letnim wzmożono nadzór w obiektach zlokalizowanych w miejscach wypoczynku oraz przy trasach turystycznych, obiektach funkcjonujących w sezonie letnim (automaty do lodów, wytwórnie lodów), obiektach ruchomych funkcjonujących w ramach imprez masowych a także w obiektach oświaty. Przeprowadzono łącznie 60 kontroli w 46 obiektach w tym 2 kontrole przeprowadzono przy współudziale pracownika sekcji HD. Za stwierdzone naruszenia warunków higieniczno-sanitarnych nałożono grzywny w postaci 8 mandatów karnych w wysokości 1050zł. Stwierdzone naruszenia za które ukarano mandatem to: brak czystości i porządku, narażone na zanieczyszczenia opakowania jednorazowe wykorzystywane w obiekcie, niewłaściwe warunki przechowywania żywności mrożonej i wymagającej chłodniczych warunków przechowywania, mrożenie artykułów spożywczych dostarczanych do obiektu w postaci niezamrożonej, niehigieniczne przechowywanie środków spożywczych, niehigieniczne przygotowanie potraw, brak warunków do zachowania higieny personelu. W związku ze stwierdzonymi naruszeniami pismem przekazano informację do terenowo właściwych PPIS. Ponadto w dwóch przypadkach skierowano wnioski o ukaranie do ŚPWIS za prowadzenie działalności niezgodnie z zatwierdzeniem. W jednym przypadku wydano decyzję techniczną nakazującą usunięcie uchybień.

W ramach współpracy z Policją w dniu 15.06.2015r. przeprowadzono na wniosek Policji i przy współudziale funkcjonariuszy policji 2 kontrole tematyczne w sklepach oferujących suplementy diety. Jedna kontrola wykazała brak orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych pracownika, w związku z powyższym obciążono Stronę kosztami kontroli.

W ramach realizacji porozumienia z dnia 20 stycznia 2015r. pomiędzy Głównym Inspektorem Sanitarnym Głównym Inspektorem Ochrony Roślin i Nasiennictwa Głównym Inspektorem Jakości Handlowej Artykułów Rolno-spożywczych oraz Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska prowadzono wspólne kontrole z przedstawicielami Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Państwową Inspekcją Ochrony Środowiska. W okresie od maja do października 2015 r. przeprowadzono 11 kontroli sanitarnych powiązanych z poborem prób do badań w kierunku zawartości metali ciężkich oraz azotanów. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości oraz nie

HIGIENA ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

---

kwestionowano prób. W trakcie kontroli pozostawiano na obiekcie ulotkę informującą producentów produkcji pierwotnej o podstawowych zasadach higieny oraz o dobrej praktyce rolniczej.

IV. HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

IV.1. Zadania realizowane w 2014 r. i zaplanowane na rok 2015

Pion higieny dzieci i młodzieży realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania oraz higieny wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.

W 2015 r. w ramach kontroli przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące w szczególności higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych oraz w ośrodkach wypoczynku, a także higieny procesów nauczania (art. 4 pkt 6 i pkt 7 cytowanej wyżej ustawy o PIS) oraz zgodnie z Planem zasadniczych przedsięwzięć na rok 2015 oceniano: stan sanitarny nadzorowanych placówek nauczania i wychowania, przygotowanie szkół do nowego roku szkolnego, warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach, dostosowanie mebli szkolnych oraz przedszkolnych do wzrostu uczniów i przedszkolaków oraz ich oznakowanie, tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych, sposób dożywiania dzieci w szkołach oraz przebieg wypoczynku dzieci i młodzieży.

W „Planie zasadniczych przedsięwzięć Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Raciborzu na rok 2016” po uwzględnieniu wytycznych GIS, ŚPWIS oraz PPIS w Raciborzu, w obrębie Higieny Dzieci i Młodzieży, zaplanowano do realizacji 9 zamierzeń, które dotyczą m.in. przygotowania i przesłania do WSSE w Katowicach ocen/informacji odnośnie stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów, obciążenia uczniów ciężarem tornistrów, wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży, przygotowania szkół do rozpoczęcia nowego roku szkolnego, oraz sprawozdawczości statystycznej za rok 2015.

Przewidziano również do skontrolowania, w ramach 135 kontroli, wszystkie placówki nauczania i wychowania będące w ewidencji na koniec 2015r.

IV.2. Stan sanitarny nadzorowanych placówek nauczania i wychowania

W roku 2015 pracownicy pionu Higieny Dzieci i Młodzieży w ramach nadzoru nad warunkami nauki i wychowania skontrolowali ogółem 110 placówek stałych spośród 117 będących w ewidencji (w 2014r. - 94 ze 117, a w 2013r. - 88 ze 108).

Wśród skontrolowanych w 2015r. 49 placówek szkolnych było: 12 szkół podstawowych, 6 gimnazjów, 31 zespołów szkół (w tym 1, w skład którego wchodzi szkoła policealna). Ponadto skontrolowano 3 żłobki, 36 przedszkoli, 1 szkołę wyższą oraz 21 innych placówek. Podobnie jak w latach 2013-2014, w 2015r. nie wszystkie placówki nauczania i wychowania powiatu raciborskiego objęto nadzorem sanitarnym.

Stan czystości i porządku skontrolowanych placówek nauczania i wychowania zlokalizowanych na terenie powiatu raciborskiego nie budził zastrzeżeń.

W 2015r. liczba placówek, w których odnotowano brak dostępu do bieżącej ciepłej wody w sanitariatach zmniejszyła się z 2 do 1, w odniesieniu do roku 2014. Problem braku ciepłej wody, w minionym roku, został wyeliminowany w domu studenta.

W roku 2015 odnotowano dalszą poprawę infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w placówkach nauczania i wychowania powiatu raciborskiego. Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kobylu (ul. Główna 69) zyskał bowiem (w następstwie zakończonej w placówce inwestycji) nowy blok sportowy (salę gimnastyczną wraz z zapleczem sanitarnym). Zmodernizowano sale 2 raciborskich gimnazjów tj. Gimnazjum Nr 1 im. Wisławy Szymborskiej (ul. Kasprowicza 4) i Gimnazjum Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi i Sportowymi im. Czesława Miłosza (ul. Elżbiety 14) oraz 2 zespołów szkolno-przedszkolnych tj. Zespołu Szkolno-Przedszkolnego Nr 2 w Raciborzu przy ul. Tuwima 1 i Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Zawadzie Książęcej przy ul. Szkolnej 2. Nowe boisko wielofunkcyjne zyskała natomiast Szkoła Podstawowa Nr 4 im. ks. Stefana Pieczki w Raciborzu przy ul. Wojska Polskiego 8.

Nie tylko baza sportowa była rozbudowywana i ulepszana. W minionym roku zakończono termomodernizację budynków 2 raciborskich szkół tj. Szkoły Podstawowej Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi im. Powstańców Śląskich (ul. Cecylii 30) i Gimnazjum Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi i Sportowymi im. Czesława Miłosza (ul. Elżbiety 14). Zgodnie z założeniami, z dniem 01.09.2015r. dzieci z 7 oddziałów klas I-II wspomnianej Szkoły Podstawowej Nr 1, po zakończonej termomodernizacji budynku szkoły, przeniesione zostały z powrotem (z budynku zastępczego przy ul. Cecylii 10) do pierwotnej siedziby szkoły tj. do budynku przy ul. Cecylii 30 w Raciborzu. Również z nowym rokiem szkolnym z budynków zastępczych (tj. z budynku byłego Przedszkola w Pogrzebieniu oraz z budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Kornowacu z siedzibą w Kobylu) do swojej pierwotnej siedziby przy ul. Główniej 69 w Kobylu – przebudowanej, rozbudowanej, częściowo rozebranej i zmodernizowanej – powróciła Szkoła Podstawowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Kobylu. Szkoła Podstawowa Nr 18 im. Książąt Raciborskich w Raciborzu przy ul. Ocickiej 52 w skutek przejścia części pomieszczeń znajdujących się na jednym z pięter przyległego do budynku przedmiotowej szkoły Gimnazjum Nr 3 im. Augustyna Weltzla (ul. Żorska 2) powiększyła się natomiast o kolejne pomieszczenia dydaktyczne, sanitariaty i ciąg komunikacyjny. Nowe pomieszczenia (po zaadaptowaniu strychu) zyskała również Społeczna Szkoła Podstawowa w Budziskach przy ul. Szkolnej 14.

W roku 2015 przeprowadzono ogółem 173 kontrole (w roku 2014 - 139, a w roku 2013 - 125) w placówkach różnego typu. Były to kontrole zarówno planowe (113) podczas których oceniano stan sanitarny placówek lub sprawdzano wykonanie wydanych zaleceń, jak i doraźne (60) związane np. z wydanymi zaleceniami, wniesionymi interwencjami, pismem strony, bieżącą oceną stanu sanitarnego, oceną przygotowania placówki do rozpoczęcia nowego roku szkolnego, wypoczynkiem zimowym i letnim dzieci i młodzieży.

W następstwie przeprowadzonych kontroli Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Raciborzu wydał 20 decyzji (w roku 2014 - 17, a w roku 2013 - 11), w których nakazał usunięcie w określonym

HIGIENA DZIECI I MŁODZIEŻY

czasie stwierdzonych nieprawidłowości, a co za tym idzie zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków dzieciom i młodzieży.

Decyzje dotyczyły:	Liczba placówek		
	2013r.	2014r.	2015r.
stanu sanitarno-technicznego dróg, dojazd i ogrodzenia	2	0	4
placów zabaw/rekreacyjnych/boisk sportowych	0	1	1
ciągów komunikacyjnych w budynkach (nawierzchnie, schody, zabezpieczenia kaloryferów itp.) i/lub szatni	7	8	10
sal lekcyjnych i innych sal zajęć dla dzieci i młodzieży	5	7	15
dostosowania mebli do wzrostu dzieci i/lub posiadania certyfikowanych mebli oraz sprzętu sportowego	2	3	4
planów lekcji	0	0	0
stanu sanitarno-higienicznego toalet, w tym sprawności technicznej armatury oraz wyposażenia w środki higieniczne	6	9	12
warunków prowadzenia zajęć w-f	2	9	8
stanu sanitarno-technicznego innych pomieszczeń placówki niż wyżej wymienione	2	8	10

3 z 20 wydanych w 2015r. decyzji odnosiło się do przedszkoli, 2 do szkół podstawowych, 2 do gimnazjów, 8 do zespołów szkół, 1 do szkoły wyższej, 1 do specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego, 2 do placówek opiekuńczo-wychowawczych z pobytem całodobowym oraz 1 do placówki wychowania pozaszkolnego.

W 2015r. odnotowano wykonanie 17 decyzji (4 wydanych w 2015r., 10 z 2014r., 1 z 2012r., 1 z 2011r. i 1 z 2008r.). W sumie postępowanie administracyjne zakończono w 17 placówkach (5 przedszkolach, 1 szkole podstawowej, 5 zespołach szkół, 1 placówce wsparcia dziennego, 1 placówce wychowania pozaszkolnego oraz 4 placówkach z pobytem całodobowym – tj. w domu studenta, młodzieżowym ośrodku wychowawczym i 2 placówkach opiekuńczo-wychowawczych z pobytem całodobowym).

Wystosowano również 10 decyzji zmieniających termin nałożonych na stronę obowiązków.

W sumie w 2015r. wydano 30 decyzji merytorycznych tj. o 9 i 5 więcej niż odpowiednio w latach 2013-2014.

Podczas prowadzonego nadzoru sanitarnego nad placówkami nauczania i wychowania 8 gmin powiatu raciborskiego nie nałożono żadnego mandatu..

IV.3. Warunki realizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w szkołach.

We wszystkich szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych uczniowie objęci byli opieką medyczną przez pielęgniarki bądź higienistki szkolne.

Gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej posiadało 67% skontrolowanych w 2015r. placówek (szkoły funkcjonujące samodzielnie oraz zespoły szkół). W 21% placówek – nie posiadających gabinetów profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej – zadania profilaktycznej

opieki zdrowotnej nad uczniami (POZNU) realizowane były przez pielęgniarkę/higienistkę na terenie danej szkoły, w udostępnianych pomieszczeniach zastępczych, pełniących inne funkcje. Natomiast w przypadku 12% placówek uczniowie w ramach badań z zakresu POZNU korzystali z usług świadczonych w pobliskich zoz-ach lub z gabinetów zlokalizowanych w innych placówkach.

W roku 2015 w 3 zespołach szkolno-przedszkolnych powiatu raciborskiego, w których jeszcze w 2014r. profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami realizowana była w pomieszczeniach zastępczych, utworzone zostały przedmiotowe gabinety.

W minionym roku, podobnie jak w roku 2014r., zakwestionowano stan sanitarno-higieniczny ścian i sufitu gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej w jednym z raciborskich zespołów szkolno-przedszkolnych. Gabinet, co do którego wniesiono uwagi w 2014r., został odmalowany, a jego stan sanitarny podczas kontroli w roku 2015 nie budził już zastrzeżeń natury sanitarno-higienicznej.

IV.4. Dostosowanie mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu uczniów i dzieci oraz ich oznakowanie

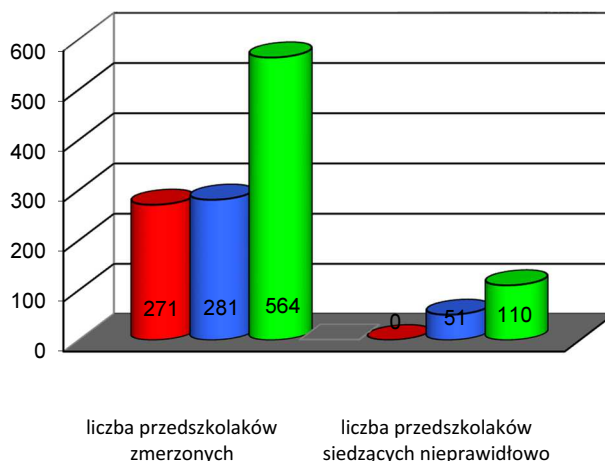
W roku 2015, podobnie jak w latach 2013-2014, w ramach sprawowanego nadzoru sanitarnego pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży dokonali także oceny dostosowania mebli szkolnych oraz przedszkolnych (stolików/lawek i krzesełek) do wzrostu uczniów klas I-III i przedszkolaków w wybranych szkołach podstawowych i przedszkolach powiatu raciborskiego, funkcjonujących zarówno samodzielnie, jak i w zespołach szkół

Rodzaj placówki	Ogólna liczba placówek (stan na koniec danego roku sprawozdawczego)			Ogólna liczba placówek skontrolowanych (w danym roku sprawozdawczym)			Liczba placówek w których dokonano pomiarów mebli		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Przedszkola samodzielnie funkcjonujące	32	41	39	27	28	36	4	6	7
Przedszkola z Zespołów Szkół	16	18	19	14	15	19	2	3	4
Szkoły Podstawowe funkcjonujące samodzielnie	13	14	12	10	11	12	1	2	4
Szkoły Podstawowe z Zespołów Szkół	28	30	31	24	27	30	4	8	6
RAZEM	89	103	101	75	81	97	11	19	21

Wyniki przeprowadzonych pomiarów przedstawiają wykresy:

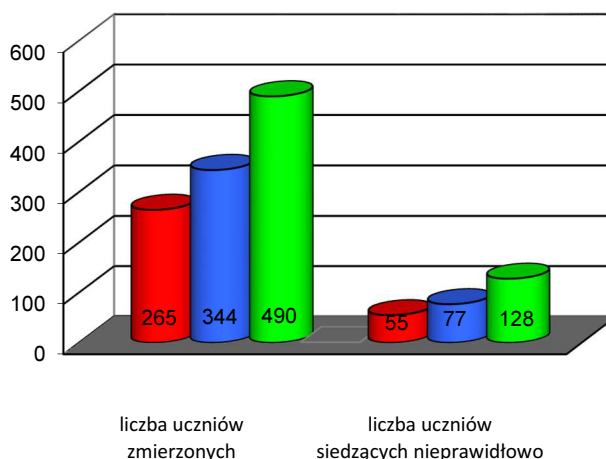
LEGENDA: 2013r. 2014r. 2015r.

MEBLE PRZEDSZKOLNE

Z przeprowadzonych podczas kontroli pomiarów i z zebranych informacji wynika, iż w 2015r. 19,5% badanych dzieci przedszkolnych siedziało przy stanowiskach niedostosowanych do ich wzrostu (w 2014r. - 18% przedszkolaków korzystało z mebli niedostosowanych do ich wzrostu, podczas gdy w roku 2013 100% przedszkolaków objętych badaniem korzystało z mebli prawidłowo dobranych).

MEBLE SZKOLNE

Z przeprowadzonych podczas kontroli pomiarów i z zebranych informacji wynika, iż w 2015r. 26% uczniów objętych badaniem używało mebli niedostosowanych do ich wzrostu, w 2014r. - 22%, a w 2013r. - 21%.

Reasumując w 2015r. 110 przedszkolaków i 128 uczniów z 1054 wszystkich dzieci objętych badaniem używało mebli niedostosowanych do ich wzrostu (w 2014r. było to 51 przedszkolaków i 77 uczniów z 625 wszystkich zmierzonych dzieci, a w 2013r. było to jedynie 55 uczniów z 536 wszystkich zmierzonych dzieci przedszkolnych i szkolnych).

W roku 2015 oznakowań nie posiadały meble w 2 z 11 przedszkoli (tj. w 19% zbadanych oddziałów), w roku 2014 oznakowań nie miały meble w 1 z 9 przedszkoli (tj. w 18% zbadanych oddziałów), podczas gdy w roku 2013 we wszystkich przedszkolach meble były prawidłowo oznakowane. W przypadku szkół podstawowych, w 2015r. oznakowań nie posiadały ławki i krzeselka w 4 z 10 szkół (tj. w 45,5% zbadanych oddziałów), zaś w 2014r. - w 2 z 10 szkół (tj. w 17% zbadanych oddziałów), a w 2013r. - w 1 z 5 szkół (tj. w 14% zbadanych oddziałów).

W minionym roku, podobnie jak w roku 2013, stan techniczny zarówno mebli przedszkolnych, jak i szkolnych nie budził zastrzeżeń (w 2014r. stan techniczny mebli zakwestionowano w 6% oddziałów przedszkolnych i w 13% oddziałów szkolnych).

Certyfikaty posiadały meble znajdujące się w 20 oddziałach przedszkolnych (w 2014r. - 16, w 2013r. - 16) i w 24 oddziałach szkolnych (w 2014r. - 14, w 2013r. - 12).

W następstwie przeprowadzonych badań i na podstawie uzyskanych wyników w 2015r. wydano 4 (w 2014r. - 3, a w 2013r. - 2) decyzje merytoryczne nakazujące dostosowanie mebli edukacyjnych do wymagań ergonomii.

IV.5. Tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych

W 2015r. dokonano higienicznej oceny rozkładów zajęć lekcyjnych w szkołach podstawowych i gimnazjach zlokalizowanych na terenie powiatu raciborskiego. W latach 2013-2015 były to placówki gmin:

<i>Liczba placówek, w których oceniono plany lekcji</i>			
Gmina	2013r.	2014r.	2015r.
Nędza	3	3	1
Kornowac	3	4	4
Krzanowice	3	2	3
Krzyżanowice	3	1	5
Kuźnia Raciborska	1	2	0
Pietrowice Wlk.	3	3	3
Racibórz	11	12	10
Rudnik	3	3	7
RAZEM	30	30	33

W roku 2015, podobnie jak w latach ubiegłych, ocenie podlegały plany lekcji klas I-VI szkół podstawowych i klas I-III gimnazjów.

Podobnie jak w latach 2013-2014, w roku 2015 w żadnej skontrolowanej placówce, w której oceniono plany lekcji nie stwierdzono niezgodności tygodniowego rozkładu zajęć lekcyjnych

z zasadami higieny. Tym samym w placówkach tych w wyniku dokonanych ocen nie prowadzono postępowania pokontrolnego.

IV.6. Sposób dożywiania dzieci w szkołach

Z informacji zebranych w 2015r. wynika, iż dożywianie uczniów uczęszczających do szkół powiatu raciborskiego funkcjonujących zarówno samodzielnie (szkoły podstawowe i gimnazja), jak i w zespołach szkół prowadzone było, podobnie jak w latach ubiegłych, w oparciu o zlokalizowane na terenie placówek stołówki, które przygotowywały jedno lub dwudaniowe obiady oraz o miejsca, które szkoła udostępniała do spożywania posiłków dowożonych. W 2015r. posiłki dowożone były do 31% placówek skontrolowanych wydających ciepłe posiłki. 4% szkół posiłki, swoim uczniom, zapewniło poza placówką. W minionym roku pomieszczenia tj. rozdzielnie posiłków, zmywalnia i stołówka zyskał, w następstwie prowadzonej w placówce inwestycji, Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kobylu przy ul. Głównej 69.

W 2015r. ciepłe posiłki wydawane były w 86% skontrolowanych placówek (zarówno szkoły funkcjonujące samodzielnie, jak i zespoły szkół), podczas gdy w roku 2014 w 89%, a w roku 2013 w 90%. Zdecydowana większość uczniów, w skontrolowanych placówkach szkolnych wydających ciepłe posiłki, korzystała z pełnych obiadów (w 2015r. - 2672 osoby, w 2014r. - 2463 osoby, w 2013r. - 2213 osób).

Śniadania szkolne otrzymywało 12 uczniów z 2 spośród 49 skontrolowanych placówek szkolnych. Natomiast w latach ubiegłych śniadania szkolne organizowało: w roku 2014 - 4% placówek skontrolowanych dla 25 uczniów, zaś w roku 2013 - 5% placówek skontrolowanych dla 23 uczniów.

W 80% skontrolowanych placówek w 2015r., w 78% w 2014r. i w 85% w 2013r., stwierdzono podawanie uczniom napoju. W większości z nich tym napojem było mleko.

IV.7. Przebieg wypoczynku dzieci i młodzieży

Na terenie powiatu raciborskiego w roku 2015, podobnie jak w latach 2013-2014, organizowany był wypoczynek dla dzieci i młodzieży.

W uruchomionej na stronie MEN w 2010r. elektronicznej bazie wypoczynku, w roku 2015 zgłoszonych zostało 6 turnusów wypoczynku zimowego (wypoczynek w miejscu zamieszkania) i 18 turnusów wypoczynku letniego (zarówno wypoczynek w miejscu zamieszkania, jak i wypoczynek całodobowy – w tym 1 obóz pod namiotami). Ponad 80% z nich została skontrolowana. Przeprowadzone przez pracowników Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży kontrole (w sumie 21, w tym 3 wspólnie z pracownikami Sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku i 1 wspólnie z pracownikami Sekcji Higieny Pracy) wybranych turnusów zarówno wypoczynku w miejscu zamieszkania, jak i wypoczynku całodobowego nie wykazały nieprawidłowości w zakresie zapewnienia jego uczestnikom odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych. Obóz (bez stałej infrastruktury komunalnej) urządzono, podobnie jak w roku 2014, na polanie nad strumieniem Ruda. Kolonie zaś

zlokalizowane zostały w obiektach, będących pod stałym całorocznym nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Raciborzu, posiadających dobrą bazę noclegową. W dwóch z nich znajdowały się baseny sezonowe. W obiektach prowadzących żywienie kolonistów (2) pracownicy Sekcji Higieny Żywności, Żywienia i Przedmiotów Użytku tut. Stacji stwierdzili brak informacji dla konsumenta wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1169/2011 w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, w następstwie podjęte zostały działania zgodne z kompetencjami. Podczas kontroli 1 z turnusów zimowego wypoczynku w miejscu zamieszkania (przeprowadzonej z pracownikami Sekcji Higieny Pracy) ukierunkowanej m.in. na sprawdzenie czy w obiekcie nie są wprowadzane do obrotu środki zastępcze nie stwierdzono podejrzanych punktów sprzedaży.

Dożywianie dzieci i młodzieży podczas wypoczynku w miejscu zamieszkania prowadzone było w trakcie 2 z 12 skontrolowanych w ramach akcji turnusów.

Jak ustalono, z wypoczynku zorganizowanego dla dzieci i młodzieży na terenie powiatu raciborskiego, zgłoszonego do kuratorium oświaty i objętego nadzorem sanitarnym, skorzystało w minionym roku ponad 950 uczestników.

W roku 2015 w okresie wakacji letnich z uczestnikami 4 turnusów kolonii oraz 3 turnusów zorganizowanego wypoczynku w miejscu zamieszkania (w sumie z ponad 350 osobami) pracownicy tut. Stacji przeprowadzili pogadanki na temat tzw. dopalaczy. Pogadanki m.in. w przedmiotowym temacie przeprowadzone zostały również w 3 placówkach organizujących zajęcia dla dzieci i młodzieży podczas wakacji zgodnie ze swoimi założeniami statutowymi. Przekazywane były również plakaty i ulotki dotyczące przedmiotowego zagadnienia.

Rozdawano też broszury informacyjne związane z akcją „Kleszczowe zapalenie mózgu. Szczepimy – zapobiegamy” oraz akcją „Brązowo ale czy zdrowo” tj. ulotki dot. „chorób odkleszczowych” oraz plakaty i ulotki dot. bezpiecznego opalania się.

V. HIGIENA PRACY**V.1. Realizacja harmonogramu kontroli na 2015 r.**

W 2015 jako wiodące zadania zaplanowano:

1. Prowadzenie nadzoru w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy.
2. Prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach chorób zawodowych.
3. Prowadzenie nadzoru nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w przemyśle spożywczym (kontynuacja zamierzenia realizowanego w 2014 r.)
4. Prowadzenie nadzoru nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 (zebranie informacji o ilości używanych prekursorów narkotykowych kat. 2 i 3 wśród przedsiębiorców, zgodnie z formularzem INCB).
5. Prowadzenie nadzoru w zakresie przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest.
6. Prowadzenie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu substancji i mieszanin chemicznych.
7. Prowadzenie skutecznego nadzoru w zakresie egzekwowania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

V.1.1. Bieżący nadzór sanitarny nad zakładami pracy

W 2015 r. do kontroli wytypowano 204 zakładów pracy przy ogólnej liczbie kontroli – 204.

Ogółem w 2015 r. skontrolowano 147 zakładów i przeprowadzono 172 kontroli.

	Rok 2014	Rok 2015
Liczba kontroli zaplanowanych	144	204
Liczba wykonanych kontroli	128	172
Liczba wydanych decyzji merytorycznych	25	35
Liczba nakazów w wydanych decyzjach	116	150
Liczba wydanych rachunków	28	38
Liczba wydanych upomnień	0	3
Liczba wydanych prolongat	6	7
Liczba mandatów	0	0

Biorąc pod uwagę powyższe dane można stwierdzić, że w porównaniu z 2014 r. liczba przeprowadzonych kontroli znacznie wzrosła o ok 34 %, a także ilość decyzji wydanych w 2015 r. w porównaniu z 2014 r. wzrosła o 40%. Pracodawcy odpowiedzialni za usuwanie stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości (podobnie jak w 2014 r.) zwracali się z wnioskami o zmianę terminu wykonania obowiązków nakładanych w decyzjach wydawanych przez PPIS. W roku 2014 sytuacja ta dotyczyła 6 wydanych decyzji a w 2015 r. wydano 7 takich decyzji.

W zdecydowanej większości pracodawcy wykonują nakazy PPIS w Raciborzu w obowiązującym terminie, przy czym w roku 2014 nie wydano ani jednego upomnienia, a w 2015 r. wydano 3.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości

	2014	2015
Liczba zakładów skontrolowanych	109	147
Liczba zakładów, w których stwierdzono:		
Brak aktualnych badań czynników szkodliwych na stanowiskach pracy	13 (12%)	24 (16,3%)
Uchybienia w zakresie oceny ryzyka zawodowego	6 (5,5)	16 (10,9%)
Zły stan sanitarny pomieszczeń	11 (10%)	9 (6,1%)
Uchybienia w zakresie gospodarki substancjami i mieszaninami chemicznymi	1 (0,9%)	2 (1,3%)
Uchybienia w zakresie czynników biologicznych	1 (0,9%)	3 (2%)
Uchybienia w zakresie czynników rakotwórczych	0	2(1,3%)

W 2015 r. brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych na stanowiskach pracy stwierdzono w ok. 16% kontrolowanych zakładów. Taki stan rzeczy pociąga za sobą daleko idące konsekwencje w postaci m.in. nie informowania pracowników o istniejących zagrożeniach, czy też nie podejmowania działań zapobiegawczych z zakresu profilaktyki technicznej lub organizacyjnej, ograniczających szkodliwy wpływ środowiska pracy na zdrowie pracujących.

Brak oceny ryzyka zawodowego lub niewłaściwie sporządzoną ocenę ryzyka zawodowego dla określonych stanowisk pracy stwierdzono w ok. 11 % kontrolowanych zakładach. Ocena ryzyka jest

szczegółowym, dokładnym sprawdzeniem i oceną tego, jakie zagrożenia w środowisku pracy mogą być powodem urazu lub pogorszenia się stanu zdrowia pracownika i czy zagrożenia te można wyeliminować, a jeżeli nie – jakie działania należy podjąć w celu ograniczenia ryzyka zawodowego związanego z tymi zagrożeniami. Brak właściwie sporządzonej oceny zawodowej stanowiska pracy w stosunku do wszystkich możliwych zagrożeń występujących w miejscu pracy nie pozwala pracodawcy podjąć odpowiednich działań w celu ochrony zdrowia pracownika.

Liczba zatrudnionych na stanowiskach, na których stwierdzono przekroczenia:	2011	2012	2013	2014	2015
NDN hałasu	192	164	257	348	248
NDS pyłów	88	20	20	27	101
NDS czynników chemicznych	2	5	0	0	8
NDN wibracji	7	53	43	0	0

Bezpośrednim zagrożeniem dla zdrowia jest praca na stanowiskach, na których występuje przekroczenie najwyższego dopuszczalnego natężenia (NDN) oraz stężenia (NDS) czynników szkodliwych dla zdrowia. W zakładach nadzorowanych, w warunkach szkodliwych zatrudnionych jest 326 osób, w tym:

- 248 osób pracuje w narażeniu na hałas,
- 101 osób w narażeniu na pyły
- 8 osób w narażeniu na czynniki chemiczne (7 osób na mangan, 1 osoba na wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne).

Jednakże należałoby przypuszczać, że liczba ta w rzeczywistości jest jeszcze wyższa, ponieważ w wielu zakładach (ok. 16% kontrolowanych zakładów w 2015 r.) nie przeprowadza się badań i pomiarów czynników szkodliwych występujących na stanowiskach pracy.

W 2015 r. zdecydowanie wzrosła liczba osób narażonych na działanie pyłów w porównaniu z latami poprzednimi.

V.1.2. Ocena narażenia zawodowego nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków, wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w przemyśle spożywczym

Pod nadzorem PPIS w Raciborzu w roku 2015 znalazło się 48 zakładów przemysłu spożywczego obejmujących:

- produkcję artykułów spożywczych (dział 10 Polskiej Klasyfikacji Działalności): produkcja pieczywa, produkcja świeżych wyrobów ciastkarskich i ciastek, produkcja wyrobów cukierniczych, produkcja przypraw, wytwarzanie produktów przemiału mąki, produkcja mięsa i wyrobów mięsnych, przetwórstwo mleka i wyrób serów, – łącznie 36 zakładów zatrudniających 1169 pracowników,
- produkcję napojów (dział 11 Polskiej Klasyfikacji Działalności) – 2 zakłady zatrudniające 9 pracowników,

działalność usługowa związana z wyżywieniem (dział 56 Polskiej Klasyfikacji Działalności): przygotowywanie posiłków do bezpośredniego spożycia - restauracje – 10 obiektów zatrudniających 141 pracowników.

Informacje ogólne

Liczba skontrolowanych zakładów przemysłu spożywczego	26
Liczba zakładów przemysłu spożywczego, w których stwierdzono uchybienia	9
Liczba zakładów przemysłu spożywczego, w których stwierdzono brak aktualnych wyników badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia	6
Liczba zakładów przemysłu spożywczego, w których nakazano przeprowadzenie badań i pomiarów czynników szkodliwych	6
Liczba zakładów przemysłu spożywczego, w których stwierdzono przekroczenia normatywów higienicznych czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy	0
Liczba zakładów przemysłu spożywczego, w których stwierdzono nieodpowiedni stan higieniczny pomieszczeń i urządzeń higieniczno-sanitarnych	0
Liczba zakładów przemysłu spożywczego podlegających ocenie realizacji wymogów w zakresie czynników biologicznych	25
Liczba stwierdzonych chorób zawodowych	0

W roku 2015:

- przeprowadzono ogółem 31 kontroli, w tym 26 kontroli sanitarnych podstawowych i 5 kontroli sprawdzających,

- wydano 9 decyzji administracyjnych, w których ujęto 25 nakazów., w tym nakazów dotyczących przeprowadzenia badań i pomiarów w środowisku pracy – 9, w zakresie oceny ryzyka zawodowego – 13, braku rejestrów czynników szkodliwych dla zdrowia i kart badań i pomiarów – 2, nakazy dotyczących braku badań lekarskich pracowników - 1.

Ocena narażenia zawodowego nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków, wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w zakładach przemysłu spożywczego prowadzona była w 2014.

W roku 2014:

- przeprowadzono ogółem 18 kontroli, w tym 15 kontroli sanitarnych podstawowych i 3 kontrole sprawdzające,
- wydano 3 decyzje administracyjne, w których ujęto 6 nakazów., w tym nakazów dotyczących przeprowadzenia badań i pomiarów w środowisku pracy – 4, w zakresie oceny ryzyka zawodowego – 1, dotyczących warunków higieniczno – sanitarnych 1.

Najczęściej stwierdzane uchybienia/nieprawidłowości higieniczno-sanitarne, z podaniem liczby przypadków danego rodzaju uchybienia:

- Brak oceny ryzyka zawodowego – wydano w tym zakresie 13 nakazów.
- Brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy – wydano w tym zakresie 9 nakazów.
- Brak rejestrów czynników szkodliwych dla zdrowia i kart badań i pomiarów – wydano w tym zakresie 2 nakazy.
- Brak badań lekarskich pracowników – wydano w tym zakresie 1 nakaz.

We wszystkich skontrolowanych zakładach przemysłu spożywczego, substancje chemiczne i ich mieszaniny sklasyfikowane jako niebezpieczne przechowywane są w sposób właściwy i dla wszystkich dostępne są aktualne karty charakterystyki.

W skontrolowanych obiektach stwierdzono również dostępność prawidłowo opracowanych procedur działania na wypadek awarii lub wypadku spowodowanego czynnikiem chemicznym.

We wszystkich kontrolowanych zakładach pracodawcy ograniczają do minimum ryzyko zawodowe wynikające z pracy z czynnikiem chemicznym stwarzającym zagrożenie poprzez m.in. stosowanie odpowiednich środków ochrony indywidualnej zabezpieczających pracowników przed nadmiernym narażeniem na działanie tych czynników.

V.1.3. Nadzór w zakresie egzekwowania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych

W 2015 r. ujawniono, że w jednym lokalu handlowym w Raciborzu dochodziło do sprzedaży podejrzanych produktów, które po przebadaniu okazały się środkami zastępczymi. Wobec czterech podmiotów gospodarczych wszczęto postępowania administracyjne w związku z naruszeniem zakazu

wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Kontrole i wizytacje w lokalu handlowym, w którym dochodziło do sprzedaży środków zastępczych przeprowadzane były zawsze przy udziale policjantów z Powiatowej Komendy Policji w Raciborzu.

Liczba firm zajmujących się sprzedażą podejrzanych produktów wobec których podjęto działania administracyjne	4
Liczba przeprowadzonych kontroli	7
Liczba przeprowadzonych wizytacji w celu sprawdzenia czy w dalszym ciągu sprzedawane są podejrzane produkty	84
Liczba wydanych decyzji dot. naruszenia zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych	5
Liczba wszystkich decyzji dot. środków zastępczych	17
Liczba pobranych prób	18
Liczba zatrzymanych produktów	115
Liczba przebadanych prób	18
Liczba przebadanych prób potwierdzających zawartość środków zastępczych	18
Kwota nałożonych grzywn za naruszenie zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych	85 000 zł

Działania PPIS w Raciborzu, w przypadku stwierdzenia w obrocie podejrzanych produktów o to, że mogą być środkami zastępczymi polegały na:

- zatrzymaniu podejrzanych produktów (wszystkie podejrzane produkty były zabezpieczane i zabierane do siedziby PSSE w Raciborzu), pobraniu prób do badań i wydania decyzji zakazującej wprowadzania do obrotu podejrzanych produktów do momentu ich przebadania oraz wprowadzenia zakazu prowadzenia działalności w lokalu w którym dochodziło do sprzedaży podejrzanych produktów;
- wizytacji lokalu czy w/w nakazy są respektowane;
- przebadaniu pobranych prób;
- po otrzymaniu wyników (w stosunku do każdej pobranej próby podejrzanego produktu badania potwierdzały obecność środków zastępczych) – wydania decyzji o wycofaniu z obrotu

produktów które okazały się środkami zastępczymi, wydania decyzji nakładającej karę grzywny za naruszenie zakazu wprowadzania do obrotu środków zastępczych oraz wydania decyzji obciążającej Firmę wprowadzającą do obrotu środki zastępcze kosztami badań;

- ponownych wizytacji lokalu sprawdzających czy w dalszym ciągu nie są wprowadzane do obrotu środki zastępcze.

Wobec jednego podmiotu gospodarczego prowadzącego działalność w lokalu oferującego tzw. dopalacze wszczęto postępowania dwukrotnie (podmiot dwukrotnie podjął działalność handlową polegającą na sprzedaży tzw. dopalaczy w odstępie kilku miesięcy).

V.1.4. Nadzór nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3

Na terenie nadzorowanym przez PSSE Racibórz brak jest importerów i eksporterów prekursorów narkotykowych.

Informacje dotyczące legalnego użycia i zapotrzebowania tzn. stosowania prekursorów narkotykowych w działalności zawodowej.

Na terenie nadzorowanym przez PSSE Racibórz nie jest stosowany bezwodnik kwasu octowego natomiast nadmanganian potasu stosowany jest w niewielkich ilościach (ok. 1,7 kg w roku 2015) do analiz chemicznych w laboratoriach.

Na terenie nadzorowanym stosowane są takie prekursory narkotykowe jak: kwas solny, kwas siarkowy i aceton.

Prekursor narkotykowy	Cel użycia	Orientacyjna ilość
Kwas solny	Analizy laboratoryjne	Ok. 71 l
	Mycie, czyszczenie	Ok. 700 l
Kwas siarkowy	Analizy laboratoryjne	Ok. 30 l
	Inne (w tym do produkcji mydła, środków czyszczących, do przygotowania twardnika)	Ok. 35 605 l
Aceton	Analizy laboratoryjne	Ok. 60 l
	Inne (w tym jako środek czyszczący, odtłuszczacz, rozpuszczalnik)	Ok. 7 199 l

V.1.5. Ocena narażenia zawodowego w zakresie przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bhp podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest

Liczba firm zajmujących się usuwaniem/ zabezpieczaniem**/ transportem wyrobów zawierających azbest posiadających siedzibę na terenie działania właściwego PPIS	8
Liczba przeprowadzonych kontroli w siedzibach tych firm	5
Liczba przeprowadzonych kontroli w trakcie prac powodujących kontakt z azbestem (ogółem), w tym:	0
Liczba wydanych decyzji o naruszeniu przepisów dotyczących warunków pracy w kontakcie z azbestem	1
Liczba pracowników zatrudnionych przy zabezpieczaniu /usuwaniu/ transporcie/innych wyrobów zawierających azbest	27
Rodzaj wyrobów zawierających azbest podlegających zabezpieczeniu/usunięciu...*	Pokrycia dachowe

Podczas kontroli przeprowadzonych w 2015 r. stwierdzono, że kontrolowane firmy posiadają zatwierdzony program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi. Pracownicy i osoby kierujące pracami są przeszkolone przez uprawnione instytucje oraz sporządzone są procedury dotyczące bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest. Pracownicy wyposażeni są w odpowiednią odzież i obuwie robocze oraz środki ochrony indywidualnej stosownie do rodzaju i stopnia narażenia oraz posiadają aktualne orzeczenia lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku.

W 2015 r. w jednym zakładzie stwierdzono nieprawidłowości dot. czynników rakotwórczych tj. brak było rejestru prac których wykonywanie powoduje konieczność kontaktu z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym oraz pracodawca nie przekazał do właściwego PWIS informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

V.1.6. Prowadzenie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu substancji i mieszanin chemicznych

Liczba wprowadzających do obrotu substancje w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach oraz stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny według ewidencji obiektów					Liczba podmiotów zobowiązanych do rejestracji substancji	Liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin u:					Ogólna liczba kontroli podczas których stwierdzono naruszenia przepisów w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin	Ogólna liczba wystawionych decyzji dotyczących substancji/mieszanin chemicznych
Producentów	importerów	dalszych użytkowników - formulatorów	dystybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin	stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny (którzy nie są formulatorami)		Producentów	importerów	dalszych użytkowników - formulatorów	dystybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin	stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny (którzy nie są formulatorami)		
2	3	4	5	6	8	9	10	11	12	13	15	16
2	1	6	57	186	3	0	0	0	13	22	2	2

W 2015 r. w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin przeprowadzono łącznie 35 kontroli, w tym 13 kontroli u dystrybutorów substancji chemicznych i ich mieszanin oraz 22 kontroli u stosujących te produkty. W dwóch zakładach stosujących mieszaniny stwarzające zagrożenie stwierdzono brak aktualnych kart charakterystyki oraz brak aktualnych spisów stosowanych mieszanin stwarzających zagrożenie – wydano 2 decyzje zawierające 4 nakazy.

W 2015 r. dodatkowo przeprowadzono kontrole „wkładów do e-papierosów” – mieszanin chemicznych zawierających w swoim składzie nikotynę.

Kontrole zostały przeprowadzone w 5 punktach sprzedaży u dystrybutorów, a sprawdzono 10 produktów. W stosunku do dwóch produktów ujawniono nieprawidłowości dotyczące opakowań, oznakowania i kart charakterystyk tych produktów. Informacje o stwierdzonych nieprawidłowościach zostały przekazane właściwym terenowo Państwowym Powiatowym Inspektorom Sanitarnym ze względu na siedzibę dostawcy.

Nieprawidłowości dotyczyły:

- Niezgodności informacji zawartych na etykietach produktów oraz na dostarczonych do produktów kartach informacyjnych z informacjami podanymi w sekcji 2.2. kart charakterystyki tych produktów – 2 przypadki
- Niewłaściwego piktogramu umieszczonego zarówno na etykiecie opakowania jak i na dostarczonej do produktu karcie informacyjnej – tło nie było żółte – pomarańczowe – 1 przypadek;

- Braku na etykietach informacji o składnikach uczulających – 2 przypadki
- Braku na opakowaniu wyczuwalnego dotykiem ostrzeżenia – 1 przypadek
- Niespójnych informacji podanych w sekcji 12.1 dot. informacji ekologicznych – podane informacje w wymienionej sekcji nie były spójne z dokonaną klasyfikacją mieszaniny – 1 przypadek.
- Niespójnych i budzących wątpliwości czy zostały podane prawidłowo dla danej drogi narażenia, informacji dot. toksyczności ostrej dla nikotyny – 1 przypadek

W pozostałych przypadkach kontrole wkładów do e-papierosów wykazały, że kontrolowane produkty posiadały właściwe opakowania i oznakowania, a sporządzone karty charakterystyki i dostarczane do produktów karty informacyjne zawierały wszystkie wymagane przepisami informacje.

V.2. Choroby zawodowe

	Rok 2013	Rok 2014	Rok 2015
Liczba zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych	8	13	7
liczba przeprowadzonych postępowań w sprawie chorób zawodowych	16	19	14
Liczba stwierdzonych chorób zawodowych	9	5	4
Liczba decyzji odmownych	1	6	5
Liczba przeprowadzonych ocen narażenia zawodowego	14	12	16

Bezpośrednim skutkiem występowania zagrożeń zdrowia na stanowisku pracy są choroby zawodowe. Około 90% ogółu stwierdzanych chorób zawodowych powstaje po minimum 10 letnim okresie pracy. Świadczy to o tym, że większość chorób zawodowych występuje po długotrwałej ekspozycji na czynniki szkodliwe, tym większe znaczenie mają więc działania profilaktyczne zmierzające do stworzenia bezpiecznych warunków pracy.

W 2015 zgłoszono 7 przypadków podejrzenia choroby zawodowej. Stwierdzono 4 choroby zawodowe oraz wydano 5 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

W 2015 r. stwierdzono:

- 2 przypadki boreliozy (poz. 26 wykazu chorób zawodowych - choroby zakaźne i ich następstwa).

- 1 przypadek pylicy płuc – (poz. 3 wykazu chorób zawodowych)
- 1 przypadek – przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy – zespół cieśni w obrębie nadgarstka (poz. 20.1 wykazu chorób zawodowych)

V.3. Plan działalności na 2016 r.

Ogólne kierunki działania określone przez GIS na rok 2016 to:

1. Prowadzenie nadzoru w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy
2. Prowadzić postępowania administracyjne w sprawach chorób zawodowych
3. Prowadzenie nadzoru nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny narażenia zawodowego pracowników zatrudnionych w przemyśle tworzyw sztucznych.
4. Prowadzenie nadzoru nad warunkami pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników narażonych zawodowo na rtęć i jej związki
5. Prowadzenie nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, prekursorami narkotyków kategorii 2 i 3, produktami biobójczymi oraz detergentami
6. Prowadzenie działań wynikających z ustaleń Forum wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów, działającego przy Europejskiej Agencji Chemikaliów w Helsinkach
7. Prowadzenie nadzoru nad przygotowaniem pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest, w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032”
8. Współuczestniczenie w rozpowszechnianiu informacji nt. Bezpiecznych warunków pracy prowadzonych przez Krajowy Punkt Centralny (CIOP-PIB) w ramach kampanii Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy z siedzibą w Bilbao
9. Prowadzenie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych
10. Upowszechnianie materiałów informacyjnych z zakresu stwarzania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi przez produkty będącymi środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.

W 2016 r. do kontroli zaplanowano 149 zakładów będących pod nadzorem PPIS w Raciborzu.

VI. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Działalność Inspekcji Sanitarnej w zakresie Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego związana jest z planowaniem przestrzennym, procesem inwestycyjnym i ma na celu zapobieganie nieprawidłowościom związanym ze stanem sanitarnym oraz uciążliwym oddziaływaniem na środowisko projektowanych przedsięwzięć, na poszczególnych etapach procesu inwestycyjnego, a tym samym przyczynia się do realizacji obiektów o wyższym standardzie sanitarnym oraz mniej uciążliwych dla środowiska. Zadania te w 2015r. realizowano przez zajmowanie stanowiska w zakresie sanitarno-higienicznym w sprawach:

- uzgadniania projektów studiów zagospodarowania przestrzennego gmin,
- uczestnictwa w postępowaniach na etapie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko,
- uzgadniania projektów planów zagospodarowania przestrzennego gmin i projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- realizacji przedsięwzięć przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia, zwanej dalej „decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach”,
- wniosków dotyczących obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla planowanych przedsięwzięć na etapie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu lub uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach,
- opiniowania dokumentacji projektowej dotyczącej budowy, rozbudowy, nadbudowy, przebudowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych,
- kontroli zgodności budowanych obiektów z wymogami higienicznymi i zdrowotnymi, określonymi w obowiązujących przepisach,
- uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektów budowlanych,
- opiniowania obiektów pod względem sanitarno-higienicznym dla potrzeb instytucji koncesjonujących działalność,
- opiniowania obiektów pod względem sanitarno-higienicznym dla potrzeb instytucji współfinansujących w ramach programów unii europejskiej.

W przeciągu 2015r. dla terenu Miasta Raciborza i powiatu raciborskiego wydano ogółem 209 opinii sanitarnych /uzgodnienia/ i 114 decyzji oraz przeprowadzono 138 kontroli w ramach odbiorów obiektów oraz wizji lokalnych.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Lp.	Forma opinii sanitarnej	Ilość wydanych opinii w 2015 r.
1.	Pozwolenie na użytkowanie obiektu budowlanego /opinia/	100
2.	Dokumentacje projektowe, koncepcje/opinia/	3
3.	Decyzje rachunkowe/decyzja/	114
4.	Zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganej w prognozie oddziaływania na środowisko/opinia/	18
5.	Potrzeba przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu oddziaływania na środowisko/opinia/	22
6.	Warunki realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach/opinia/	5
7.	Inne sprawy/inne opinie/	34
8.	Projekty planów zagospodarowania przestrzennego wraz z prognozą /opinia/	27
9.	Kontrole obiektów	138

W ramach uzgadniania planów zagospodarowania przestrzennego gmin w przeciągu 2015r. uzgodniono 45 studiów uwarunkowań, zakresów prognoz, planów oraz zmian do planów zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych gmin: Krzanowice, Krzyżanowice, Racibórz, Nędza, Pietrowice Wielkie, Kuźnia Raciborska

W analizowanym okresie, charakterystycznym jest, że na tych obszarach dominuje, w ostatnim czasie, wyznaczenie terenów: MN – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, MW – tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, MNU – tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami, MWU – tereny zabudowy wielorodzinnej z usługami, U – tereny zabudowy usługowej, UC – teren zabudowy usługowej o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m², R – tereny rolnicze, KS – teren obsługi komunikacji, KDD – teren drogi publicznej klasy dojazdowej.

Na tych terenach zatem dla ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego ustala się zakaz lokalizacji nowych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz potencjalnie mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Ponadto zakazuje się lokalizacji zakładów stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności zagrożenie wystąpienia poważnych awarii. Ustala się wymóg przeznaczenia terenów niezabudowanych i nieutwardzonych na różne formy zieleni urządzonej oraz wymóg ochrony zasobów wód powierzchniowych i podziemnych.

W zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem ustala się dla nowej zabudowy nakaz instalowania urządzeń grzewczych opartych o niskoemisyjne techniki spalania paliw.

W zakresie ochrony przed hałasem ustala się zakaz lokalizacji obiektów budowlanych i urządzeń przekraczających wymogi w zakresie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku w odniesieniu

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

---

do istniejącej i projektowanej zabudowy mieszkaniowej i usługowej przeznaczeń terenów wynikających z obowiązujących przepisów związanych z ochroną środowiska i przyrody.

W zakresie ochrony powierzchni ziemi i środowiska przed odpadami ustala się wymóg gromadzenia i usuwania odpadów komunalnych zgodnie z obowiązującymi przepisami związanymi z gospodarowaniem odpadami oraz przyjętymi w gminie regulacjami.

Poza tym na obszarze nowego planu Gminy Pietrowice Wielkie wyznaczono tereny przeznaczone pod lokalizację urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych /EW/ i wyznaczono nowe tereny pod obiekty związane z produkcją stolarki z PVC, aluminium oraz drewna/AG/. Przewiduje się tereny cmentarzy/ZC/, gdzie wyznaczono pasy izolujące 50 m i 150 m. W odległości do 50m od cmentarza zabrania się lokalizacji obiektów na stały pobyt ludzi, zakładów żywieniowych, produkcyjnych i magazynowych żywnościowych jak również kopanych studni; zaś w odległości od 50 – 150m , lokalizować można w/w obiekty, pod warunkiem podłączenia ich sieci wodociągowej.

Projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krzyżanowice wskazywał obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, obszary szczególnego zagrożenia powodzią i osuwania się mas ziemnych, obszary, na których dopuszcza się rozmieszczenie urządzeń (instalacji) fotowoltaicznych o mocy przekraczającej 100kW, a także ich stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu; obszary, na których dopuszcza się rozmieszczenie obiektów handlowych, o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m².

W Gminie Nędza dla sołectwa Nędza projekt miejscowego planu zagospodarowania ustalał się przeznaczenie obiekty i urządzenia obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych oraz gospodarstwach leśnych i rybackich, pod warunkiem zachowania przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska dotyczących uciążliwości i oddziaływania na środowisko.

Również do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego przewidziano niewielki teren w tej gminie, o powierzchni ok. 4 ha położony w sołectwie Babice, gdzie występują obecnie tereny ruderalne powstałe na skutek długotrwałego ugorowania gruntów. W obowiązującym studium gminy Nędza analizowany obszar znajduje się w terenach rozwoju zabudowy produkcyjnej. Wyznacza się tu teren o symbolu 1P, dla którego ustala się przeznaczenie podstawowe, takie jak: obiekty produkcyjne, składy i magazyny oraz uzupełniające, takie jak: zabudowa usługowa i pomieszczenia usługowe, budynki i pomieszczenia administracyjne, obiekty garaży i budynków gospodarczych, dojazdy, place, chodniki i parkingi, obiekty małej architektury, zieleń urządzona, obiekty, urządzenia i sieci infrastruktury technicznej. Dla tego terenu zabrania się lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz usługowej nie związanej z podstawowym przeznaczeniem terenu.

Na terenach o działalności produkcji, baz, składów, produkcji rolniczych

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

- w zakresie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem nakazuje się: utwardzanie placów i podjazdów służących obsłudze produkcji instalowanie urządzeń oczyszczających ścieki deszczowe i roztopowe przed odprowadzeniem ich do odbiorników, z tym, że dopuszcza się zagospodarowanie ścieków deszczowych i roztopowych na terenie działki budowlanej, magazynowanie obornika na szczelnych płytach z odprowadzeniem wycieków do szczelnych zbiorników, pełną hermetyzację zbiorników z gnojowicą, gnojówką; w okresie prowadzenia robót budowlanych, stosowanie urządzeń zabezpieczających przed zanieczyszczeniami wyplukiwanymi z materiałów oraz wyciekami z maszyn i samochodów (w szczególności stosowanie systemów separacji ropopochodnych),

-w zakresie ochrony powierzchni ziemi – nakazuje się wykorzystanie do celów budowlanych (w tym dla potrzeb niwelacji terenu lub realizacji elementów zagospodarowania terenu) nie zanieczyszczonej gleby i innych materiałów występujących w stanie naturalnym, wydobytych w trakcie robót budowlanych, w związku z realizacją zagospodarowania, zgodnie z przeznaczeniem terenu;

-w zakresie ochrony przed hałasem – tereny, dla których obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku, określone wskaźnikami hałasu .

Wyznacza się również teren o symbolu 1KDD, dla którego ustala się przeznaczenie podstawowe – droga publiczna klasy „dojazdowa” i uzupełniająca - sieci infrastruktury technicznej. Dla tego terenu zakazuje się lokalizacji budynków i obiektów infrastruktury technicznej.

Przedmiotem projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Krzyżanowice dla sołectw Bieńkowice jest obszar o powierzchni 2,60 ha i Tworków - obszar o powierzchni 2,20 ha i 2,50 ha – jako obsługa produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych. W celu ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem ustala się: stosowanie instalacji opartych o wysokosprawne techniki spalania paliw, pełną hermetyzację magazynowania pasz i załadunku do silosów zbożowych, w systemie wentylacji pomieszczeń inwentarskich i magazynowych stosowanie urządzeń eliminujących odory, w szczególności biofiltry, filtry odorów, wentylację z recyrkulacją, magazynowanie pomiotu w pomieszczeniach magazynowych.

W Gminie Kuźnia Raciborska w sołectwach Turze i Siedliska celem ustaleń projektu planu były tereny eksploatacji złóż kruszywa, z zachowaniem ochrony terenów sąsiednich poprzez zachowanie pasów ochronnych; na terenach tych nie zamierza się także sytuować budynków służących do stałego przebywania ludzi. Również w tej gminie, przedmiotem zmiany planu było wyznaczenie korytarza dla napowietrznej linii elektroenergetycznej WN 100kV relacji GPZ Kędzierzyn – GPZ Kuźnia Raciborska, dopuszczona ustaleniami planu, ponieważ nie koliduje w żadnym miejscu z istniejącą zabudowa mieszkaniową.

Na terenie Raciborza w jednej z dzielnic zaopiniowano negatywnie jeden z projektów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, ze względu na brak spełnienia wymogu rozporządzenia o cmentarzach: że w odległości do 50m od cmentarza zabrania się lokalizacji obiektów na stały pobyt ludzi itp.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

W myśl ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008r. Nr 199 z późn. zm.) wynika postępowanie organów PIS, w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków niektórych planów i programów, czyli tzw. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Na etapie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko prowadzone były sprawy dotyczące:

- wyrażenia opinii w sprawie co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko,
- opiniowania warunków realizacji przedsięwzięcia w zakresie ochrony zdrowia i życia ludzi przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Opiniując wnioski określające zakresy raportów o oddziaływaniu na środowisko oraz uzgadniając decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięć, szczególną uwagę zwracano na zagadnienia związane z ochroną warunków sanitarnych i zdrowotnych.

W ramach przeprowadzonego postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w przeciągu 2015r. wydano - 27 uzgodnień; a potrzebę przeprowadzenia oceny dla 5 przedsięwzięć, dla których określono zakres raportu. Oceny oddziaływania na środowisko dotyczyły głównie przedsięwzięć takich jak: farmy wiatrowe, obiekty przemysłowe: budynki produkcyjne, montownie, wytwórnie hale magazynowe; budynki drobiarskie i chlewnie, inwestycje związane z gospodarką odpadami, sieć kanalizacji, inwestycje drogowe. Wnioski te dotyczyły tych przedsięwzięć, które wg oceny Państwowego Inspektora Sanitarnego wymagały przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko ze względu na skalę przedsięwzięcia, oddziaływania na wiele elementów środowiska i konieczności kompleksowej oceny stopnia i zasięgu oddziaływania.

W ramach przeprowadzonych postępowań przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zaopiniowano w 2015r. w zakresie ochrony zdrowia i życia 5 przedsięwzięć i dotyczyły one głównie: budowy instalacji wytwórni mas bitumicznych, modernizacji linii kolejowej, budowy sieci kanalizacji sanitarnej.

W ramach uzgadniania dokumentacji projektowej /3 dokumentacje/, zwracano szczególną uwagę na:

- zachowanie właściwych warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki (dot. m. in. zagadnień higieny pracy i środowiska), oraz warunki higieny użytkowanych pomieszczeń (oświetlenie, wentylacja, ogrzewanie, wykończenie itp.) na każdym etapie procesu inwestycyjnego, mając na uwadze środowisko pracy człowieka,
- zapewnienie właściwego stanu sanitarno – zdrowotnego w nowo realizowanych oraz przebudowanych obiektach budowlanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań technicznych gwarantujących zachowanie w nich odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych dla przebywania w nich ludzi.

Jeżeli wziąć pod uwagę odbiory sanitarne obiektów, to najczęściej były to: salony fryzjerskie, salony

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

---

kosmetyczne lub fryzjersko-kosmetyczne z odnową biologiczną; warsztaty rzemieślnicze, stacje obsługi pojazdów, obiekty przemysłowe takie jak: budynki produkcyjne, hale magazynowe, zaplecza socjalno-sanitarne; inwestycje związane z gospodarką odpadami; obiekty zamkniętej służby zdrowia, apteki i punkty apteczne, gabinety lekarskie, domy opieki społecznej, placówki opiekuńczo-wychowawcze, hotele, pensjonaty, budynki biurowe i konferencyjne; budynki sportu i rekreacji, szkoły i przedszkola, bary szybkiej obsługi, restauracje, zakłady przetwórstwa spożywczego, sklepy spożywcze i kioski budynki, obiekty handlowo-usługowe nie związane z żywnością; rodzaj obiektów i specyfika ich z roku na rok zasadniczo nie uległa zmianie.

W 2015r. przeprowadzono ogółem 108 kontroli obiektów i były to:

- kontrole przeprowadzone w związku ze zgłoszeniem obiektu do użytkowania,
- kontrole w aspekcie spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych w obiektach.

Na ogólną liczbę kontroli składają się:

- obiekty nowobudowane,
- obiekty modernizowane i adaptowane na zamierzony cel, realizowane na zgłoszenie.

Podobnie jak w latach ubiegłych, nadal podczas kontroli inwestycji zwracano szczególną uwagę na: posiadanie wszystkich wymaganych opinii i uzgodnień, zastosowanie odpowiednich materiałów budowlanych, zgodność realizacji inwestycji z dokumentacją projektową w kontekście rodzaju i charakteru odstępstw, dostępność obiektów dla osób niepełnosprawnych.

VII. OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

Działalność oświatowo-zdrowotna i promocji zdrowia w 2015 roku prowadzona była zgodnie z zakresem zadań Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia wynikających z Ustawy o Inspekcji Sanitarnej, do których należą m.in. inicjowanie i wytyczanie kierunków przedsięwzięć zmierzających do zaznajomienia społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowanie zasad higieny, racjonalnego żywienia oraz metod zapobiegania chorobom oraz pobudzanie aktywności społecznej do działań na rzecz własnego zdrowia. Podjęte działania realizowane były zgodnie z celami Narodowego Programu Zdrowia, kierunkami działań Światowej Organizacji Zdrowia, w oparciu o koncepcje zawarte w Karcie Ottawskiej i późniejszych dokumentach dotyczących promocji zdrowia oraz wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego i Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W 2015 roku Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Raciborzu kontynuowała dotychczas podejmowane działania dotyczące m.in. profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych, wspierania prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez odżywianie i propagowanie aktywności fizycznej, profilaktyki zakażeń WZW B i C, profilaktyki palenia tytoniu i innych uzależnień w tym przeciwdziałania rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży, zapobiegania zakażeniom HIV i chorobie AIDS, bezpiecznego korzystania z promieniowania ultrafioletowego UV, nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków oraz profilaktyki raka szyjki macicy i innych problemów zdrowotnych wynikających z bieżącej sytuacji epidemiologicznej powiatu raciborskiego.

Realizacja programów zdrowotnych, akcji, kampanii informacyjno-edukacyjnych, imprez, punktów konsultacyjnych, badań zdrowotnych, porad i szkoleń, jak również informacje przekazywane za pośrednictwem lokalnych mediów przyczyniły się m.in. do zwiększenia poziomu wiedzy uczniów, rodziców, opiekunów, kadry pedagogicznej i społeczności lokalnej oraz do wzmocnienia postaw, zachowań i nawyków prozdrowotnych.

Powyższe działania realizowane we współpracy z placówkami oświatowo-wychowawczymi, kulturalnymi, zakładami opieki zdrowotnej oraz samorządami lokalnymi i innymi instytucjami publicznymi zmierzały do pobudzania aktywności prozdrowotnej mieszkańców powiatu raciborskiego, ochrony zdrowia oraz do świadomego eliminowania czynników zagrażających zdrowiu.

VII.1. Programy krajowe

VII.1.1 „Trzymaj Formę!”

Celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety. Program adresowany jest do uczniów klas V-VI szkół podstawowych i klas I-III szkół gimnazjalnych.

W roku szkolnym 2014/2015 IX edycję programu realizowało 65 oddziałów klas I-III z 11 gimnazjów i 39 oddziałów klas V-VI z 17 szkół podstawowych. Edukacją zostało objętych ogółem 2054 uczniów (1262 w gimnazjach, 603 w szkołach podstawowych). W szkołach podstawowych i gimnazjalnych program był realizowany przez 59 nauczycieli w ramach zajęć obowiązkowych i pozalekcyjnych. W spotkaniach dot. realizacji programu „Trzymaj Formę!” brało udział 485 rodziców. Większość placówek opracowała własne projekty edukacyjne.

Wśród najczęściej wybieranych form realizacji programu znalazły się: przygotowywanie zdrowej żywności, układanie jadłospisów, dni zdrowego jedzenia, odczytywanie i rozumienie etykiet produktów spożywczych, obliczanie BMI, pogadanki, prelekcje, spotkania ze specjalistami, konkursy, konkurencje sportowe, prezentacje multimedialne, degustacje, pokazy, ćwiczenia oraz instruktaże.

VII.1.2. Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce. Cele i zadania na lata 2014-2018

Program Ograniczania Zdrowotnych Następstw Palenia Tytoniu w Polsce określa kierunki działań oraz priorytetowe cele i zadania w dziedzinie zwalczania zagrożeń zdrowia związanych z paleniem tytoniu. W ramach programu przeprowadzono 706 kontroli sprawdzających przestrzeganie zakazu palenia tytoniu w miejscach objętych prawnym zakazem palenia. We wszystkich skontrolowanych miejscach publicznych stosowano ustawę o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

W 2015 roku m.in. podjęto współpracę z Młodzieżowym Ośrodkiem Wychowawczym w Kuźni Raciborskiej, w ramach której zorganizowano akcję informacyjno-edukacyjną oraz badania miernikiem tlenu węgla w wydychanym powietrzu wśród wychowanków Ośrodka. Wychowankom zapewniono dostęp do materiałów edukacyjnych oraz możliwość skorzystania z poradnictwa w zakresie metod rzucenia palenia. U większości osób został wykryty tlenek węgla w wydychanym powietrzu.

Działania związane z profilaktyką palenia tytoniu były prowadzone m.in. w ramach „XXIII Memoriału im. kpt. A. Kaczyny i dh. A. Malinowskiego”, który odbył się w dniu 22 sierpnia 2015r. na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Raciborzu oraz w ramach „Jesiennych Międzynarodowych Halowych Mistrzostw Raciborza i Powiatu Raciborskiego w Lekkiej Atletyce Szkół Podstawowych oraz Gimnazjów”, które odbyły się w dniu 27 października 2015r. na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu.

Dodatkowo w ramach realizacji założeń kampanii społecznej pn. „Nie zawsze wędzone trzyma dłużej” w dniu 17 grudnia 2015r. w siedzibie PSSE w Raciborzu zorganizowano naradę dla pedagogów ze wszystkich szkół gimnazjalnych powiatu raciborskiego, podczas której przedstawiono cele i założenia kampanii oraz przekazano materiały edukacyjno-informacyjne w postaci ulotek i plakatów.

VII.1.3. „Czyste powietrze wokół nas”

Przedszkolny program edukacji antytytoniowej skierowany do dzieci 5-6 letnich oraz ich rodziców. W roku szkolnym 2014/2015 program realizowały 33 przedszkola w powiecie raciborskim.

W przedszkolach, w ramach realizacji programu, organizowane były m.in. pogadanki, warsztaty, wycieczki, konkursy, ćwiczenia, gry i zabawy, prezentacje, pokazy, quizy, nauka piosenki, zabawy ruchowe, spotkania ze specjalistami. W programie uczestniczyło 1010 dzieci przedszkolnych oraz 706 rodziców.

Dzięki realizacji zajęć programowych dzieci zrozumiały, że mają prawo decydować o tym, co się wokół nich dzieje i dokonywać świadomych wyborów wobec palenia papierosów. Dowiedziały się również jak należy prawidłowo reagować w sytuacjach, w których narażone są na bierne palenie.

VII.1.4. „Nie pal przy mnie, proszę”

Program edukacji antytytoniowej dla uczniów klas I-III szkół podstawowych. Celem głównym programu jest wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy. W roku szkolnym 2014/2015 V edycję programu realizowało 27 szkół podstawowych z powiatu raciborskiego. Koordynatorzy szkolni podejmowali działania takie jak: pogadanki, prelekcje, konkursy, quizy, ćwiczenia, gry i zabawy, pokazy, wykonanie prac plastycznych i plakatów nt. szkodliwości palenia, gazetki, apele dla wszystkich klas związane z tematyką nikotynizmu oraz biernego palenia. W programie uczestniczyło 1253 uczniów oraz 300 rodziców.

VII.1.5. „Znajdź właściwe rozwiązanie”

Program profilaktyki palenia tytoniu dla uczniów starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjum. W roku szkolnym 2014/2015 V edycję programu realizowało 11 szkół gimnazjalnych oraz 16 szkół podstawowych z powiatu raciborskiego. Koordynatorzy szkolni podejmowali działania takie jak: pogadanki, prelekcje, konkursy, ćwiczenia, gazetki, apele dla wszystkich klas związane z tematyką nikotynizmu oraz biernego palenia. W programie uczestniczyło 705 uczniów ze szkół gimnazjalnych oraz 448 ze szkół podstawowych. Działaniami objęto również 154 rodziców.

VII.1.6. „Profilaktyczny Program w Zakresie Przeciwdziałania Uzależnieniu od Alkoholu, Tytoniu i innych Środków Psychoaktywnych”

Program ogólnopolski, którego celem jest ograniczenie używania tytoniu, alkoholu i innych substancji psychoaktywnych. Grupą docelową są kobiety w wieku prokreacyjnym (tj. między 15 a 49 rokiem życia).

W ramach tego Projektu w roku szkolnym 2014/2015 zrealizowano II edycję ogólnopolskiego programu edukacyjnego w zakresie profilaktyki uzależnień pt. „ARS, czyli jak dbać o miłość?”. Celem programu jest ograniczenie używania substancji psychoaktywnych (alkoholu, tytoniu, narkotyków, środków zastępczych) przez uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Do realizacji programu na terenie powiatu raciborskiego przystąpiło 8 szkół ponadgimnazjalnych. W programie wzięło udział 186 uczniów.

Działania związane z realizacją Projektu były prowadzone m.in. w ramach „XXIII Memoriału im. kpt. A. Kaczyny i dh. A. Malinowskiego”, który odbył się w dniu 22 sierpnia 2015r. na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Raciborzu, w ramach „Jesiennych Międzynarodowych Halowych Mistrzostw Raciborza i Powiatu Raciborskiego w Lekkiej Atletyce Szkół Podstawowych oraz Gimnazjów”, które odbyły się w dniu 27 października 2015r. na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu oraz w ramach organizowanego w Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu Tygodnia Profilaktyki, podczas którego pracownicy PSSE w Raciborzu przeprowadzili w dniu 18.11.2015r. pogadankę dla uczniów szkoły dot. profilaktyki uzależnień. W ramach w/w przedsięwzięć były prowadzone badania miernikiem tlenu węgla w wydychanym powietrzu oraz ćwiczenia z użyciem alkogogli i narkogogli, które cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem. Działaniami objęto ok. 2200 osób.

Dodatkowo w ramach realizacji założeń kampanii społecznej pn. „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu” w dniu 17 grudnia 2015r. w siedzibie PSSE w Raciborzu zorganizowano naradę dla pedagogów ze wszystkich szkół gimnazjalnych powiatu raciborskiego, podczas której przedstawiono cele i założenia kampanii oraz przekazano materiały edukacyjno-informacyjne w postaci plakatów.

VII.1.7. Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV

W ramach programu w 2014 roku zorganizowano kampanie społeczne oraz podjęto działanie informacyjno- edukacyjne o tematyce HIV/AIDS mające na celu popularyzację najistotniejszych informacji nt. HIV i AIDS oraz ryzyka zakażenia w placówkach oświatowo-wychowawczych.

W dniu 05.02.2015r. wystosowano pismo wraz z informacją do wszystkich poradni dla kobiet (10) dot. kampanii edukacyjnej skierowanej do kobiet planujących macierzyństwo i będących w ciąży oraz do lekarzy ginekologów pt. „**Jeden test. Dwa życia. Zrób test na HIV. Dla siebie i swojego dziecka**”. Wszystkim Poradniom „K” przekazano materiały kampanijne – 475 sztuk (publikacje, broszury, ulotki, plakaty, kalendarze).

W dniu 12.02.2015r. przekazano lokalnym mediom (3) informację dot. **akcji „Mój Walenty jest the best, idzie ze mną zrobić test”** zachęcającą młode, pełnoletnie osoby do wykonania testu w kierunku HIV. Informacja została opublikowana na portalach nasraciborz.pl, raciborz.com.pl, nowiny.pl oraz w BIP-ie i na stronie internetowej PSSE w Raciborzu. W ramach kampanii otrzymano podkładki pod kubek (50 sztuk), które przekazano wszystkim poradniom dla kobiet (10).

W dniu 5 października na BIP-ie i stronie internetowej PSSE w Raciborzu opublikowano informację dot. kampanii „**HIVokryzja. Wyleczmy się**” realizowaną przez Fundację Studio Psychologii Zdrowia.

W ramach Światowego Dnia AIDS i realizowanej w jego ramach kampanii „Coś was łączy? Zrób test na HIV” w dniach 12 i 25 listopada przekazano materiały edukacyjno-informacyjne w postaci broszur i ulotek do dwóch szkół ponadgimnazjalnych (252 sztuki), w których zaplanowano działania informacyjno-edukacyjne w zakresie profilaktyki HIV/AIDS.

Działania związane z profilaktyką HIV/AIDS były prowadzone także m.in. w ramach „XXIII Memoriału im. kpt. A. Kaczyny i dh. A. Malinowskiego”, który odbył się w dniu 22 sierpnia 2015r. na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Raciborzu oraz w ramach „Jesiennych Międzynarodowych Halowych Mistrzostw Raciborza i Powiatu Raciborskiego – w Lekkiej Atletyce Szkół Podstawowych oraz Gimnazjów”, które odbyły się w dniu 27 października 2015r. na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu.

VII.2. Programy wojewódzkie

VII.2.1. „Wybierz Życie – Pierwszy Krok”

Program edukacyjny skierowany do uczniów I klas szkół ponadgimnazjalnych, którego celem jest przede wszystkim zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę poprzez między innymi zwiększenie poziomu wiedzy uczniów i ich opiekunów na temat roli wirusa HPV w powstawaniu raka szyjki macicy oraz kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko powstania tej choroby.

W roku szkolnym 2014/2015 III edycję programu realizowało 5 szkół ponadgimnazjalnych. Działaniami edukacyjnymi objęto 814 uczniów oraz 102 rodziców.

Program cieszył się dużym zainteresowaniem wśród uczniów. Mieli możliwość uzyskania nowych dla siebie informacji oraz poszerzenia swojej wiedzy nt. zagrożeń związanych z zakażeniem wirusem HPV oraz profilaktyki raka szyjki macicy.

VII.2.2. „Podstępne WZW”

Wojewódzki program profilaktyki WZW B i C mający na celu upowszechnienie wiedzy na temat zagrożeń wynikających z zakażeń HBV i HCV oraz sposobów zapobiegania im. Program skierowany jest do uczniów klas II szkół ponadgimnazjalnych.

W roku szkolnym 2014/2015 na terenie powiatu raciborskiego IV edycję programu zrealizowało 7 szkół ponadgimnazjalnych. W programie uczestniczyło 464 uczniów z 20 klas drugich.

Program cieszył się dużym zainteresowaniem wśród uczniów. W znacznym stopniu poszerzył ich wiedzę nt. profilaktyki WZW, czynników ryzyka i ochrony przed zakażeniami HBV i HCV.

VII.2.3. „Znamię! Znam je?”

Akcja mająca na celu upowszechnienie wiedzy o czerniaku – nowotworze złośliwym skóry, adresowana do uczniów szkół ponadgimnazjalnych.

W roku szkolnym 2014/2015 na terenie powiatu raciborskiego program zrealizowało 7 szkół ponadgimnazjalnych. W programie uczestniczyło 474.

Dzięki realizacji zajęć programowych, wśród uczniów upowszechniono wiedzę na temat czerniaka i skutecznych metod zabezpieczania się przed tym nowotworem skóry. Uczniowie, dzięki specjalnie przygotowanemu filmikowi oraz materiałom informacyjnym dowiedzieli się, jak prawidłowo sprawdzać skórę i uchronić się przed czerniakiem. Wśród młodzieży wyrosła również świadomości na temat zagrożeń wynikających z zachorowalności na czerniaka.

VII.2.4. „Żywienie na wagę zdrowia”

Program wojewódzki, którego głównym celem jest wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez odżywianie i propagowanie aktywności fizycznej. Adresatami programu są dyrektorzy i kadra pedagogiczna żłobków, przedszkoli i szkół, osoby odpowiedzialne za wyżywienie dzieci w placówkach nauczania i wychowania, organy założycielskie żłobków, przedszkoli i szkół oraz dzieci i młodzież, ich rodzice i opiekunowie.

W roku szkolnym 2014/2015 III edycję programu zrealizowały 34 placówki oświatowe w tym żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja. Edukacją objęto 2961 dzieci i młodzieży oraz 2428 rodziców i opiekunów.

Realizacja programu w placówkach umożliwiła zwiększenie świadomości dzieci, rodziców, opiekunów oraz pracowników nt. znaczenia zdrowego żywienia w codziennym życiu. Program cieszył się wielkim zainteresowaniem oraz poparciem. Stał się motywacją do dalszej pracy nad poprawą żywienia w placówkach.

W dniu 13 maja 2015r. wystosowano pismo do placówek nauczania i wychowania z powiatu raciborskiego z zaproszeniem do realizacji IV edycji programu „Żywienie na wagę zdrowia”. Do programu przystąpiło 26 placówek (żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja).

W dniu 19 listopada 2015r. w siedzibie PSSE w Raciborzu odbyło się szkolenie dla osób odpowiedzialnych za żywienie dzieci w placówkach nauczania i wychowania oraz dla nauczycieli. Uczestnicy szkolenia zostali wyposażeni w materiały edukacyjno-informacyjne niezbędne do realizacji programu (poradniki, plakaty, ulotki, płyty CD).

VII.2.5. „Smak życia czyli debata o dopalaczach”

Program mający na celu dostarczenie młodym ludziom w wieku 13-15 lat /uczniowie szkół gimnazjalnych/ podstawowych informacji w kwestii używania tzw. dopalaczy, wiedzy o samych dopalaczach, a tym samym podniesienie świadomości o zdrowotnych konsekwencjach używania nowych narkotyków i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami.

W dniu 21 września 2015r. wystosowano pismo do wszystkich szkół gimnazjalnych w powiecie raciborskim z zaproszeniem do realizacji I edycji programu „Smak życia czyli debata o dopalaczach” w roku szkolnym 2015/2016. Do programu przystąpiło 100% gimnazjów (21) oraz 1 szkoła podstawowa.

W dniu 17 grudnia 2015r. w siedzibie PSSE w Raciborzu odbyło się szkolenie dla koordynatorów szkolnych programu „Smak życia czyli debata o dopalaczach”. Koordynatorzy szkolni zostali wyposażeni w materiały edukacyjno-informacyjne do realizacji programu (płyty CD, plakaty, ulotki). W szkoleniu uczestniczyło 21 osób.

VII.3. Interwencje nieprogramowe:

VII.3.1. Obchody Światowego Dnia bez Tytoniu (31 maj)

W ramach realizacji celów i założeń Światowego Dnia bez Tytoniu 2015r. opracowano materiały informacyjne dot. hasła ogłoszonego przez WHO „Stop nielegalnemu obrotowi wyrobami tytoniowymi”. Informacja wraz z plakatem pt. „Chcemy żyć bez dymu” oraz ulotkami dotyczącymi szkodliwości palenia tytoniu zostały wyeksponowane w budynku PSSE w Raciborzu oraz umieszczone na stronie internetowej PSSE oraz stronie BIP PSSE. Prowadzona była także dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych w postaci ulotek i plakatów do zakładów opieki zdrowotnej na terenie powiatu raciborskiego. W 8 placówkach rozdystrybuowano 380 ulotek oraz 19 plakatów.

VII.3.2. Obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia (trzeci czwartek listopada)

W ramach obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia w dniu 18 listopada 2015r. pracownicy PSSE w Raciborzu uczestniczyli w akcji informacyjno-edukacyjnej zorganizowanej w Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu w ramach trwającego w szkole Tygodnia Profilaktyki i Bezpieczeństwa. Celem spotkania z uczniami szkoły podstawowej, gimnazjum i liceum było m.in. przypomnienie podstawowych informacji dot. szkodliwości czynnego i biernego palenia tytoniu, a także przybliżenie celów i założeń obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia. W ramach spotkania uczniowie mieli możliwość wzięcia udziału w badaniu miernikiem tlenku węgla w wydychanym powietrzu. W spotkaniu wzięło udział ok. 180 osób. W badaniu miernikiem tlenku węgla wzięły udział 22 osoby.

W dniu 24 listopada 2015r., w ramach działań informacyjno-edukacyjnych prowadzonych w związku z obchodami Światowego Dnia Rzucania Palenia, pracownik sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Raciborzu przeprowadził akcję informacyjno-edukacyjną w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Kuźni Raciborskiej dot. szkodliwości czynnego i biernego palenia tytoniu. W ramach akcji przygotowano stoisko, przy którym uczniowie mieli możliwość skorzystania z badania miernikiem tlenku węgla w wydychanym powietrzu. Uczestnikom badania zapewniono dostęp do materiałów edukacyjnych dot. m.in. skutków zdrowotnych czynnego i biernego palenia tytoniu. Prowadzone były także rozmowy, podczas których motywowano osoby palące do zerwania z nałogiem, promowano zdrowy i aktywny styl życia, omawiano problematykę biernego palenia tytoniu. W badaniu wzięło udział 50 wychowanków Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w wieku od 13 do 17 lat.

Dodatkowo prowadzona była dystrybucja materiałów edukacyjnych. W sumie rozdysponowano 7 plakatów oraz 120 ulotek.

VII.3.3. Światowy Dzień Zdrowia (7 kwietnia)

W ramach obchodów Światowego Dnia Zdrowia, którego tematem przewodnim w 2015 roku było „**Bezpieczeństwo żywności**”, a hasłem „**Z pola na stół – uczynń jedzenie bezpiecznym**” opracowano informację prasową oraz ulotkę dla konsumentów na podstawie materiałów informacyjnych udostępnionych przez WHO. Informacja oraz ulotka zostały umieszczona na stronie internetowej PSSE w Raciborzu oraz na stronie BIP, a także na tablicy informacyjnej znajdującej się w PSSE w Raciborzu. Ponadto do rozpowszechnienia informacji nt. obchodów Światowego Dnia Zdrowia włączyły się dwa raciborskie portale internetowe naszraciborz.pl oraz raciborz.com.pl.

VII.3.4. „Brazowo, ale czy zdrowo?”

Celem akcji jest kształtowanie postaw i zachowań zdrowotnych ludności, związanych z bezpieczeństwem korzystania z promieni słonecznych w okresie letnim oraz zwrócenie uwagi na problemy zdrowotne wynikające z nieodpowiedzialnego korzystania z promieniowania ultrafioletowego (UV) w solariach jako kluczowego zagrożenia dla zdrowia dzieci i młodzieży.

W ramach akcji „Brazowo, ale czy zdrowo?” prowadzone były pogadanki w placówkach organizujących wypoczynek letni dla dzieci i młodzieży. Uczestnicy pogadanek otrzymali ulotki informacyjne, a organizatorom wypoczynku przekazywano plakaty. W 11 przeprowadzonych pogadankach uczestniczyło ogółem ok. 340 osób.

Ponadto w dniu 22.08.2015r. w ramach XXIII Memoriału im. mł. kpt. A. Kaczyny i dh. A. Malinowskiego, który odbywał się na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Raciborzu zorganizowano punkt informacyjny, w którym wyeksponowano materiały informacyjno-edukacyjne dot. akcji „Brazowo, ale czy zdrowo?” oraz udzielano porad dot. bezpiecznego korzystania z promieni słonecznych. W akcji uczestniczyło ok. 50 osób.

VII.3.5. Dopalacze - Wypalacze „groźne narkotyki”

Wojewódzka akcja edukacyjna mająca na celu profilaktykę uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu psychoaktywnych środków zastępczych w środowisku młodzieży. W związku ze znacznym wzrostem zatruc dopalaczami w woj. śląskim w lipcu 2015r., podjęto liczne i wzmożone działania profilaktyczne w powyższym zakresie.

W dniach 15.06. – 22.06.2015r. przeprowadzono cykl spotkań z młodzieżą w 5 gimnazjach. W czasie spotkań prowadzono pogadanki dot. skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z zażywania dopalaczy oraz innych substancji psychoaktywnych. W spotkaniach uczestniczyło ok. 550 osób.

OŚWIATA ZDROWOTNA I PROMOCJA ZDROWIA

W dniach 10.07. – 19.08.2015r. przeprowadzono cykl spotkań z dziećmi i młodzieżą w placówkach organizujących letni wypoczynek. W czasie spotkań prowadzono pogadanki, a także przekazywano materiały edukacyjno-informacyjne w postaci ulotek i plakatów. W spotkaniach uczestniczyło ok. 340 osób.

W dniu 22.08.2015r. na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Raciborzu, podczas masowej imprezy pt. „XXIII Memoriał im. mł. kpt. A. Kaczyny i dh. A. Malinowskiego”, przeprowadzono akcję profilaktyczno-edukacyjną skierowaną do młodzieży i osób dorosłych z terenu Raciborza i miast ościennych. Przy stanowisku profilaktyczno-edukacyjnym uczestnicy mogli skorzystać z porad informacyjno-metodycznych związanych z profilaktyką uzależnień oraz z materiałów dotyczących tematyki uzależnień. W akcji wzięło udział ok. 50 osób.

W dniach 09.07. – 03.09. 2015r. prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjno-informacyjnych (plakaty) do placówek i instytucji, które włączyły się w realizację akcji. Rozdysponowano 14 plakatów, które zostały wyeksponowane w widocznych miejscach.

W dniu 1 października 2015r. pracownik PSSE w Raciborzu oraz rzecznik Komendy Powiatowej Policji w Raciborzu zostali zaproszeni do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Nieślyszących i Słabosłyszących w Raciborzu w celu przeprowadzenia pogadanki dla uczniów szkoły nt. skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z zażywania dopalaczy. W pogadance uczestniczyło ok. 50 osób.

W dniu 27 października 2015r. pracownik sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Raciborzu przeprowadził pogadankę dot. profilaktyki uzależnień dla uczniów klas IV-VI w Szkole Podstawowej nr 15 w Raciborzu w ramach trwających w szkole Dni Profilaktyki. W pogadance uczestniczyło ok. 50 osób.

Ponadto w dniu 27 października 2015r. w ramach imprezy pn. „Jesienne Międzynarodowe Halowe Mistrzostwa Raciborza i Powiatu Raciborskiego w Lekkiej Atletyce Szkół Podstawowych oraz Gimnazjów”, która odbyła się w Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu, zorganizowano punkt informacyjno-edukacyjny, przy którym uczestnicy imprezy mieli możliwość skorzystania z porad dot. profilaktyki chorób oraz przeciwdziałania uzależnieniom, a także wzięcia udziału w ćwiczeniach z użyciem narkogogli i alkogogli. Przy stoisku wyeksponowano materiały edukacyjne (plakaty, ulotki) informujące m.in. o szkodliwości zażywania „dopalaczy”.

W dniu 18 listopada 2015r. w Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu zorganizowano akcję informacyjno-edukacyjną w ramach trwającego w szkole Tygodnia Profilaktyki. Pracownicy PSSE w Raciborzu zostali zaproszeni w celu przeprowadzenia pogadanki dla uczniów szkoły nt. skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z zażywania dopalaczy. W pogadance uczestniczyło ok. 180 osób.

Do rozpowszechnienia idei akcji włączyły się również lokalne media. Informacje były także zamieszczane na stronach internetowych szkół oraz instytucji współpracujących z PSSE w Raciborzu. W sumie ukazały się 23 informacje na stronach internetowych oraz w prasie lokalnej.

VII.3.6. Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach w ramach programu zdrowotnego Ministra Zdrowia p.n. „Narodowy Program Ochrony Antybiotyków”

Celem akcji jest propagowanie racjonalnego stosowania antybiotyków wśród społeczeństwa oraz zwrócenie uwagi na problem antybiotykooporności, jak również nadużywania i niewłaściwego stosowania antybiotyków.

Działania związane z antybiotykoopornością były prowadzone m.in. w ramach „XXIII Memoriału im. kpt. A. Kaczyny i dh. A. Malinowskiego”, który odbył się w dniu 22 sierpnia 2015r. na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Raciborzu oraz w ramach „Jesiennych Międzynarodowych Halowych Mistrzostw Raciborza i Powiatu Raciborskiego w Lekkiej Atletyce Szkół Podstawowych oraz Gimnazjów”, które odbyły się w dniu 27 października 2015r. na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu.

Dodatkowo w dniu 17 grudnia 2015r. w siedzibie PSSE w Raciborzu zorganizowano naradę dla pedagogów ze wszystkich szkół gimnazjalnych powiatu raciborskiego, podczas której przedstawiono cele i założenia akcji oraz przekazano materiały edukacyjno-informacyjne w postaci ulotek i plakatów.

VII.3.8. Akcja „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”

Akcja mająca na celu podnoszenie świadomości społeczeństwa nt. szczepień ochronnych. W ramach rozpoczęcia akcji wystosowano pismo informacyjne dot. założeń realizacji akcji wraz ze spotem edukacyjno-informacyjnym do wszystkich samorządów lokalnych: Starostwo Powiatowe, Urzędy Miast i Gmin. Informacja nt. akcji została również zamieszczona na stronie internetowej PSSE w Raciborzu oraz stronie BIP PSSE w Raciborzu.

W ramach akcji prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych w postaci ulotek. W sumie rozdystrybuowano 648 ulotek (żłobki, przedszkola, zakłady opieki zdrowotnej)

Działania związane z promocją akcji były prowadzone m.in. w ramach „XXIII Memoriału im. kpt. A. Kaczyny i dh. A. Malinowskiego”, który odbył się w dniu 22 sierpnia 2015r. na terenie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Raciborzu oraz w ramach „Jesiennych Międzynarodowych Halowych Mistrzostw Raciborza i Powiatu Raciborskiego w Lekkiej Atletyce Szkół Podstawowych oraz Gimnazjów”, które odbyły się w dniu 27 października 2015r. na terenie Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu.

VII.3.9. Kampania „Mam świadomość jak być zdrowym”

Inicjatorem kampanii jest Śląski Państwowy Inspektor Sanitarny. Kampania jest adresowana do właścicieli i pracowników gabinetów kosmetycznych, fryzjerskich, tatuażu, odnowy biologicznej itp. Jej celem jest upowszechnienie wiedzy nt. profilaktyki zakażeń, w tym krwiopochodnych w tego typu zakładach, poprawa warunków higienicznych, uświadomienie znaczenia i konieczności stosowania

procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi przy wykonywaniu usług, ograniczenie występowania zakażeń krwiopochodnych.

W ramach kampanii zorganizowano szkolenie dla właścicieli i pracowników w/w obiektów, które odbyło się w dniu 9 kwietnia 2015r. W szkoleniu uczestniczyli przedstawiciele 54 zakładów. Szkolenie prowadzili pracownicy PSSE w Raciborzu. Uczestnicy zostali wyposażeni w materiały edukacyjno-informacyjne w postaci plakatów i poradników.

VIII. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH OC

1. Aktualizacja Planu Zabezpieczenia Sanitarno – Epidemiologicznego Powiatu Raciborskiego stanowiącego załącznik do planu przygotowań podmiotów leczniczych powiatu raciborskiego na potrzeby obronne państwa.
2. Udział w przygotowaniu i organizacji ćwiczeń pk. „Kwarantanna 2015”.

Przygotowania do zabezpieczenia miejsc kwarantannowych podejmowano już w IV kwartale 2014 roku, które polegały na podejmowaniu działań związanych z opracowaniem i uruchomieniem procedur miejsc kwarantannowych w Szpitalu Rejonowym w Raciborzu ze względu na fakt posiadania w swojej strukturze oddziału obserwacyjno – zakaźnego. W związku z koniecznością weryfikacji obiektów kwarantannowych zawartych w załączniku nr 20 Wojewódzkiego Planu Działań Na Wypadek Wystąpienia Epidemii zorganizowano szereg spotkań i konsultacji z Powiatowym Centrum Zarządzania Kryzysowego w Raciborzu, służbami oraz administratorami obiektów, celem wytypowania nowego obiektu kwarantannowego spełniającego wymagania w lepszym stopniu niż dotychczasowe.

Dla potrzeb ćwiczeń wypracowano szereg dokumentów, informacji oraz sprawozdań. Zorganizowano 5 szkoleń we własnym zakresie, w tym z udziałem przedstawicieli jednostek współdziałających.

W dniach 25-29 maja 2015 na podstawie Zarządzenia nr 47/15 Wojewody Śląskiego z dnia 05 lutego 2015 r. w sprawie przygotowania i przeprowadzenia wojewódzkiego ćwiczenia z zakresu zarządzania kryzysowego na temat zwalczania choroby szczególnie niebezpiecznej i wysoce zakaźnej ludzi pk. „KWARRANTANNA 2015" odbyły się ćwiczenia w których uczestniczyła również Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Raciborzu.

Głównym celem ćwiczenia było:

- sprawdzenie i weryfikacja wybranych elementów Wojewódzkiego Planu Działania Na Wypadek Wystąpienia Epidemii dla Województwa śląskiego, w tym zwłaszcza dotyczących kwarantanny osób, które były narażone na zakażenie.
- sprawdzenie sprawności służb, inspekcji i instytucji współdziałających podczas prowadzonych działań.

W drugim dniu ćwiczenia praktycznego, tj. 29 maja 2015r. odbyły się ćwiczenia praktyczne, polegające między innymi na:

- Zwołaniu Powiatowego Zespołu do zwalczania zachorowań na szczególnie niebezpieczne choroby zakaźne w PSSE w Raciborzu i uczestników.
- Uczestniczeniu w spotkaniu Powiatowego Zespołu Reagowania Kryzysowego w PCZK.
- Sprawdzeniu gotowości obiektu do przyjęcia osób do kwarantanny.
- Współpracy z odpowiedzialnym podmiotem leczniczym i koordynatorem medycznym w zakresie zapewnienia sprzętu i środków medyczno-sanitarnych (z udziałem Kierownika obiektu kwarantannowego i PCZK).
- Przekazaniu osób kwarantannowanych pod opiekę personelu medycznego.
- Nadzorze nad dekontaminacją i zdjęciem odzieży ochronnej kierowcy dowożącego osoby na kwarantannę, policji.
- Nadzorze nad prawidłowością przeprowadzenia dekontaminacji pojazdu.

Ćwiczenie przebiegło zgodnie z przyjętą koncepcją. Współpraca ze służbami, inspekcjami oraz innymi podmiotami wykazała duże zaangażowanie wszystkich uczestników ćwiczenia.

Współpraca z Gminnymi Centrami Zarządzania Kryzysowego oraz merytoryczne uzgadnianie dokumentacji planistycznej z zakresu Obrony Cywilnej, Zarządzania Kryzysowego oraz spraw Obronnych.

DZIAŁANIA PODEJMOWANE W RAMACH OC

Ponadto na bieżąco i w razie potrzeb uczestniczono w naradach i szkoleniach oraz odprawach organizowanych Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego lub Biuro Zarządzania Kryzysowego Urzędu Miasta w Raciborzu.

WNIOSKI I PODSUMOWANIE

WNIOSKI

1. W ZAKRESIE EPIDEMIOLOGII

1. Faktyczna ocena sytuacji epidemiologicznej zależy nie tylko od rzetelnego zgłaszania chorób zakaźnych przez placówki udzielające świadczeń zdrowotnych, lecz także od szerszego stosowania badań diagnostycznych (w tym także wykorzystania nowoczesnej diagnostyki molekularnej).
2. Obserwowany w ostatnich latach spadek zapadalności na większość chorób zakaźnych nie zmienia faktu, że niektóre choroby nadal stanowią poważny problem zdrowotny i epidemiologiczny, zwłaszcza choroby nowo pojawiające się lub nawracające, jak np. krztusiec i odra, oraz dotychczas nie występujące w naszej szerokości geograficznej.
3. Pogorszenie się w ostatnich latach dostępności do diagnostyki gruźlicy (brak konieczności przeprowadzania badań przesiewowych wykonywanych w ramach badań wstępnych i okresowych), może doprowadzić do wzrostu zachorowań (w tym także u dzieci i młodzieży), zwłaszcza w obliczu występowania przypadków zachorowań opornych na leki przeciwpłatkowe.
4. W dalszym ciągu decyzje administracyjne wydane w 2015 roku dotyczyły braku, lub częściowego wdrożenia dokumentacji kontroli wewnętrznej zarówno w ambulatoryjnych podmiotach leczniczych (lecznictwo otwarte, praktyki zawodowe) w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 maja 2010 roku.
5. W dalszym ciągu nie wszystkie podmioty lecznicze prowadzą dokumentację kontroli wewnętrznej zgodną z wymogami obowiązującego rozporządzenia.
6. Współpraca pomiędzy pracownikami PIS, a członkami Zespołu Zakażeń Szpitalnych zapewniła poprawność działania w ogniskach epidemicznych, które wystąpiły na terenie Szpitala Rejonowego w Raciborzu.
7. Analiza porównawcza w stosunku do lat poprzednich wskazuje, że bezpieczeństwo sanitarne w zakresie świadczenia usług medycznych mieszkańców powiatu raciborskiego ulega systematycznej poprawie.
8. Asortyment stosowanych preparatów dezynfekcyjnych uwzględnia specyfikę placówek, oraz zapobieganie zakażeniom krwiopochodnym. Znajomość zasad i sposobu wykonywania procesów dezynfekcji została oceniona pozytywnie. W trakcie wykonywanych czynności kontrolnych skorygowano niewłaściwe postępowanie z narzędziami wielokrotnego użytku (w 1 podmiocie leczniczym).
9. Zastrzeżeń nie budzą także procesy sterylizacji, postępowania z brudną bielizną i odzieżą roboczą.
10. Stan sanitarny placówek udzielających świadczenia zdrowotne na terenie powiatu raciborskiego utrzymuje się stabilnym dobrym poziomie sanitarnym. W roku 2015 w wyniku interwencji

stwierdzono pojedynczy przypadek niewłaściwego stanu sanitarno-porządkowego, oraz po dwóch kontrolach sanitarnych stwierdzono niewłaściwy stan techniczny obiektów.

11. Wszelkie zalecenia i sugestie ze strony tut. Stacji wykonywane są w ustalonych terminach oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami.

2. W ZAKRESIE HIGIENY KOMUNALNEJ

W obszarze nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej w powiecie raciborskim nie obserwuje się znaczących zmian zarówno w ilości obiektów jak i w standardzie ich funkcjonowania. W obszarze nadzoru nad jakością zdrowotną wody do spożycia i wody w pływalniach kolejny rok będzie pierwszym rokiem funkcjonowania nowych przepisów. Przepisy te narzucają prowadzenie kontroli wewnętrznej podmiotom prowadzącym działalność w tych dziedzinach, w tym kontroli laboratoryjnej, co być może przyczyni się do podniesienia odpowiedzialności za jakość świadczonych usług i ich bezpieczeństwo zdrowotne.

3. W ZAKRESIE HIGIENY ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

1. Porównując wyniki kontroli przeprowadzonych w roku 2014 i 2015 można stwierdzić, iż ogólny stan sanitarno-higieniczny obiektów żywieniowo-żywnościowych uległ poprawie w stosunku do poprzedniego roku (w 2014 r. odsetek obiektów ocenionych jako niezgodne z wymaganiami wynosił 0,9 %, natomiast w 2015 r. wyniósł 0,2%).
2. Stwierdzono zdecydowaną poprawę stanu sanitarnego w zakładach produkcji żywności (w 2014 r. odsetek obiektów niezgodnych wynosił 1,4 %, natomiast w 2015 r. zmniejszył się do 0,6 %). Powyższe wynika jednak wyłącznie ze znacznie zwiększonej liczby w/w zakładów ogółem wynikającej ze zwiększenia liczby zakładów produkcji pierwotnej w rejestrze.
3. W przypadku zakładów wprowadzających do obrotu środki spożywcze, stwierdzono zdecydowaną poprawę stanu sanitarnego – nie stwierdzono obiektów niezgodnych (w 2014 r. wynosił 0,9%, natomiast w 2015 r. zmalał do 0% oraz znacznie zmalała liczba nałożonych mandatów karnych).
4. Poprawę zauważono w przypadku stanu sanitarnego w zakładach żywienia zbiorowego (w 2014 r. odsetek obiektów niezgodnych wynosił 0,7 %, natomiast w 2015 r. zmniejszył się do 0,4 %).
5. Zdecydowanie zmalał odsetek prób kwestionowanych (w roku 2014 wynosił 6,3%, natomiast w 2015 r. zmalał do 1,4%). W 2015 r. nie kwestionowanych prób środków spożywczych. Jedynymi kwestionowanymi próbkami były zmiotki i wytrzępki pobrane w piekarniach.
6. Liczba zdyskwalifikowanych próbek zmiotek i wytrzępek pobranych w piekarniach zmalała w stosunku do roku poprzedniego (w 2014 r. zakwestionowano 40% prób, w 2015 r. – 30% prób).
7. W zakresie dokumentacji wymaganej przepisami prawnymi zdecydowana większość obiektów posiada wdrożone procedury oparte na zasadach systemu HACCP. Zakłady produkujące środki spożywcze w opracowanych procedurach HACCP uwzględniły potwierdzenie badaniami

laboratoryjnymi zgodność wytwarzanych produktów z wymaganiami Rozporządzenia Komisji (WE) nr 2073/2005 w sprawie kryteriów mikrobiologicznych dla środków spożywczych.

8. W skutek podjętych działań represyjnych, zdecydowana większość producentów posiada prawidłowo opracowaną informację na temat produkowanych artykułów spożywczych wprowadzanych do obrotu bez opakowań, która jest przekazywana odbiorcom żywności.
9. W wyniku podjętych działań urzędowych na terenie powiatu raciborskiego wpis uzyskało 116 producentów produkcji pierwotnej pochodzenia roślinnego.

4. W ZAKRESIE HIGIENY DZIECI I MŁODZIEŻY

W wyniku prowadzonego w 2015r. nadzoru nad placówkami nauczania i wychowania, a także nad wypoczynkiem dzieci i młodzieży stwierdzono, iż:

1. Stan sanitarno-higieniczny i techniczny placówek nauczania i wychowania na terenie powiatu raciborskiego ulega systematycznej poprawie. Kolejne placówki są termomodernizowane i remontowane, co poprawia ich standard.
2. Liczba placówek, w których odnotowano brak dostępu do bieżącej ciepłej wody w sanitariatach zmniejszyła się o 1, w odniesieniu do roku 2014.
3. W dalszym ciągu modernizowana jest i powiększana baza sportowa szkół.
4. Zwiększyła się, w odniesieniu do roku 2014, liczba placówek posiadających gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej.
5. Problem dostosowania stanowiska pracy dziecka do zasad ergonomii, podobnie jak w roku 2014, stwierdzany był zarówno w przedszkolach, jak i w szkołach.
6. W szkołach nadal prowadzone jest dożywianie uczniów. Liczba placówek wydających ciepłe posiłki dla uczniów utrzymała się na tym samym poziomie co w latach 2013-2014.
7. W 2015r. na terenie powiatu raciborskiego dzieci i młodzieży wypoczywały nie tylko w ramach zorganizowanego wypoczynku w miejscu zamieszkania, ale również – podobnie jak w latach 2013-2014 – w ramach kolonii. Zarówno w roku 2015, jak i w roku 2014 na terenie jednej z gmin powiatu raciborskiego odbył się obóz pod namiotami (bez stałej infrastruktury). Warunki sanitarno-higieniczne zarówno zimowego, jak i letniego wypoczynku nie budziły zastrzeżeń.

5. W ZAKRESIE HIGIENY PRACY

1. Spośród nadzorowanych zakładów aż 55% stanowią zakłady małe, zatrudniające do 10 pracowników. Liczbowa przewaga zakładów małych w powiecie raciborskim od szeregu lat ma charakter stały.
2. Najwięcej pracowników zatrudnionych jest w zakładach zakwalifikowanych do następujących grup Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) – PKD 25 – 2179 zatrudnionych, PKD 22 – 1833 zatrudnionych, PKD 10 – zatrudnionych 1169 i PKD 47 – 812 osób.
3. Najpoważniejszy problem natury higienicznej w nadzorowanych zakładach pracy stanowi narażenie

zawodowe na czynniki fizyczne (wśród nich największą skalę zagrożenia stanowi hałas i pył). Hałas jako czynnik szkodliwy występuje aż w 65 % nadzorowanych zakładów (246 zakładach pracy), pył (w tym pył przemysłowy, pył organiczny i pył drewna, pył węgla i grafitu syntetycznego) w 178 zakładach tj. ok. 47% nadzorowanych zakładów. Najczęściej występującymi szkodliwymi czynnikami chemicznymi w zakładach pracy są tzw. dymy spawalnicze, w skład których wchodzi najczęściej: tlenek węgla, tlenki żelaza, tlenki azotu, mangan. Czynniki te występują w ponad 30% nadzorowanych zakładów pracy.

4. W zakładach nadzorowanych, w warunkach szkodliwych zatrudnionych jest 326 osób, w tym 248 osób pracuje w warunkach przekroczenia natężenia hałasu, oraz 101 osób pracuje w narażeniu na przekroczone stężenie pyłu przemysłowego zawierającego od 2 do 50% wolnej krystalicznej krzemionki..
5. W porównaniu z 2014 r. liczba przeprowadzonych kontroli i liczba wydanych decyzji znacznie wzrosła.
6. W 2015 r. najczęściej stwierdzone nieprawidłowości to: brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy, niewłaściwie sporządzona ocena ryzyka zawodowego odniesieniu do narażenia na hałas, drgania lub czynniki chemiczne oraz niewłaściwy stan sanitarny pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w tym brak właściwych pomieszczeń sanitarnych.

6. W ZAKRESIE ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

Oceniając inwestycje poddawane uzgodnieniom, opiniowaniu na etapie projektowym i odbiorowym, stwierdza się, iż ich standardy uległy poprawie. Inwestorzy decydują się na zastosowanie nowych technologii i rozwiązań funkcjonalnych, pozyskując tym samym fundusze unijne. Uzgadniana dokumentacja oraz przygotowywane do użytkowania obiekty były wykonywane poprawnie poprzez odpowiednie rozwiązania funkcjonalne i technologiczne, zapewnienie odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych dla pracowników, większe bezpieczeństwo oraz użyte dobre materiały budowlane. Podczas odbiorów obecnie w stosunku do roku ubiegłego sytuacja jest lepsza, spotykano się w większości z inwestycjami dobrze przygotowanymi do czynności odbiorowych pod względem wykonawczym (prace zakończone, zgodność z dokumentacją projektową, uzgodnienia projektu w wymaganym zakresie) oraz formalno-prawnym (wpis do dziennika budowy, odbiory techniczne wewnętrzne, badania i pomiary, dokumenty potwierdzające dopuszczenie do obrotu i stosowania materiałów budowlanych). Gdy była taka potrzeba to w protokołach kontroli ujmowano zastrzeżenia wynikające z niezgodności realizacji przedsięwzięć z zatwierdzoną dokumentacją projektową lub nie spełnionymi do końca wymogami sanitarnymi.

W okresie 2015 roku nie wniesiono sprzeciwu na użytkowanie obiektów w trybie art. 28 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Na wydane w ubiegłym roku decyzje i opinie nie wpłynęły zażalenia stron biorących udział w postępowaniach.

Zadania realizowane przez Sekcję Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego PSSE w Raciborzu w 2015r. miały istotny wpływ na poprawę stanu sanitarnego terenu powiatu raciborskiego.

7. W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Realizacja programów zdrowotnych, akcji, kampanii informacyjno-edukacyjnych, imprez, punktów konsultacyjnych, wystaw tematycznych, badań zdrowotnych, porad i szkoleń, jak również informacje przekazywane za pośrednictwem lokalnych mediów przyczyniły się m.in. do zwiększenia poziomu wiedzy uczniów, rodziców, opiekunów, kadry pedagogicznej i społeczności lokalnej oraz do wzmocnienia postaw, zachowań i nawyków prozdrowotnych.

Powyższe działania realizowane we współpracy z placówkami oświatowo-wychowawczymi, kulturalnymi, zakładami opieki zdrowotnej oraz samorządami lokalnymi i innymi instytucjami publicznymi zmierzały do pobudzania aktywności prozdrowotnej mieszkańców powiatu raciborskiego, ochrony zdrowia oraz do świadomego eliminowania czynników zagrażających zdrowiu.

PODSUMOWANIE

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Raciborzu w 2015 r. wykonywała swoje działania zgodnie z zatwierdzonymi w „Planie zasadniczych Przedsięwzięć Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Raciborzu na rok 2015 r.” kierunkami ujętymi w „Wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego na rok 2015”.

Poszczególne komórki PSSE wykonały terminowo większość zamierzeń ujętych w planie. Pojedyncze zadania nie zostały wykonane lub wykonane nieterminowo z przyczyn niezależnych od PSSE w Raciborzu. Podobnie jak w poprzednich latach główną przyczyną braku lub nieterminowego wykonania było wycofanie się jednostek wyższych szczebli z niektórych działań, do udziału w których przewidywano PSSE w Raciborzu (np. niewykonane lub przesunięte w czasie szkolenia zaplanowane przez WSSE w Katowicach, odgórne wycofanie niektórych rodzajów sprawozdań, przesunięcie terminów niektórych zadań).

Wzorem lat wcześniejszych w roku 2015 realizowano zadania ponadplanowe zgodnie z ustalonymi odgórnie wytycznymi i terminami wykonania. Związane one były z aktualnymi zagrożeniami zdrowotnymi i wdrożeniem nowych regulacji prawnych.

W minionym roku szczególną uwagę poświęcono działaniom kontrolnym w zakresie:

- działalności Komitetów i Zespołów Kontroli Zakażeń Szpitalnych oraz ich współpracy z PIS,
- jakości wody w ramach tzw. monitoringu kontrolnego i monitoringu przeglądowego,
- dostępności i poprawności informacji dla konsumentów na temat żywności nieopakowanej,
- prawidłowości postępowania z odpadami gastronomicznymi,
- zawartości metali ciężkich oraz azotanów (pobór prób do badań) w produktach wytwarzanych w ramach produkcji pierwotnej,

- dostosowania mebli szkolnych oraz przedszkolnych do wzrostu uczniów klas I-III i przedszkolaków w wybranych szkołach podstawowych i przedszkolach powiatu raciborskiego
- naruszenia zakazu wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Zamierzenia i kontrole ujęte w planach na 2015 r. i wynikające z doraźnych potrzeb wykonane zostały na satysfakcjonującym poziomie. Zadania jednostki wykonano z zachowaniem obowiązujących standardów i wymagań wdrożonego w jednostce systemu jakości.

Na podstawie informacji zgromadzonych w wyniku prowadzonych w 2015 r. działań kontrolnych i kontynuowanego nadzoru stwierdzić można, iż bezpieczeństwo sanitarne mieszkańców powiatu raciborskiego utrzymuje się na stabilnym, zadawalającym poziomie.